

Główny Urząd Statystyczny Central Statistical Office

**SYTUACJA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA
GOSPODARSTW DOMOWYCH w latach 2000–2015
ZRÓŻNICOWANIE MIASTO-WIEŚ**

**SOCIO-ECONOMIC SITUATION
OF HOUSEHOLDS in 2000–2015
URBAN-RURAL DIVERSITY**

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań Społecznych i Warunków Życia
CSO, Social Surveys and Living Conditions Department

kierujący
supervisor

dr Piotr Łysoń
Dyrektor Departamentu Badań Społecznych
i Warunków Życia
*Director of the Social Surveys and Living Conditions
Department*

zespół
team

Maria Barlik, Dariusz Jacyków, Barbara Lewandowska,
Edyta Makowska-Belta, Joanna Mirosław,
Krystyna Siwiak, Urszula Wągrowka

tłumaczenie
translation

Zespół
Team

naliczanie tablic
tables compiled by

Centrum Informatyki Statystycznej
Central Statistical Computing Centre

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Skład komputerowy
Technical editor

Zespół
Team

Druk i oprawa
Printing and binding

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

ISBN 978-83-7027-627-0

Publikacja dostępna na CD
oraz w Internecie: www.stat.gov.pl

*Publication available on CD and
on the Internet: www.stat.gov.pl*

WSTĘP

Celem publikacji jest przedstawienie zróżnicowania sytuacji społeczno-ekonomicznej gospodarstw domowych zamieszkujących miasta i obszary wiejskie w latach 2000–2015. Stanowi ona kontynuację wydanego w 2013 roku przez Główny Urząd Statystyczny opracowania: „Sytuacja społeczno-ekonomiczna gospodarstw domowych w latach 2000–2011. Zróżnicowanie miasto-wieś”. Zawarto w niej rozszerzenie szeregu czasowego analizowanych zmiennych do roku 2015, a analizy i wnioski zostały zweryfikowane na podstawie danych za okres 2000-2015.

Publikacja została opracowana na podstawie danych pochodzących z badania budżetów gospodarstw domowych. Badanie to spełnia ważną rolę w analizach warunków życia ludności. Stanowi podstawowe źródło informacji o rozchodach, spożyciu ilościowym żywności, przychodach, warunkach mieszkaniowych, zróżnicowaniu dochodów oraz o innych aspektach jakości życia określonych grup ludności wyodrębnionych według źródeł dochodów lub miejsca zamieszkania. Informacje pozyskane z badania są wykorzystywane do analizy procesów społecznych i gospodarczych w Polsce, do porównań międzynarodowych i jako cenne źródło wiedzy dla podejmujących decyzje w różnych instytucjach naszego kraju.

W części analitycznej porównane zostały dane dla gospodarstw domowych zamieszkujących miasta i obszary wiejskie dla lat 2000 i 2015, a w niektórych przypadkach także dla lat pośrednich – 2005 i 2010. W przypadku niektórych zagadnień analizę rozszerzono na poszczególne klasy miast lub za punkt odniesienia dla obszarów wiejskich przyjęto, obok miast ogółem, także największe ośrodki miejskie, liczące co najmniej 500 tys. mieszkańców.

Dane w części tabelarycznej zawierają wyniki dla roku 2000 oraz dla lat 2010–2015 na temat dochodów, wydatków, spożycia ilościowego żywności, warunków mieszkaniowych, wyposażenia w przedmioty trwałego użytkowania oraz oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych w podziale na wieś i miasta według klasy ich wielkości.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja będzie cennym źródłem wiedzy o zmianach i zróżnicowaniu warunków życia w Polsce, na wsi oraz w miastach, na początku XXI wieku.

dr Piotr Łyson

*Dyrektor
Departamentu Badań
Społecznych i Warunków Życia*

INTRODUCTION

The publication is aimed at presentation of diversities of socio-economic situation of households living in urban and rural areas in the period 2010–2015. It is a continuation of the Central Statistical Office publication "Socio-economic situation of households in 2000–2011. Urban–rural diversity" published in 2013. It includes an extension of the time series of analyzed variables by 2015. The analyzes and conclusions were verified on the basis of data for the period 2000-2015.

The publication has been based on data coming from the household budget survey (HBS). The survey plays an important role in the analysis of the living standards of the population. It is the basic source of information on the outgoings, quantitative food consumption, revenues, dwelling conditions, income differences and other aspects of the life quality of particular groups of population, distinguished according to the source of income or place of living. Information obtained from the survey is used for analysis of socio-economic processes in Poland, international comparisons and as valuable source of knowledge for decision-makers in different institutions in our country.

In the analytical part data comparisons were made for households living in cities and rural areas for the years 2000 and 2015, and in some cases also for the intermediate years – 2005 and 2010. In the case of some issues the analysis has been extended on individual classes of towns or the largest urban centers (500 thousand of inhabitants or more) besides the total of towns has been taken as the reference point for rural areas.

The data in the tables' section comprises the results on income, expenditure, quantitative food consumption, dwelling conditions, equipment in durables and evaluation of material situation of households in urban and rural areas for the years 2000 and 2010–2015.

I do hope, that this publication will serve as a valuable source of knowledge on changes and differences of living conditions in Poland in the first decade of XXI century in both urban and rural areas.

Piotr Łysoń, Ph. D.

*Director
of the Social Survey
and
Living Conditions Department*

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Str. <i>Page</i>
METODA I ORGANIZACJA BADANIA	10
<i>METHODOLOGICAL NOTES AND SURVEY ORGANISATION</i>	
CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW DOMOWYCH	19
<i>HOUSEHOLDS' CHARACTERISTIC</i>	
DOCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW DOMOWYCH	23
<i>INCOME AND EXPENDITURE OF HOUSEHOLDS</i>	
SPOŻYCIE PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH	38
<i>CONSUMPTION OF FOOD PRODUCTS</i>	
WARUNKI MIESZKANIOWE	41
<i>DWELLING CONDITIONS</i>	
WYPOSAŻENIE W DOBRA TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA	47
<i>HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH DURABLE GOODS</i>	
SUBIEKTYWNA OCENA WŁASNEJ SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH	51
<i>SUBJECTIVE EVALUATION OF OWN MATERIAL SITUATION OF HOUSEHOLDS</i>	
PODSUMOWANIE	53
<i>SUMMARY</i>	

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

	Wykr. <i>Graph</i>	Str. <i>Page</i>
Udział grup gospodarstw domowych osób pracujących i niepracujących w populacji ogółem w latach 2000–2015	1	20
<i>Share of employed and unemployed groups in population in 2000–2015</i>		
Struktura gospodarstw domowych pracowników w miastach i na wsi w 2015	2	21
<i>Structure of urban and rural households of employees in 2015</i>		
Struktura gospodarstw domowych w miastach i na wsi według grup społeczno- -ekonomicznych w latach 2000 i 2015	3	22
<i>Structure of urban and rural households by socio-economic groups in 2000 and 2015</i>		
Struktura przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w miastach w latach 2000 i 2015	4	25
<i>Structure of average monthly available income per capita in towns in 2000 and 2015</i>		
Struktura przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę na wsi w latach 2000 i 2015	5	25
<i>Structure of average monthly available income per capita in villages in 2000 and 2015</i>		
Dynamika realna przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w miastach i na wsi w roku 2015 (rok 2000=100)	6	26
<i>Real dynamic of average monthly available income per capita in towns and villages in 2015 (2000 year=100)</i>		

	Wykr. <i>Graph</i>	Str. <i>Page</i>
Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę w gospodarstwach domowych w miastach w latach 2000 i 2015 ..... <i>Structure of average monthly expenditures per capita in households in towns in 2000 and 2015</i>	7	30
Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę w gospodarstwach domowych na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Structure of average monthly expenditures per capita in households in villages in 2000 and 2015</i>	8	30
Dynamika realna przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę w miastach i na wsi w roku 2015 (rok 2000=100) ..... <i>Real dynamic of average monthly expenditures per capita in towns and villages in 2015 (2000 year=100)</i>	9	33
Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków oraz dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej według klasy miejscowości zamieszkania w latach 2000–2015 ..... <i>Indicator of average monthly expenditure and available income per capita in households compared to national average income by class of locality in 2000–2015</i>	10	34
Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków oraz dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej według regionów w latach 2000–2015 – Polska ogółem ..... <i>Indicator of average monthly expenditure and available income per capita in households compared to national average income by regions 2000–2015 – Poland total</i>	11	35
Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków oraz dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej według regionów w latach 2000–2015 – miasta ogółem ..... <i>Indicator of average monthly expenditure and available income per capita in households compared to national average income by regions in 2000–2015 – towns total</i>	12	36
Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków oraz dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej według regionów w latach 2000–2015 – wieś ..... <i>Indicator of average monthly expenditure and available income per capita in households compared to national average income in 2000–2015 – village</i>	13	37
Spożycie wybranych artykułów żywnościowych na osobę w gospodarstwach domowych w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Consumption of selected foodstuffs per capita in rural and urban households in 2000 and 2015</i>	14	38
Liczba osób przypadających na mieszkanie w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Average number of persons per dwelling in towns and villages in 2000 and 2015</i>	15	41
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań gospodarstw domowych według klas miejscowości zamieszkania w latach 2000–2015 ..... <i>Average usable floor space of households' dwellings by class of locality in 2000–2015</i>	16	42
Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje sanitarno-techniczne w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Dwellings provided with selected technical and sanitary installations in towns and villages in 2000 and 2015</i>	17	44

	Wykr. Graph	Str. Page
Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje sanitarno-techniczne w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Dwellings provided with selected technical and sanitary installations in towns and villages in 2000 and 2015</i>	18	44
Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje sanitarno-techniczne w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Dwellings provided with selected technical and sanitary installations in towns and villages in 2000 and 2015</i>	19	45
Wyposażenie gospodarstw domowych w sprzęt informatyczny i telefony w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Households provided with IT equipment and phones in towns and villages in 2000 and 2015</i>	20	48
Wyposażenie gospodarstw domowych w sprzęt audiowizualny w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Households provided with audiovisual equipment in towns and villages in 2000 and 2015</i>	21	49
Wyposażenie gospodarstw domowych w sprzęt AGD i samochody w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Households provided with domestic appliances and cars in towns and villages in 2000 and 2015</i>	22	50
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015 ..... <i>Subjective evaluation of the financial situation of households in towns and villages in 2000 and 2015</i>	23	52
SPIS MAP LIST OF MAPS	Mapa Map	Str. Page
Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – Polska (średnia dla Polski ogółem=100) ..... <i>Indicator of average monthly available income per capita in households by regions in 2000 and 2015 – Poland (average for total Poland=100)</i>	1	55
Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – miasta (średnia dla miast ogółem=100) ..... <i>Indicator of average monthly available income per capita in households by regions in 2000 and 2015 – towns (average for total towns=100)</i>	2	55
Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – wieś (średnia dla wsi ogółem=100) ..... <i>Indicator of average monthly available income per capita in households by regions in 2000 and 2015 – village (average for total villages=100)</i>	3	56
Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – Polska (średnia dla Polski ogółem=100) ..... <i>Indicator of average monthly expenditures per capita in households by regions in 2000 and 2015 – Poland (average for total Poland=100)</i>	4	56

	Mapa Map	Str. Page
Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – miasta (średnia dla miast ogółem=100)	5	57
<i>Indicator of average monthly expenditures per capita in households by regions in 2000 and 2015 – towns (average for total towns=100)</i>		
Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – wieś (średnia dla wsi ogółem=100) ...	6	57
<i>Indicator of average monthly expenditures per capita in households by regions in 2000 and 2015 – village (average for total villages=100)</i>		
SPIS TABLIC		
LIST OF TABLES	Tabl. Table	Str. Page
Grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015	1	58
<i>Socio-economic groups in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>		
Przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015	2	60
<i>Average monthly income per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>		
Struktura przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015	3	62
<i>Structure of average monthly income per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>		
Dynamika nominalna przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015	4	64
<i>Nominal dynamic of average monthly income per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>		
Dynamika realna przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015	5	66
<i>Real dynamic of average monthly income per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>		
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015	6	68
<i>Average monthly expenditure per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>		
Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015	7	71
<i>Structure of average monthly expenditure per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>		
Dynamika nominalna przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015	8	74
<i>Nominal dynamic of average monthly expenditure per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>		

	Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Dynamika realna przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ... <i>Real dynamic of average monthly expenditure per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	9	77
Przeciętne miesięczne spożycie ilościowe wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ..... <i>Average monthly quantitative consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	10	80
Dynamika przeciętnego miesięcznego spożycia ilościowego wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ..... <i>Dynamic of average monthly quantitative consumption of selected foodstuffs per capita in households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	11	83
Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane przedmioty trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ..... <i>Households provided with selected durable goods by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	12	86
Dynamika wyposażenia gospodarstw domowych w wybrane przedmioty trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ..... <i>Dynamic of households provided with selected durable goods by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	13	89
Wybrane warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ..... <i>Selected dwelling conditions of households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	14	92
Dynamika wybranych warunków mieszkaniowych gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ..... <i>Dynamic of selected dwelling conditions of households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	15	95
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ..... <i>Subjective evaluation of material situation of households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	16	98
Dynamika subiektywnej oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 ..... <i>Dynamic of subjective evaluation of material situation of households by class of locality in 2000 and 2010–2015</i>	17	99
Słownik podstawowych terminów ..... <i>Glossary of basic terms</i>		100

METODA I ORGANIZACJA BADANIA

Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą reprezentacyjną, opartą na próbie losowej, dającą możliwość uogólnienia z określoną precyzją, uzyskanych wyników na wszystkie prywatne gospodarstwa domowe w kraju.

Badanie realizowane jest na terenie całego kraju poprzez pracowników zatrudnionych w urzędach statystycznych, a nadzór merytoryczny nad przebiegiem badania sprawuje Główny Urząd Statystyczny – Departament Badań Społecznych i Warunków Życia.

Metodologia badania budżetów gospodarstw domowych jest dostosowana do zaleceń EUROSTATu¹ oraz Systemu Rachunków Narodowych.

Dobór próby

Próby do badania budżetów gospodarstw domowych, podobnie jak i do innych badań gospodarstw domowych, dobierane są przy zastosowaniu schematu losowania dwustopniowego, z operatu losowania opartego o system TERYT, tj. rejestr podziału terytorialnego kraju.

Za jednostki pierwszego stopnia przyjmuje się rejony lub obwody. W niektórych przypadkach zachodzi potrzeba łączenia obwodów albo rejonów, jeżeli nie spełniają wymogów badania odnośnie minimalnej liczby mieszkań w rejonie bądź obwodzie.

Jednostkami losowania drugiego stopnia są mieszkania. Dla każdego rejonu i obwodu stworzone zostały wykazy mieszkań, które stanowią operaty losowania drugiego stopnia. W wylosowanych mieszkaniach badane są wszystkie gospodarstwa domowe.

Od 2006 r. próba pierwszego stopnia liczy 1566 terenowych punktów badań² (tpb) i złożona jest z dwóch niezależnych podpróbek liczących po 783 tpb³. Każda podpróbka losowana jest na dwa lata. Co roku wymieniana jest jedna podpróbka.

W każdym wylosowanym tpb przeprowadzane jest losowanie mieszkań, przy założeniu:

- 1) w badaniu stosuje się model rotacji całkowitej z miesięcznym okresem wymiany próby;
- 2) dla każdego miesiąca losuje się po dwa mieszkania w danym tpb, a w wylosowanych mieszkaniach badane są wszystkie gospodarstwa domowe;
- 3) w wylosowanym mieszkaniu badanie jest przeprowadzane w danym miesiącu w dwóch kolejnych latach np. w 2014–2015 w podróbce pierwszej oraz 2015–2016 w podróbce drugiej;

¹ EUROSTAT – Urząd Statystyczny Unii Europejskiej.

² Terenowy punkt badań – tpb. Jest to jednostka terytorialna (rejon statystyczny lub zespół rejonów) w organizacji badań budżetów rodzinnych, posiadająca swój stały numer identyfikacyjny, na terenie której w każdym okresie rotacji (miesiącu) objęte są badaniem gospodarstwa domowe zamieszkałe w dwóch mieszkaniach.

³ W 2005 roku nastąpiło zwiększenie o 50% próby jednostek pierwszego stopnia w warstwach wiejskich. Wcześniej losowano próby liczące po 675 terenowych punktów badań.

- 4) w każdym tpb losuje się rezerwową próbę mieszkań ze względu na możliwość nieprzystąpienia do badania gospodarstw domowych zamieszkujących w wylosowanych mieszkaniach; mieszkania z próby rezerwowej wchodzi do badania w kolejności, w jakiej zostały wylosowane w miejsce mieszkań zamieszkałych przez gospodarstwa domowe nieprzystępujące do badania.

Uwzględniając powyższe założenia w każdym tpb losowane są 24 mieszkania (po dwa na każdy miesiąc) oraz próba rezerwowa licząca do 150 mieszkań. W próbie rezerwowej mieszkania występują w kolejności losowej.

Zmiany metodologiczne w latach 2000–2015

W latach 2000–2015 wprowadzono zmiany metodologiczne w badaniu budżetów gospodarstw domowych w następujących obszarach:

1. Uogólnianie (przeważanie) wyników

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

Uzyskane z badania wyniki, w celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, są obecnie przeważane strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011. W latach 2003–2011 wyniki przeważano strukturą gospodarstw domowych pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002, zaś przed 2003 r. strukturą gospodarstw domowych oszacowaną na podstawie danych pochodzących z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności⁴.

2. Próba do badania

Począwszy od 2000 roku – do badania losowane są mieszkania na okres dwóch lat.

W latach 2000–2004 próba wylosowana do badania budżetów gospodarstw domowych wynosiła 32400 mieszkań (z wyjątkiem roku 2000, kiedy próbę zwiększono do 37200 mieszkań). Od 2005 roku, w celu poprawy danych wynikowych dla wsi, zwiększono o 50% liczbę terenowych punktów badań położonych na terenach wiejskich dla jednej podróbki (wchodzącej do badania), co w rezultacie zwiększyło próbę do badania budżetów gospodarstw domowych z 32400 do 34992. Począwszy od 2006 roku obie podróbki zawierają zwiększoną o 50% liczbę wiejskich terenowych

---

⁴ Dane za lata 2010 i 2011 zostały przeważone dwiema metodami, tj. strukturą gospodarstw domowych opartą na danych NSP 2002 i 2011. Dane za rok 2003 zostały również przeważone dwiema metodami, tj. strukturą gospodarstw domowych oszacowaną w oparciu o BAEL, jak i NSP 2002.

punktów badań i od tej pory próba do badania budżetów gospodarstw domowych liczy 37584 mieszkania.

3. Klasyfikowanie grup społeczno-ekonomicznych

Do roku 2004 wyniki z badania budżetów gospodarstw domowych opracowywano według sześciu grup społeczno-ekonomicznych (pracowników, pracowników użytkujących gospodarstwo rolne, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł). Od roku 2005 zrezygnowano z wyodrębniania grup gospodarstw domowych pracowników użytkujących gospodarstwo rolne. Gospodarstwa te zostały zaklasyfikowane do pozostałych grup społeczno-ekonomicznych według głównego źródła utrzymania.

4. Włączenie do badania kwestionariusza BR-05 „Dochody w naturze z pracy najemnej”

W latach 2006–2015 wprowadzono do badania kwestionariusz BR-05 „Dochody w naturze z pracy najemnej”, na którym podczas wywiadu kwartalnego zbierane były informacje o osiągniętych przez członków gospodarstwa domowego dochodach niepieniężnych z pracy najemnej.

5. Rozszerzenie informacji o sytuacji mieszkaniowej gospodarstwa domowego

Od 2005 roku informacje o opłatach związanych z użytkowaniem mieszkania/domu i kolejnych domów oraz opłatach „stałych” ponoszonych przez gospodarstwo domowe przeniesiono z „Książeczki budżetu gospodarstwa domowego” (BR-01) na kwestionariusz BR-01a „Karta statystyczna gospodarstwa domowego”.

6. Zmiany klasyfikacyjno-metodologiczne

- a) W 2005 roku wyodrębniono z wydatków wchodzących w zakres klasyfikacji COICOP/HBS⁵ „fundusz remontowy”, który został przeniesiony do rozchodów (poza zakres COICOP/HBS).
- b) Od 2007 roku wyodrębniono wydatki za granicą.
- c) Od 2008 roku wyodrębniono dochody i świadczenia uzyskane za granicą.
- d) Od 2013 r. wydatki na towary i usługi konsumpcyjne agregowane są zgodnie ze zmienioną i obowiązującą od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). Zmiany dotyczyły m.in. włączenia wydatków na ubezpieczenia na życie do pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi”.

---

⁵ COICOP/HBS (Classification of Individual Consumption by Purpose for Household Budget Surveys) – Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych.

7. Podmiot badania

Od 2005 roku badaniu podlegają gospodarstwa domowe, w skład których wchodzi nie tylko obywatele polscy, ale również obywatele obcego państwa posługujący się językiem polskim, poza gospodarstwami:

- a) zamieszkującymi w obiektach zbiorowego zakwaterowania (internat, hotel robotniczy, dom rencisty, klasztor itp.) z wyjątkiem gospodarstw domowych pracowników zamieszkałych w tych obiektach z tytułu wykonywanej pracy (np.: kierownik hotelu, dozorca);
- b) obywateli obcego państwa – szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków rodzin tych osób oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych.

8. Wprowadzenie zmiennych podstawowych „core variables”

W 2010 roku wprowadzono do badania wszystkie zmienne podstawowe (*core variables*), rekomendowane przez EUROSTAT do wszystkich badań społecznych.

9. Zmiany definicyjne

W składzie osobowym gospodarstwa domowego nastąpiła dwukrotna zmiana (w 2005 i 2010 roku) dotycząca okresu przebywania poza gospodarstwem domowym.

Począwszy od 2010 r. do członków gospodarstwa domowego zaliczono także osoby mieszkające razem w gospodarstwie domowym i wspólnie się utrzymujące przez okres co najmniej jednego roku.

W 2005 roku zamiast głowy gospodarstwa domowego⁶ wprowadzono osobę odniesienia⁷.

Ważniejsze pojęcia, definicje oraz kategorie ekonomiczne stosowane w badaniu budżetów gospodarstw domowych

Jednostką obserwacji w badaniu budżetów rodzinnych jest prywatne gospodarstwo domowe jedno- lub wieloosobowe.

Gospodarstwo domowe jest to zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub

---

⁶ Głową gospodarstwa domowego stanowiła osoba otrzymująca najwyższy dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego mających źródło utrzymania zgodnie z grupą społeczno-ekonomiczną całego gospodarstwa domowego.

⁷ Osoba, która ukończyła 16 lat i osiąga najwyższy, stały w dłuższym okresie czasu, dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego.

osoba utrzymująca się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe).

Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe.

Przedmiotem badania jest przede wszystkim budżet gospodarstwa domowego, tzn. wielkość dochodów i wydatków (pieniężnych i niepieniężnych) wszystkich członków badanego gospodarstwa domowego oraz ilościowe spożycie wybranych artykułów i usług.

Budżet gospodarstwa domowego jest to systematyczne zestawienie (wg klasyfikacji) przychodów i rozchodów (pieniężnych i niepieniężnych) gospodarstwa domowego za dany okres.

Dochód rozporządzalny jest to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika (od dochodów z pracy najemnej oraz od niektórych świadczeń z ubezpieczenia społecznego i pozostałych świadczeń społecznych), o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi dochody pieniężne i niepieniężne, w tym spożycie naturalne (towary i usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek) oraz towary i usługi otrzymane nieodpłatnie.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Na **dochód rozporządzalny** składają się:

- dochód z pracy najemnej,
- dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie,
- dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie, z wykonywania wolnego zawodu,
- dochód z tytułu własności,
- dochód z wynajmu nieruchomości,
- świadczenia z ubezpieczeń społecznych (w tym emerytury i renty),
- pozostałe świadczenia społeczne (w tym świadczenia rodzinne),
- pozostały dochód (w tym dary i alimenty).

Dochód z pracy najemnej obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym:

- wynagrodzenie za pracę;
- zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze;
- dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę), np.: wartość usług związanych z korzystaniem z mieszkania służbowego, z samochodu służbowego do celów prywatnych, dopłaty do biletów na środki transportu publicznego;
- kwoty uzyskane z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych;
- odprawy wypłacone osobom przechodzącym na emeryturę lub zwolnionym.

Dochód z pracy najemnej obejmuje dochody uzyskane we wszystkich miejscach pracy, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę.

Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie jest to różnica między wartością sprzedaży produkcji rolnej (w tym spożyciem naturalnym⁸) i dopłatami związanymi z użytkowaniem gospodarstwa rolnego a bieżącymi nakładami poniesionymi na produkcję rolną i podatkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Dochód z pracy na własny rachunek obejmuje część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie i wykonywania wolnego zawodu, jaka została przeznaczona na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych oraz inwestycje o charakterze mieszkaniowym (np. budowa domu mieszkalnego, zakup mieszkania) i oszczędności na potrzeby gospodarstwa domowego. Uzyskany dochód z pracy na własny rachunek może być w formie pieniężnej jak i niepieniężnej (spożycie naturalne).

Dochód z tytułu własności obejmuje wartość odsetek od lokat, bonów lokacyjnych, obligacji, udzielonych pożyczek oraz udziałów w zyskach przedsiębiorstw.

Dochód z wynajmu nieruchomości obejmuje dochód brutto (przychody minus nakłady) pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz dochód z wynajmu ziemi.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych obejmują świadczenia otrzymane przez osoby ubezpieczone oraz ich rodziny, wynikające z faktu ubezpieczenia się w funduszu ubezpieczeń społecznych. Są to emerytury, renty strukturalne za przekazane gospodarstwo rolne, świadczenia o charakterze rent, tj. renty z tytułu niezdolności do pracy, szkoleniowe, renty przyznane rolnikom indywidualnym (bez rent socjalnych), renty rodzinne, świadczenia rehabilitacyjne oraz zasiłki, w tym macierzyńskie, pogrzebowe i chorobowe (po ustaniu stosunku pracy). Do świadczeń z ubezpieczeń społecznych zaliczane są także emerytury i renty przyznane byłym żołnierzom zawodowym oraz byłym funkcjonariuszom i członkom ich rodzin przez odpowiednie resorty.

---

⁸ Patrz definicja spożycia naturalnego str.17.

Pozostałe świadczenia społeczne⁹ obejmują świadczenia finansowane z budżetu państwa bądź gmin, ze specjalnych funduszy, jak również towary i usługi otrzymane od instytucji niekomercyjnych. Są to przede wszystkim zasiłki rodzinne, dodatki do zasiłków rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, dodatki mieszkaniowe, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielone na podstawie ustawy o pomocy społecznej, renty socjalne, stypendia, jak również zasiłki dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne.

Pozostały dochód obejmuje odszkodowania wypłacane przez instytucje ubezpieczeniowe, dary i alimenty otrzymane od innych gospodarstw domowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych oraz pozostałe rodzaje dochodów.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne¹⁰ oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują one towary zakupione za gotówkę również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej, na kredyt, otrzymane bezpłatnie oraz spożycie naturalne¹¹. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np.: żywność, napoje, leki), półtrwałego użytkowania (np.: odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np.: samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki składają się z:

- darów przekazanych innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym,
- niektórych podatków, w tym podatku od spadków i darowizn, podatku od nieruchomości, opłat za wieczyste użytkowanie gruntu,
- zaliczek na podatek od dochodów osobistych oraz składek na ubezpieczenia społeczne płaconych samodzielnie przez podatnika,
- pozostałych rodzajów wydatków nie przeznaczonych bezpośrednio na cele konsumpcyjne, w tym strat pieniężnych, odszkodowań za wyrządzone szkody.

Spożycie ilościowe artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej, kredytowej lub na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne). Za moment

---

⁹ Do roku 2008 – „Świadczenia pomocy społecznej”; w latach 2009–2010 – „Świadczenia pozostałe”.

¹⁰ Klasyfikacja wydatków na towary i usługi konsumpcyjne oparta jest na Klasyfikacji COICOP 2013.

¹¹ Patrz definicja spożycia naturalnego na str. 17.

spożycia artykułów żywnościowych przyjmuje się moment ich pozyskania przez gospodarstwo domowe.

Dane o spożyciu ilościowym nie obejmują artykułów spożywczych konsumowanych w placówkach gastronomicznych (placówki żywienia przyzakładowego, bary, restauracje, itp.).

Spożycie naturalne obejmuje artykuły pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek i przeznaczone do konsumpcji w ramach badanego gospodarstwa domowego.

Wyposażenie w dobra trwałego użytkowania określane jest jako odsetek gospodarstw domowych użytkujących wybrane dobra trwałego użytkowania (np.: samochody osobowe, zmywarki do naczyń, kuchenki mikrofalowe, komputery osobiste).

Źródła utrzymania członków gospodarstwa domowego są to źródła, z których pochodzą uzyskiwane środki pieniężne jak i niepieniężne. Ustala się je na podstawie dochodów (przychodów) członków gospodarstwa, pod warunkiem, że mają one charakter stały lub powtarzalny.

Przez **główne (podstawowe) źródło utrzymania** rozumie się jedyne lub przeważające źródło utrzymania.

Za **dotatkowe źródło utrzymania** członka gospodarstwa domowego uważa się źródło najważniejsze spośród pozostałych źródeł utrzymania poza głównym źródłem utrzymania.

W oparciu o źródła utrzymania gospodarstwa domowego od 2005 r. w badaniu budżetów gospodarstw domowych wyróżnia się następujące grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych:

- **gospodarstwa pracowników,**
- **gospodarstwa rolników,**
- **gospodarstwa pracujących na własny rachunek,**
- **gospodarstwa emerytów,**
- **gospodarstwa rencistów,**
- **gospodarstwa utrzymujące się z niezarobkowych źródeł.**

W sytuacji, gdy żaden z członków gospodarstwa domowego nie uzyskuje dochodów o charakterze stałym lub powtarzalnym, źródła utrzymania członków gospodarstwa domowego ustala się na podstawie dochodów jednorazowych oraz przychodów.

Klasa miejscowości zamieszkania

Przy grupowaniu gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania stosuje się podział kraju na obszary miejskie i wiejskie.

W ramach obszarów miejskich wyróżnia się:

- miasta o liczbie mieszkańców poniżej 20 tys.,
- miasta o liczbie mieszkańców 20–99 tys.,
- miasta o liczbie mieszkańców 100–199 tys.,
- miasta o liczbie mieszkańców 200–499 tys.,
- miasta o liczbie mieszkańców 500 tys. i więcej.

CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW DOMOWYCH

W latach 2000–2015 liczba ludności Polski zmniejszyła się o prawie 207 tys. osób, czyli o 0,5% (według bilansów, stan na ostatni dzień roku). Nastąpiły jednak wyraźnie odmienne tendencje w różnych klasach miejscowości. Podczas gdy ludność w miastach zmniejszyła się o ponad 710 tys., to liczba ludności wiejskiej wzrosła o ponad 503 tys. osób. W konsekwencji, na koniec 2015 roku udział ludności wiejskiej w całej populacji Polski wyniósł 39,7% (w roku 2000 wynosił 38,2%), co daje najwyższy udział od powstania III Rzeczypospolitej¹².

W analizowanym okresie poprawił się też stan zdrowia mieszkańców Polski, czego efektem było wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w momencie urodzenia. W 2015 roku wyniósł on prawie 82 lata dla kobiet mieszkających zarówno w miastach, jak i na wsi oraz 74 lata dla mężczyzn mieszkających w miastach i nieco ponad 73 lata dla mężczyzn mieszkających na wsi. W 2000 r. wartości te dla kobiet wynosiły około 78 lat, zaś dla mężczyzn około 70 lat.

Poza spadkiem liczby ludności Polski, wzrostem liczebności populacji mieszkającej na wsi oraz dłuższym oczekiwanym trwaniem życia, istotne zmiany w ostatnim piętnastoleciu dotyczyły także źródeł utrzymania gospodarstw domowych.

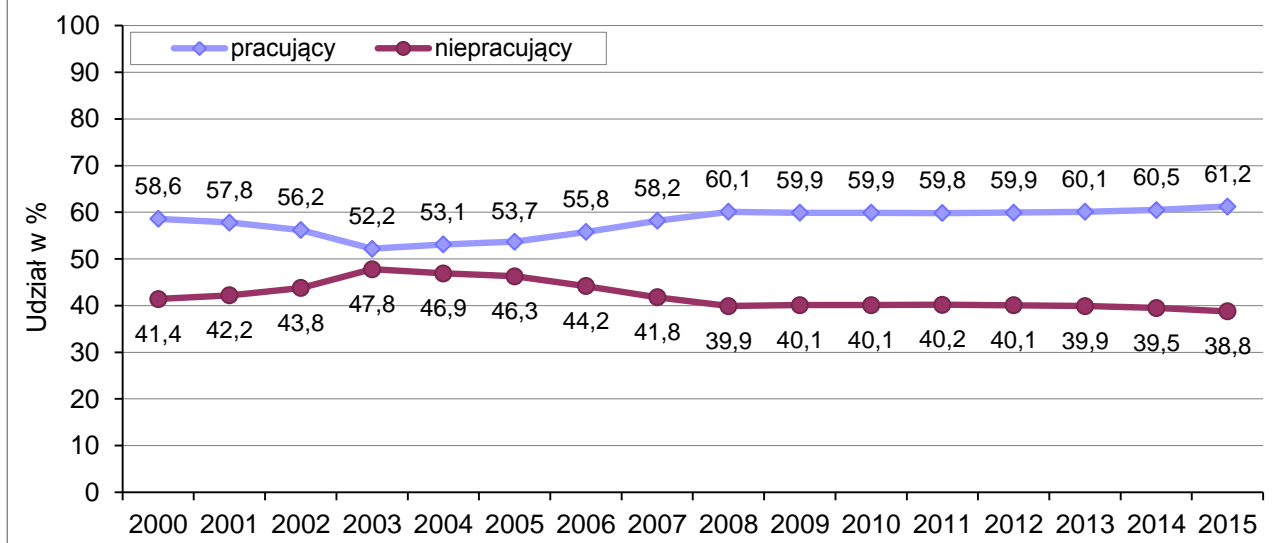
Gospodarstwa domowe osób pracujących najemnie, rolników i osób pracujących na własny rachunek zalicza się do grupy gospodarstw domowych osób pracujących. Gospodarstwa domowe emerytów, rencistów i osób utrzymujących się z niezarobkowych źródeł zalicza się do grupy gospodarstw domowych osób niepracujących.

Udział grupy gospodarstw domowych osób pracujących w 2000 roku wyniósł 58,6% i spadał do 2003 roku, osiągając wówczas 52,2%. Od 2004 roku udział ten zaczął rosnąć, do stabilnej wartości ok. 60% utrzymującej się od 2008 r. W 2015 roku udział grupy gospodarstw osób pracujących wyniósł 61,2% (w mieście 59,4%, a na wsi 64,9%), oznacza to, że ok. 6 na 10 gospodarstw domowych utrzymywało się głównie z pracy.

---

¹² Dane dla roku 2015 pochodzą z Banku Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny; dane dla roku 2000 z Rocznika Statystycznego Rzeczypospolitej Polskiej, GUS, Warszawa 2001, str. 99 (tabl. 3).

WYKRES 1. Udział grup gospodarstw domowych osób pracujących i niepracujących w populacji ogółem w latach 2000–2015

W 2015 roku największą grupę społeczno-ekonomiczną stanowiły gospodarstwa domowe pracowników najemnych (50,5% wszystkich gospodarstw domowych). Udział tej grupy zwiększył się od 2000 roku o prawie 11 p. proc. Należy pamiętać, że w 2004 r. nastąpiła zmiana sposobu klasyfikowania grup społeczno-ekonomicznych (patrz str. 12 pkt 3).

Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły w 2015 roku gospodarstwa domowe emerytów i rencistów (34,2% ogółu gospodarstw domowych). Udział tej grupy nieznacznie zmniejszył się od 2000 roku – o prawie 3 p. proc. Dodatkowo pomiędzy rokiem 2000 a 2015 zmieniła się proporcja pomiędzy gospodarstwami emerytów i rencistów. Gospodarstwa domowe emerytów stanowiły w 2015 roku 27,7% wszystkich gospodarstw domowych, tj. o 4,2 p. proc. więcej niż w ostatnim roku XX wieku. Natomiast odwrotny trend można zaobserwować w przypadku gospodarstw rencistów, które w 2000 roku stanowiły 13,5%, a w 2015 jedynie 6,5% wszystkich gospodarstw domowych.

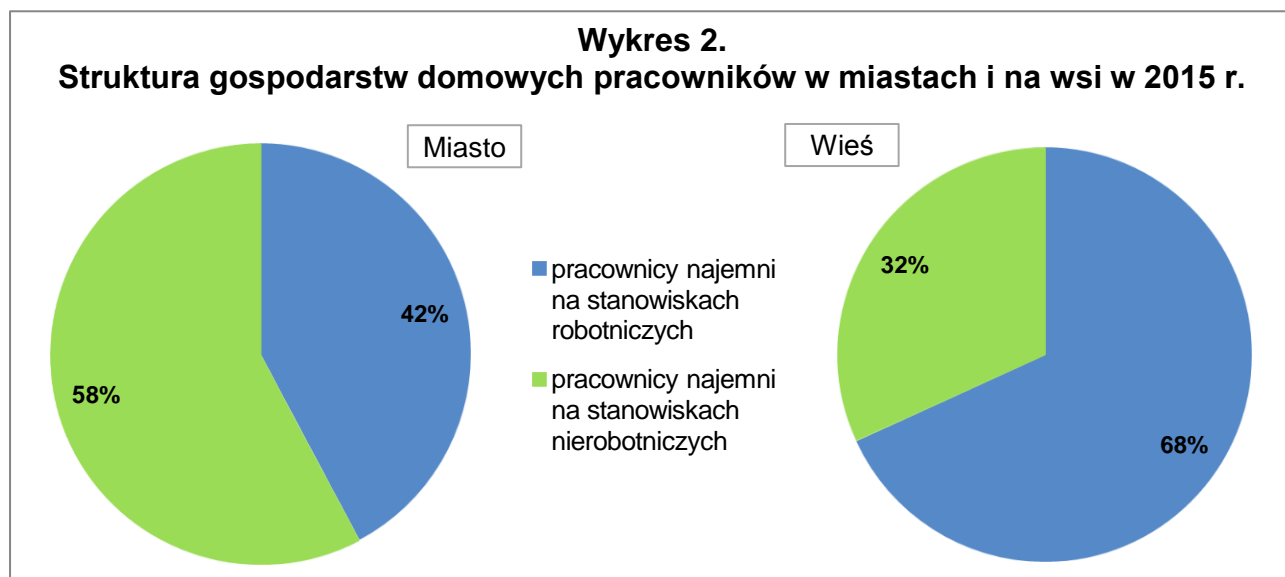
Udział gospodarstw domowych rolników oraz pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym, pomimo wielu zmian społecznych i ekonomicznych wśród wszystkich gospodarstw domowych, w ostatnich piętnastu latach pozostał bez istotnych zmian na poziomie odpowiednio 4,6 i 6,5% w 2000 r. oraz 3,9 i 6,8% w 2015 r.

Najważniejsze zmiany pomiędzy rokiem 2000 i 2015, jakie zaszły w miastach, to wzrost udziału gospodarstw domowych pracowników na stanowiskach nierobotniczych (z 22,1% w 2000 r. do 30,1% w 2015 r.) i spadek udziału gospodarstw domowych pracowników na stanowiskach robotniczych (z 27,2% w 2000 r. do 22% w 2015 r.). Łącznie gospodarstwa domowe pracowników najemnych w 2015 r. stanowiły 52% wszystkich gospodarstw domowych w miastach. Im większe miasto, tym udział grupy gospodarstw domowych pracowników na stanowiskach nierobotniczych był wyższy (22,5% w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców i 42,8% w miastach liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców).

W miastach wzrósł także udział gospodarstw domowych emerytów (o prawie 5 p. proc. pomiędzy rokiem 2000 i 2015). Tendencja ta dotyczy jednak miast poniżej 500 tys. mieszkańców, ponieważ w miastach liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców udział gospodarstw emerytów zmalał o 1,3 p. proc. Spadł również udział gospodarstw domowych rencistów zamieszkujących miasta (o prawie 6 p. proc.) – tendencję tę zaobserwowano w miastach bez względu na klasę wielkości miejscowości.

Grupa gospodarstw domowych pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym utrzymuje się w miastach na stabilnym poziomie – zarówno w 2000 roku, jak i 2015 udział tej grupy wyniósł około 7%. Największy odsetek tej grupy gospodarstw domowych odnotowano w 2015 r. w największych miastach, liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców (9%).

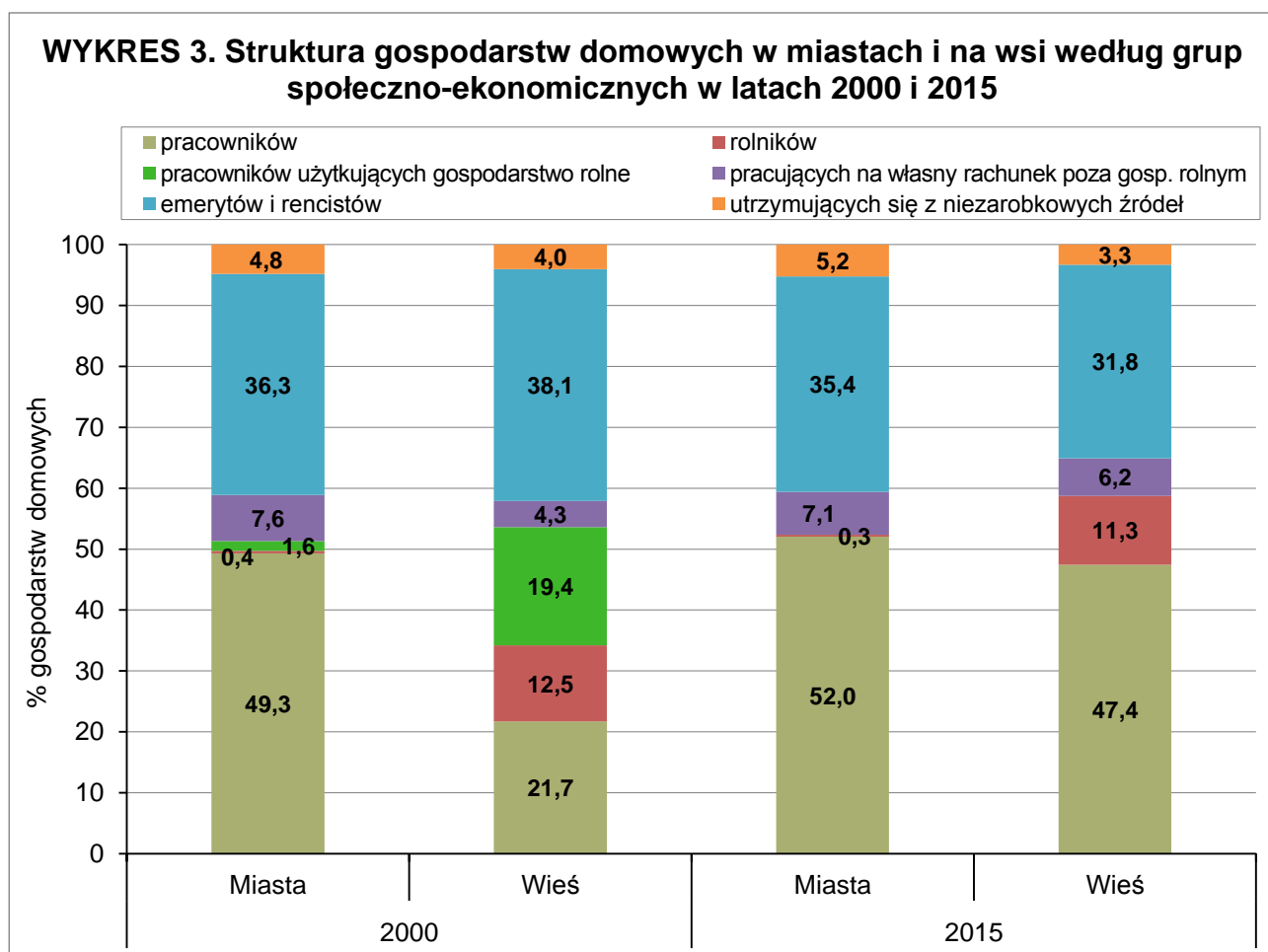
Grupa gospodarstw domowych pracowników najemnych to również najliczniejsza grupa gospodarstw domowych mieszkających na wsi. Jednym z efektów przeobrażeń, jakie przeszła polska wieś, jest ponad dwukrotny wzrost udziału gospodarstw domowych pracowników najemnych wśród wiejskich gospodarstw domowych – w 2000 roku stanowili oni 21,7%, a w 2015 już ponad 47,4% wszystkich gospodarstw domowych zamieszkujących wieś. Trzeba jednak podkreślić, że w grupie tej znalazła się większość gospodarstw klasyfikowanych w 2000 r. jako odrębna grupa pracowników użytkujących gospodarstwo rolne, stanowiąca wówczas 19,4% ogółu gospodarstw domowych na wsi. Pomimo tego zastrzeżenia, grupa gospodarstw domowych pracowników mieszkających na wsi w roku 2015 była o 6,3 p. proc. wyższa niż udział sumy gospodarstw pracowników i pracowników użytkujących gospodarstwo rolne w roku 2000. Wśród gospodarstw domowych pracowników zamieszkujących wieś w roku 2015 przeważały te, w których dominującym źródłem utrzymania była praca najemna na stanowisku robotniczym (32,3% – dwa razy większy udział niż gospodarstw domowych pracowników na stanowiskach nierobotniczych).

Jedynie dla 11,3% gospodarstw domowych mieszkających na wsi głównym źródłem utrzymania było rolnictwo i było to o 1,2 p. proc. mniej niż w 2000 r.

Około ¼ gospodarstw mieszkających na wsi to gospodarstwa emerytów (wzrost o 2,8 p. proc. w stosunku do 2000 r.), a 7% – gospodarstwa rencistów (spadek o 9,1 p. proc. w porównaniu do 2000 r.).

Pomiędzy rokiem 2000 i 2015 na wsi odnotowano znacznie silniejszy niż w miastach spadek udziału gospodarstw domowych emerytów i rencistów (o ponad 6 p. proc. wobec ok. 1 p. proc. w miastach) i większy wzrost udziału gospodarstw domowych pracowników¹³ (ponad 6 p. proc. wobec prawie 3 p. proc. w miastach).

¹³ Przyjmując dla roku 2000 kategorie „gospodarstwa pracowników” oraz „gospodarstwa pracowników użytkujących gospodarstwo rolne” łącznie.

DOCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW DOMOWYCH

Przeciętne dochody i wydatki przypadające na osobę w gospodarstwie domowym są podstawowymi informacjami pozwalającymi na określenie bieżącej sytuacji materialnej gospodarstw domowych.

Poziom dochodów w miastach i na wsi

Od roku 2000 do 2015 przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych ogółem wzrósł ponad dwukrotnie z 611 zł do 1386 zł. Ponad dwukrotny nominalny wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych odnotowano zarówno w gospodarstwach domowych w miastach, jak i na wsi.

Tablica 1. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych w wybranych latach w miastach i na wsi.

Wyszczególnienie	Lata			
	2000	2005	2010	2015
	Polska ogółem			
Dochód rozporządzalny w zł	611	762	1201	1386
w % ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
	Miasta razem			
Dochód rozporządzalny w zł	695	867	1363	1566
w % ogółem	113,8	113,8	113,5	113,0
	Wieś			
Dochód rozporządzalny w zł	483	593	948	1106
w % ogółem	79,1	77,9	79,0	79,8

Przez cały prezentowany okres 2000–2015 dochód rozporządzalny w miastach utrzymywał się na poziomie 112–115% średniej krajowej, podczas gdy na wsi stanowił 76–82% przeciętnej krajowej, a rozpiętość wyników dla miast i wsi mierzonych ww. wskaźnikiem¹⁴ dochodu rozporządzalnego zmniejszyła się nieznacznie z 35 p. proc. w roku 2000 do 33 p. proc. w roku 2015. W latach 2000–2015 dochód rozporządzalny osiągnął na wsi utrzymywał się na poziomie ok. 66–73% dochodów osiągniętych przeciętnie w miastach.

¹⁴ Wskaźnik dochodu rozporządzalnego wyrażony w procentach, stanowiący iloraz średniego dochodu rozporządzalnego w danej grupie do analogicznego dochodu ogółem.

W miastach wartość wskaźnika dochodu rozporządzalnego zmieniała się w zależności od klasy miejscowości. W najmniejszych miastach, mających poniżej 20 tys. mieszkańców, dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwie domowym stanowił w analizowanych latach 90–95% przeciętnej ogólnopolskiej. Wzrastał systematycznie wraz z wielkością miasta i w największych, liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców, stanowił zależnie od roku od 147%¹⁵ do 159% przeciętnego dochodu rozporządzalnego dla Polski ogółem.

Obraz dochodów w zależności od miejsca zamieszkania gospodarstw domowych charakteryzuje się dwubiegunowością. Z jednej strony znajdują się największe miasta, posiadające co najmniej 500 tys. mieszkańców, gdzie przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwie domowym w 2015 r. wyniósł nieco ponad 2100 zł, z drugiej strony wieś z dochodami wynoszącymi ok. 1100 zł. Dochód rozporządzalny osiągnęty na wsi zarówno w 2000 r., jak i w 2015 r. stanowił 84–85% dochodów osiągniętych w najmniejszych miastach (poniżej 20 tys. mieszkańców) i zaledwie około 51% dochodów osiągniętych w największych miastach (liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców).

Struktura dochodów w miastach i na wsi¹⁶

W 2015 r. zarówno w miastach, jak i na wsi, największy udział w dochodzie rozporządzalnym miały dochody z pracy najemnej i emerytury. Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie na wsi znajdował się dopiero na trzecim miejscu. W miastach trzecie w kolejności miejsce zajmował dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym.

Źródła, z których pochodziły dochody gospodarstw domowych od 2000 roku nie zmieniły się znacząco co do ich rangi, ale wystąpiły istotne przesunięcia co do ich udziałów w strukturze dochodów.

Do najważniejszych zmian pomiędzy rokiem 2000 a 2015 można zaliczyć:

- zwiększenie udziału dochodów z pracy najemnej w miastach z 52,3% do 56,6%, a na wsi z 37,6% do 50,3% i w konsekwencji zmniejszenie rozpiętości tego udziału pomiędzy miastem a wsią z 14,7 p. proc. do 6,3 p. proc.,
- zwiększenie udziału dochodów z emerytur w miastach z 17,2% do 21,0% a na wsi z 17,5% do 19,1%,
- około trzykrotne zmniejszenie udziału dochodów z rent z tytułu niezdolności do pracy (w miastach z 6,0% do 2,0% a na wsi z 10,3% do 3,0%).

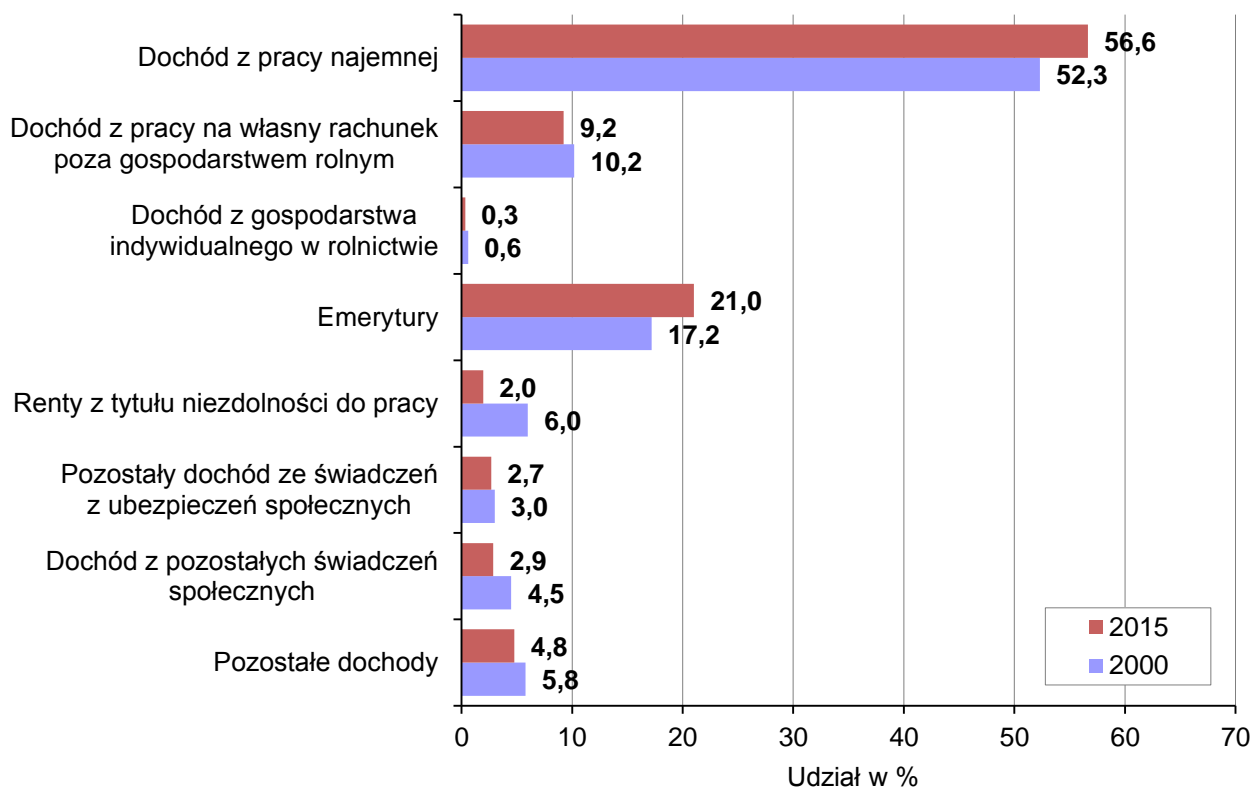
---

¹⁵ Po przeliczeniu wyników z lat poprzednich w oparciu o wagi ze spisu z 2011 r.

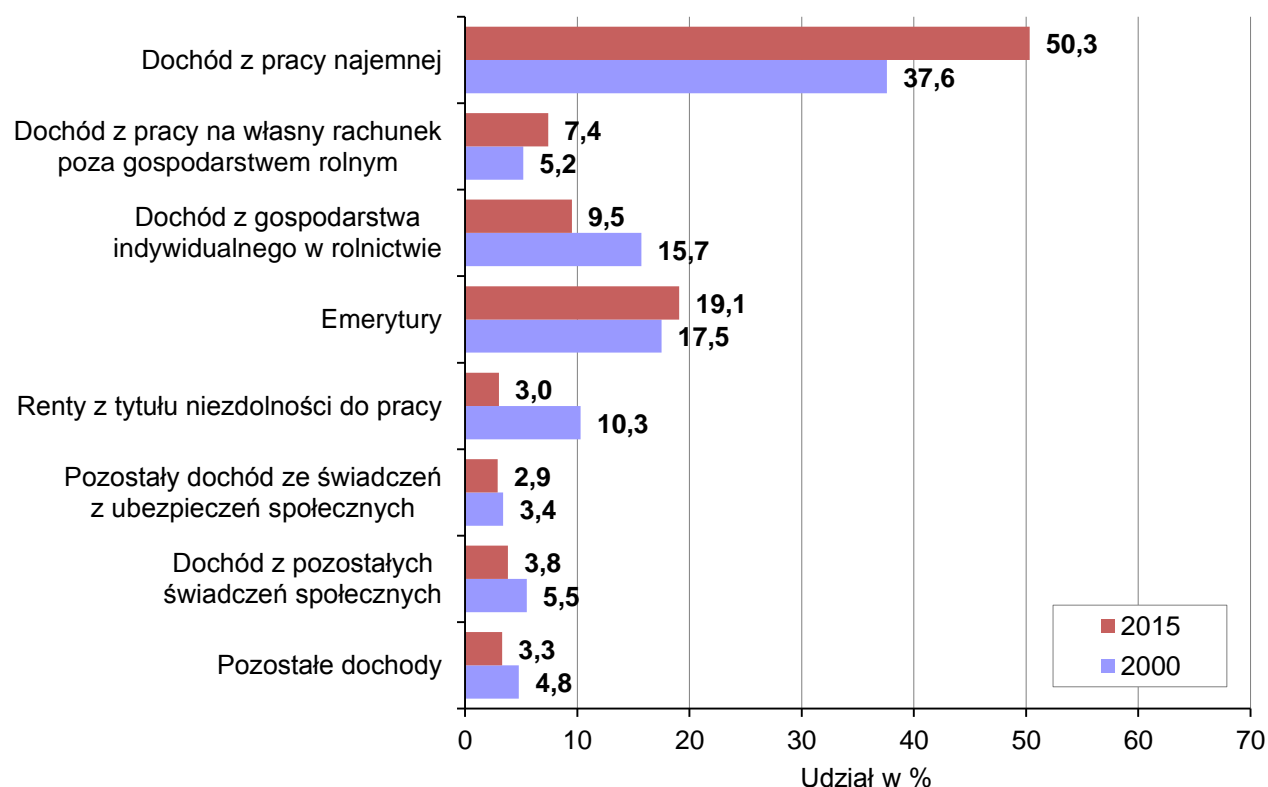
¹⁶ Patrz wykres 4 i 5.

WYKRES 4. Struktura przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w miastach w latach 2000 i 2015

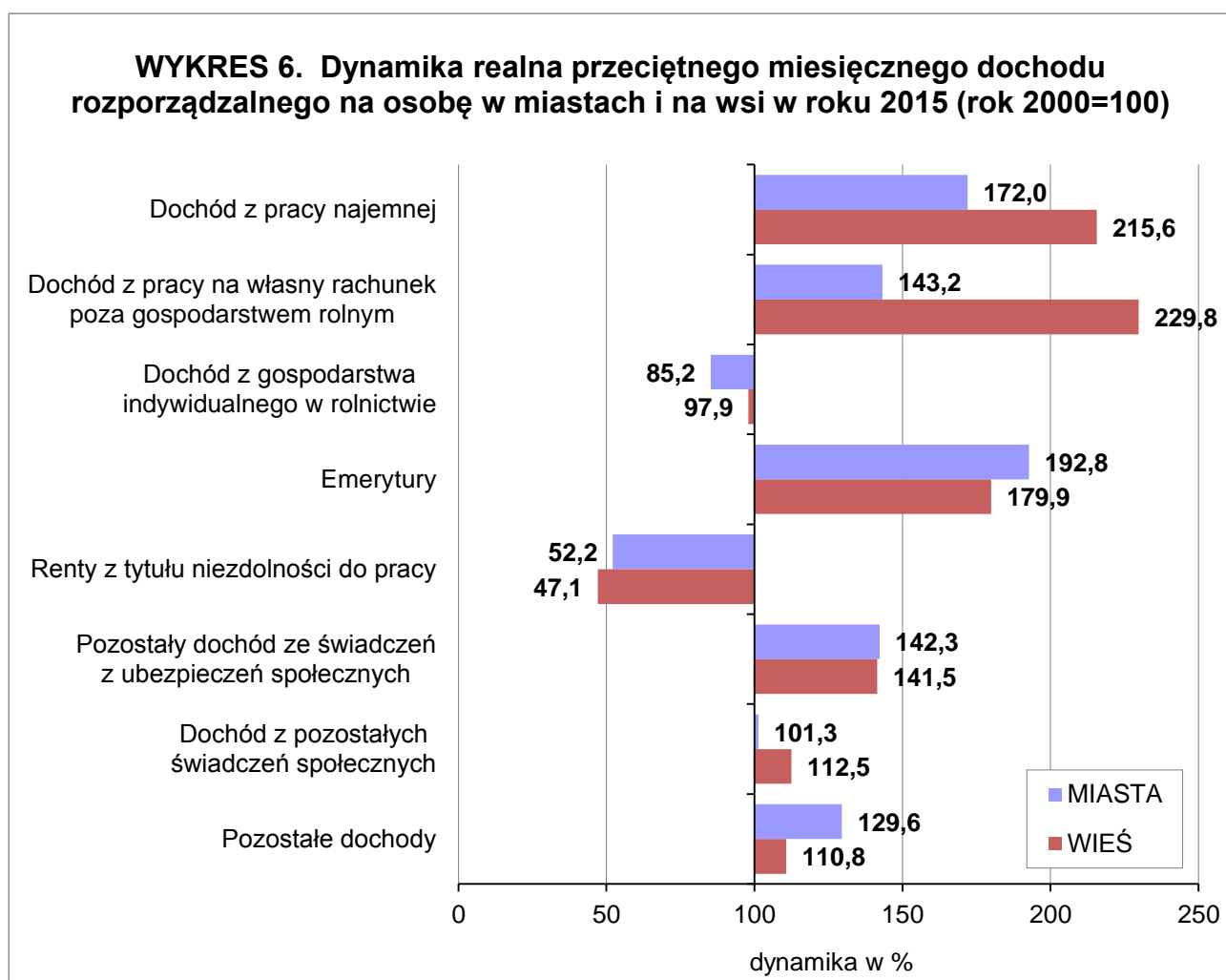

WYKRES 5. Struktura przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę na wsi w latach 2000 i 2015

Dynamika realna dochodów w miastach i na wsi¹⁷

Realny przeciętny dochód rozporządzalny w okresie 2000–2015 wzrósł o 59% w miastach oraz o 61% na wsi. Analizując dynamikę realną poszczególnych rodzajów dochodów w miastach i na wsi w 2015 roku w stosunku do roku 2000 można zauważyć, że najistotniejszy w tym okresie był wyraźny spadek przeciętnych realnych dochodów z rent z tytułu niezdolności do pracy. Wystąpił on zarówno w miastach, jak i na wsi. Na uwagę zasługuje również ponad dwukrotny realny wzrost średnich dochodów z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym oraz przeciętnych dochodów z pracy najemnej na wsi. Natomiast w miastach istotnie wyższy niż na wsi był realny wzrost przeciętnych dochodów z emerytur, choć również na wsi był on wysoki.

Rozkład dochodów w miastach i na wsi

Miarą rozkładu dochodów w gospodarstwach domowych jest współczynnik Giniego. Im wyższa wartość tego współczynnika, zawierającego się w przedziale od 0 do 1, tym większa jest skala nierówności. W Polsce w roku 2003 współczynnik Giniego według dochodu na 1 osobę w badaniu budżetów gospodarstw domowych wyniósł w miastach 0,330, a na wsi 0,326. W roku

¹⁷ Patrz wykres 6.

2015 współczynnik w miastach obniżył się do 0,303, przy czym najniższy był w miastach liczących 20–99 tys. mieszkańców (0,274), a najwyższy w miastach największych (0,328), mających co najmniej 500 tys. mieszkańców. Wartość współczynnika na wsi również zmalała, ale jedynie nieznacznie – do 0,323.

Poziom wydatków w miastach i na wsi

W latach 2000–2015 w ślad za dochodami prawie dwukrotnie wzrosły również nominalnie wydatki gospodarstw domowych. Kwota przeciętnych miesięcznych wydatków w gospodarstwach domowych na osobę wzrosła z 584 zł w 2000 r. do 1091 zł w 2015 r. (w tym wzrost wydatków na towary i usługi konsumpcyjne – z 562 zł w 2000 r. do 1043 zł w 2015 r.). Większe wydatki ponosiły gospodarstwa domowe w miastach niż na wsi. Pomiędzy rokiem 2000 i 2015 średnie wydatki w miastach wzrosły z 662 zł do 1225 zł, a na wsi z 466 zł do 883 zł. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne wzrosły odpowiednio: w miastach z 638 zł do 1166 zł, na wsi z 448 zł do 851 zł.

Tablica 2. Przeciętne miesięczne wydatki na osobę w gospodarstwie domowym w wybranych latach w miastach i na wsi (w zł).

Wyszczególnienie	Lata			
	2000	2005	2010 ^{a)}	2015
	Polska ogółem			
Wydatki ogółem	584	690	998	1091
w tym towary i usługi konsumpcyjne:	562	661	958	1043
żywność i napoje bezalkoholowe	185	194	248	262
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	18	19	27	27
odzież i obuwie	33	35	52	59
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	106	136	202	219
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	31	34	52	54
zdrowie	27	35	48	58
transport	52	61	96	96
łącznie	21	37	44	55
rekreacja i kultura	38	47	80	73
edukacja	9	9	12	11
restauracje i hotele	8	13	23	45
pozostałe wydatki na towary i usługi	30	34	59	64

Wyszczególnienie	Lata			
	2000	2005	2010 ^{a)}	2015
	Miasta razem			
Wydatki ogółem	662	778	1125	1225
w tym towary i usługi konsumpcyjne:	638	744	1079	1166
żywność i napoje bezalkoholowe	189	200	258	275
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	20	21	31	31
odzież i obuwie	38	40	60	66
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	129	159	229	252
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	35	38	59	61
zdrowie	30	39	56	67
transport	58	68	104	101
łącznie	26	43	49	62
rekreacja i kultura	49	60	100	89
edukacja	11	12	16	14
restauracje i hotele	11	17	30	57
pozostałe wydatki na towary i usługi	35	40	70	76
	Wieś			
Wydatki ogółem	466	550	800	883
w tym towary i usługi konsumpcyjne:	448	527	771	851
żywność i napoje bezalkoholowe	178	185	231	243
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	15	15	22	22
odzież i obuwie	26	27	40	49
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	73	99	158	169
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	25	28	41	44
zdrowie	21	27	36	44
transport	42	51	83	88
łącznie	13	26	35	43
rekreacja i kultura	21	27	49	50
edukacja	5	5	7	6
restauracje i hotele	4	6	12	27
pozostałe wydatki na towary i usługi	22	25	42	47

- a) W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania budżetów gospodarstw domowych za rok 2010 i 2015 przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań (NSP) 2011 (za rok 2000 i 2005 – z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002), co powoduje zmianę w stosunku do danych za rok 2010 publikowanych wcześniej a uogólnianych na podstawie wyników NSP 2002.

W okresie lat 2000–2015 jedynie nieznacznie zmniejszyła się różnica pomiędzy wydatkami w miastach i na wsi. W 2000 r. przeciętne miesięczne wydatki na wsi stanowiły 79,8% przeciętnych miesięcznych wydatków ogółem i 70,4% wydatków w miastach, natomiast w 2015 r. średnie wydatki na wsi osiągnęły 80,9% średniej krajowej (wzrost o 1,1 p. proc.) i 72,1% wartości w miastach (wzrost o 1,7 p. proc.).

Struktura wydatków w miastach i na wsi¹⁸

Przeciętne miesięczne wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w analizowanym okresie stanowiły 95–97 wydatków ogółem bez względu na miejsce zamieszkania gospodarstw domowych. Pewne zmiany dotyczyły natomiast struktury wydatków na usługi i towary konsumpcyjne, zarówno w miastach, jak i na wsi.

W 2015 r. największy udział w strukturze przeciętnych miesięcznych wydatków miały wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe – 24% wśród gospodarstw domowych ogółem. Jednakże w odniesieniu do 2000 r. nastąpiło istotne obniżenie tego odsetka – o 7,6 p. proc. W miastach udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe w latach 2000–2015 systematycznie spadał. W 2015 r. wyniósł 22,4% wydatków ogółem i w porównaniu z rokiem 2000 był o 6,2 p. proc. niższy. Na wsi spadek ten był jeszcze większy i wniósł 10,7 p. proc. osiągając 27,5% ogółu wydatków w 2015 r.

Drugie miejsce w strukturze przeciętnych miesięcznych wydatków zajęły wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii. Udział tej grupy wydatków w latach 2000–2015 miał tendencję lekko wzrostową. W 2015 r. stanowił około 20% wydatków ogółem zarówno w mieście (20,6%), jak i na wsi (19,2%), jednakże w porównaniu do roku 2000 wzrost udziału tej grupy wydatków w miastach wyniósł 1,2 p. proc. (z 19,4%), podczas gdy na wsi 3,6 p. proc. (z 15,6%).

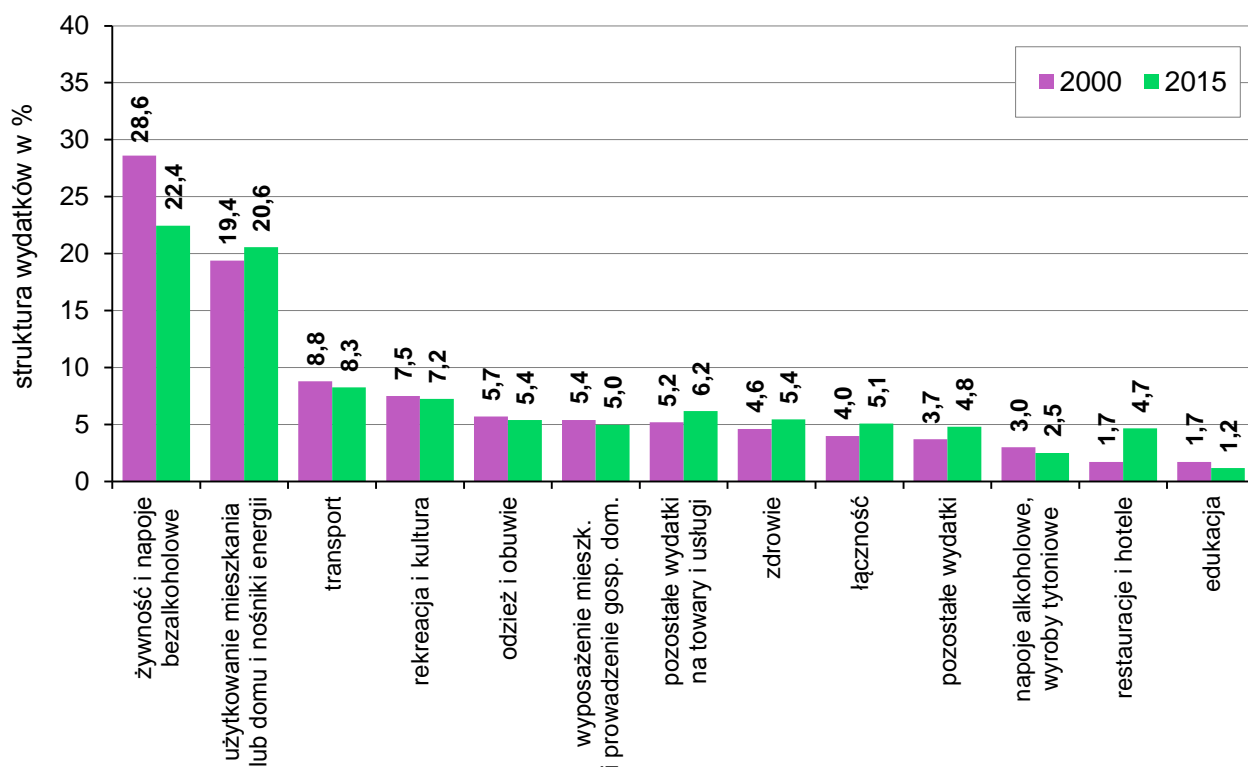
Istotny wzrost udziału w wydatkach ogółem odnotowano w przypadku restauracji i hoteli. Przyrost ten był wyższy w miastach (o 3 p. proc. do 4,7% w 2015 r.) niż na wsi (o 2,1 p. proc. do 3% w 2015 r.). Warto także odnotować zauważalny wzrost udziału wydatków na łączność, szczególnie na wsi (o 2,1 p. proc. do 4,9% ogółem), a nieco mniejszy w miastach (o 1,1 p. proc. do 5,1% ogółem).

Zmiana udziału wydatków na transport oraz rekreację i kulturę w strukturze wydatków w okresie 2000–2015 przebiegała inaczej w miastach niż na wsi. Podczas gdy na wsi udział tych dwóch kategorii wydatków wzrósł, to w przypadku gospodarstw domowych zamieszkujących miasta nieznacznie zmalął.

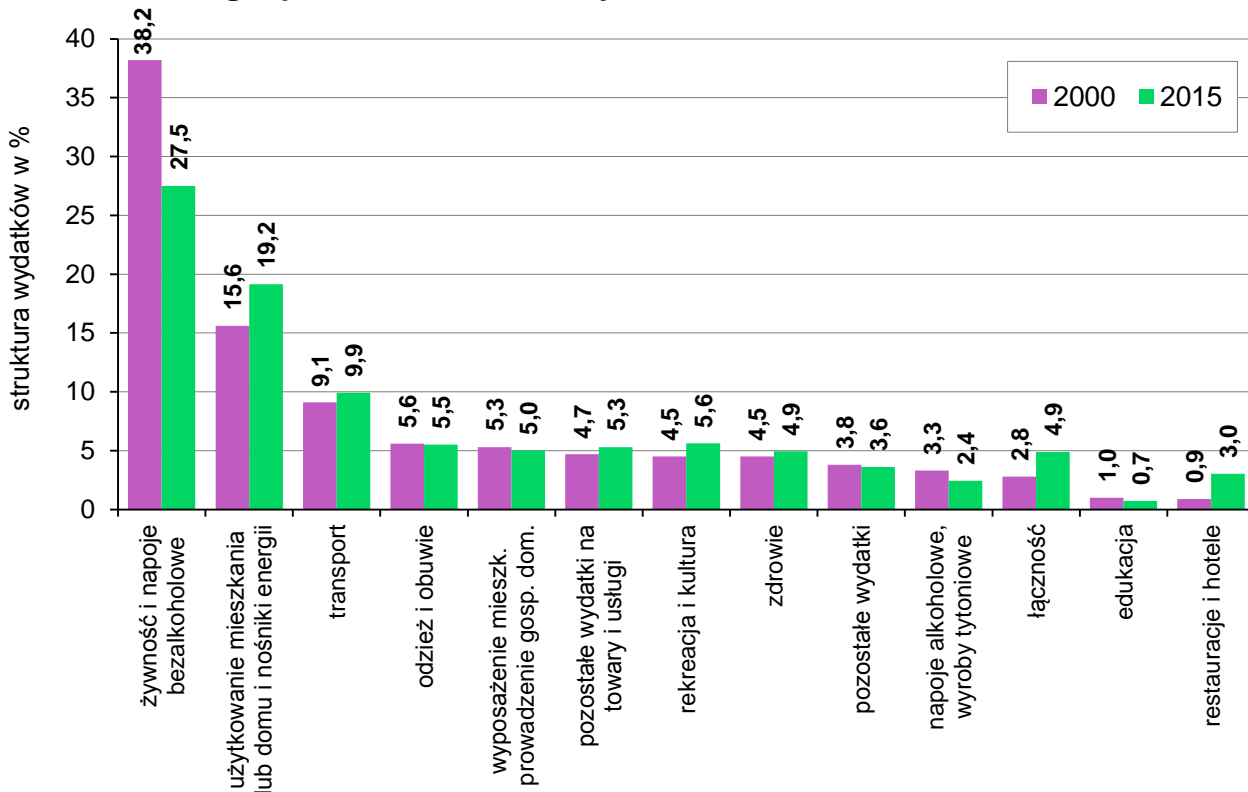
---

¹⁸ Patrz wykresy 7 i 8.

WYKRES 7. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę w gospodarstwach domowych w miastach w latach 2000 i 2015

WYKRES 8. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę w gospodarstwach domowych na wsi w latach 2000 i 2015

Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej dla większości grup wydatkowych w 2015 r. w porównaniu do 2000 r. zmniejszyła się w miastach, a wzrosła na wsi. (tablica 3).

Największe różnice zaobserwować można w przypadku przeciętnych wydatków na: rekreację i kulturę, edukację oraz restauracje i hotele. W miastach wydatki na wymienione potrzeby były w badanym okresie 2000–2015 od 19% do 35% wyższe od średniej krajowej, natomiast na wsi stanowiły one zaledwie od 48% do 70% średniej krajowej. Warto podkreślić, że rozpiętość tych wydatków między miastem a wsią spadła pomiędzy rokiem 2000 a 2015, najsilniej w przypadku wydatków na rekreację i kulturę – o 22 p. proc. (z 75 p. proc. do 53 p. proc.).

Warto zauważyć, że istotnie spadła rozpiętość wydatków pomiędzy miastami a wsią na łączność, transport oraz użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii. Wydatki na łączność w 2000 roku stanowiły przeciętnie w miastach 125%, a na wsi 62% średniej krajowej (rozpiętość 63 p. proc.), a w roku 2015 odpowiednio 114% i 79% (rozpiętość 35 p. proc.). Wydatki na transport stanowiły w 2000 roku 112% średniej krajowej w miastach i 82% na wsi (różnica 30 p. proc.), a w 2015 r. odpowiednio 106% i 91% średniej krajowej (różnica 14 p. proc.). Natomiast wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii w 2000 r. w miastach stanowiły 121%, a na wsi 68% średniej krajowej (rozpiętość 53 p. proc.), zaś w roku 2015 odpowiednio 115% i 77% (różnica 38 p. proc.).

Tablica 3. Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę w gospodarstwie domowym w stosunku do średniej krajowej w wybranych latach w miastach i na wsi.

Wyszczególnienie	Lata			
	2000	2005	2010 ^{a)}	2015
	Polska ogółem			
Wydatki ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00
w tym towary i usługi konsumpcyjne:	100,00	100,00	100,00	100,00
	Miasta razem			
Wydatki ogółem	113,52	112,67	112,76	112,24
w tym towary i usługi konsumpcyjne:				
żywność i napoje bezalkoholowe	102,44	102,94	104,28	104,77
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	109,68	111,62	112,50	112,86
odzież i obuwie	113,91	113,91	114,90	111,35
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	121,05	117,02	113,84	114,72
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	113,94	111,46	113,54	111,84
zdrowie	114,42	113,51	116,43	115,59
transport	112,12	110,60	108,76	105,50
łączność	125,36	118,46	112,84	113,59
rekreacja i kultura	130,07	126,65	125,03	120,82
edukacja	129,62	127,34	127,52	127,64
restauracje i hotele	134,60	131,88	130,63	126,06
pozostałe wydatki na towary i usługi	117,18	117,15	119,01	117,45

Wyszczególnienie	Lata			
	2000	2005	2010 ^{a)}	2015
	Wieś			
Wydatki ogółem	79,86	79,65	80,17	80,89
w tym towary i usługi konsumpcyjne:				
żywność i napoje bezalkoholowe	96,32	95,28	93,35	92,55
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	85,31	81,33	80,63	79,90
odzież i obuwie	79,03	77,66	76,87	82,29
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	68,25	72,67	78,49	77,02
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	78,97	81,62	78,94	81,51
zdrowie	78,26	78,31	74,48	75,66
transport	81,72	82,96	86,38	91,41
łącznie	61,77	70,38	80,03	78,78
rekreacja i kultura	54,65	57,19	61,13	67,47
edukacja	55,17	56,01	57,22	56,71
restauracje i hotele	47,92	48,75	52,42	59,33
pozostałe wydatki na towary i usługi	74,08	72,47	70,44	72,75

a) W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania budżetów gospodarstw domowych za rok 2010 i 2015 przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań (NSP) 2011 (za rok 2000 i 2005 – z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002), co powoduje zmianę w stosunku do danych za rok 2010 publikowanych wcześniej a uogólnianych na podstawie wyników NSP 2002.

Dynamika realna wydatków w miastach i na wsi¹⁹

Po realnym spadku przeciętnych miesięcznych wydatków, jaki nastąpił między latami 2010 i 2011, kolejne lata przyniosły nieznaczny, systematyczny wzrost zarówno dla Polski ogółem, jak i dla miast i wsi.

Dynamika realna wydatków ogółem pomiędzy rokiem 2000 a 2015 r. była wyższa na wsi niż w miastach, a różnica wynosiła 3,1 p. proc. (133,5% wobec 130,4%). Najwyższa dynamika realna zarówno w miastach, jak i na wsi dotyczyła wydatków na restauracje i hotele (356,0% w miastach i 470,6% na wsi). Kolejnymi grupami o najwyższej dynamice przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę były:

- na wsi – łączność (235,2%), rekreacja i kultura (168,5%) oraz użytkowanie mieszkania i nośniki energii (164,3%),
- w miastach – pozostałe wydatki (169,1%), łączność (167,1%) i zdrowie (154,8%).

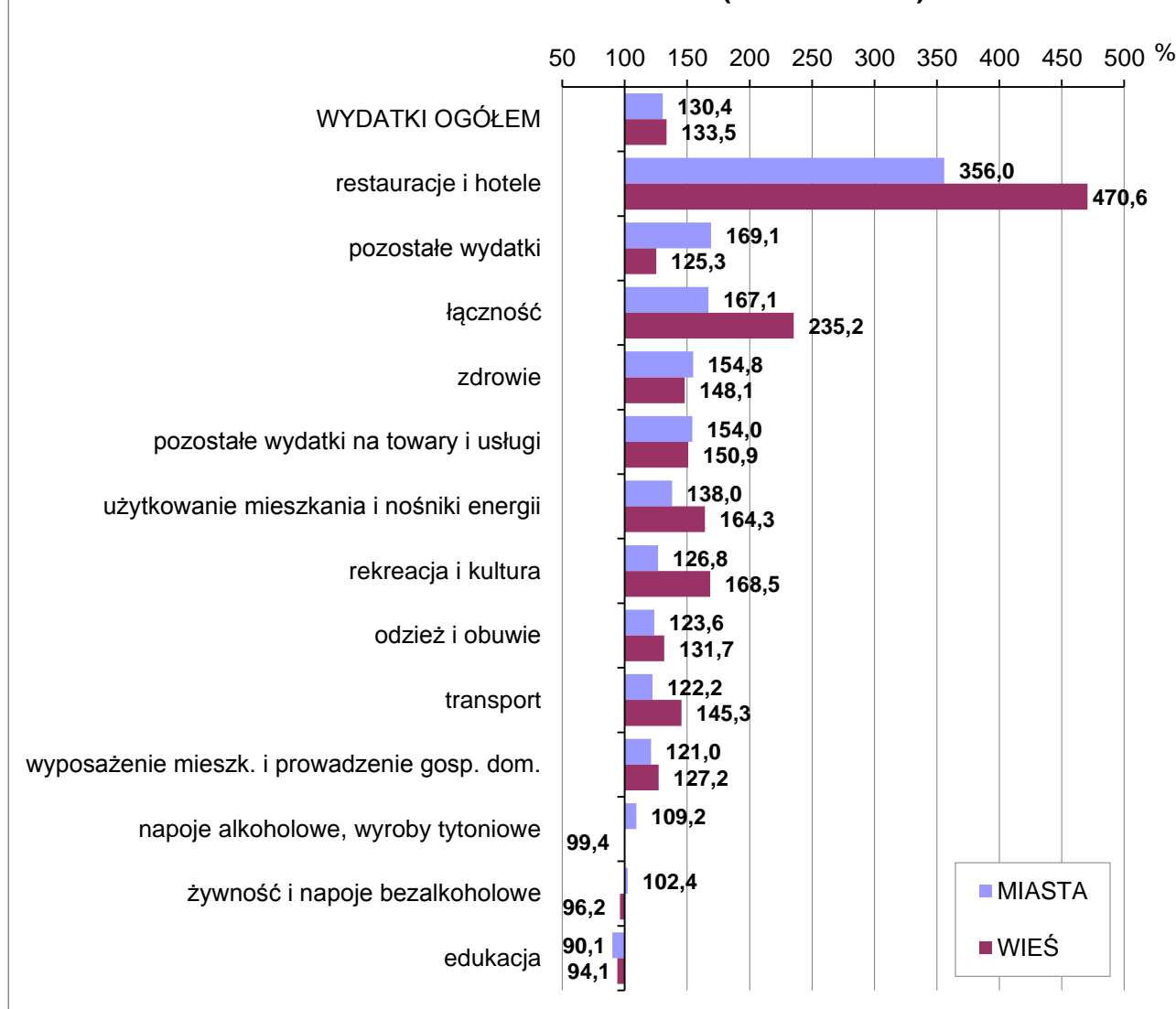
Najniższa dynamika realna zarówno w mieście, jak i na wsi wystąpiła w przypadku wydatków na edukację. Podkreślić również należy różnice pomiędzy miastem a wsią obserwowane przy wydatkach na napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe oraz żywność i napoje bezalkoholowe –

¹⁹ Patrz wykres 9.

w przypadku tych kategorii wydatków pomiędzy latami 2000 i 2015 nastąpił realny wzrost wydatków w miastach, podczas gdy na wsi odnotowano realny, choć niewielki spadek.

WYKRES 9. Dynamika realna przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę w miastach i na wsi w roku 2015 (rok 2000=100)

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym

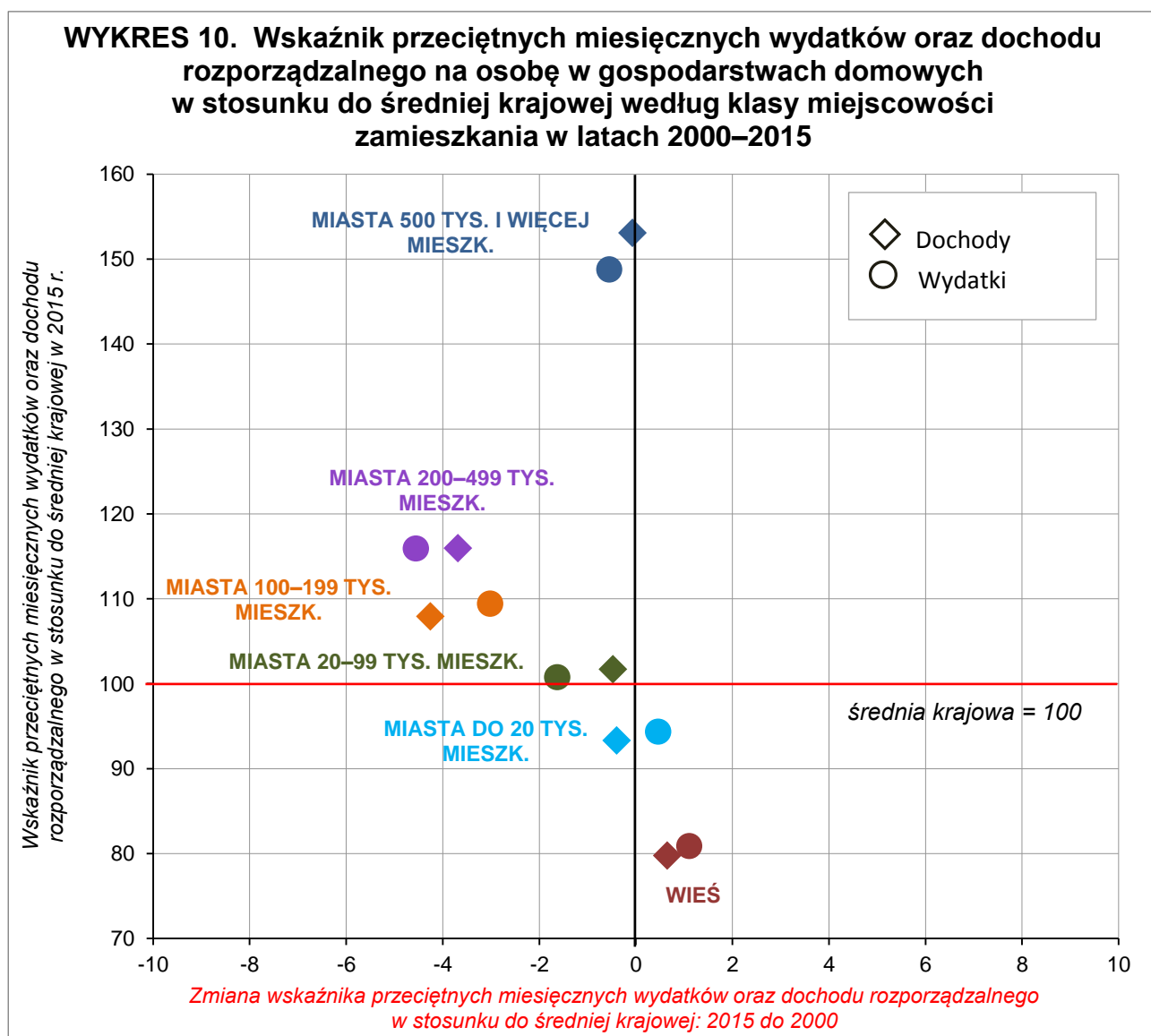
Udział wydatków ogółem w dochodzie rozporządzalnym wyniósł dla Polski w 2000 r. 95,6% i systematycznie spadał w badanym okresie, osiągając w 2015 r. 78,7%. Spadek udziału wydatków ogółem w dochodzie rozporządzalnym miał miejsce zarówno w miastach, jak i na wsi. O ile w 2000 r. udział ten w miastach wynosił 95,3% i był o 1,1 p. proc. niższy niż na wsi, to w 2015 roku stanowił 78,2% i był niższy o 1,6 p. proc. niż na wsi. Tak więc miał miejsce spadek udziału wydatków w dochodzie rozporządzalnym, przy zachowaniu niewielkiej różnicy w wartości tego wskaźnika pomiędzy miastem a wsią.

Dochody i wydatki według klas miejscowości²⁰

Na uwagę zasługuje rozkład przeciętnych miesięcznych dochodów i wydatków na 1 osobę w okresie 2000–2015, w poszczególnych klasach miejscowości.

W 2015 r. najwyższy przeciętny miesięczny dochód i wydatki na 1 osobę osiągnęły gospodarstwa domowe zamieszkujące miasta liczące co najmniej 500 tys. mieszkańców, tj. odpowiednio ok. 153% i 149% średniej dla Polski, a najniższe na wsi (odpowiednio ok. 80% i 81% średniej krajowej).

Nieco szybsze niż przeciętnie dla Polski tempo wzrostu dochodów i wydatków odnotowano na wsi. W stosunku do przeciętnego tempa wzrostu dochodów i wydatków dla Polski największa różnica wystąpiła dla miast liczących 100–199 oraz 200–499 tys. mieszkańców – wskaźnik średniego dochodu do dyspozycji w okresie 2000–2015 spadł o ok. 4 p. proc., a wskaźnik wydatków odpowiednio o ok. 3 i 5 p. proc.

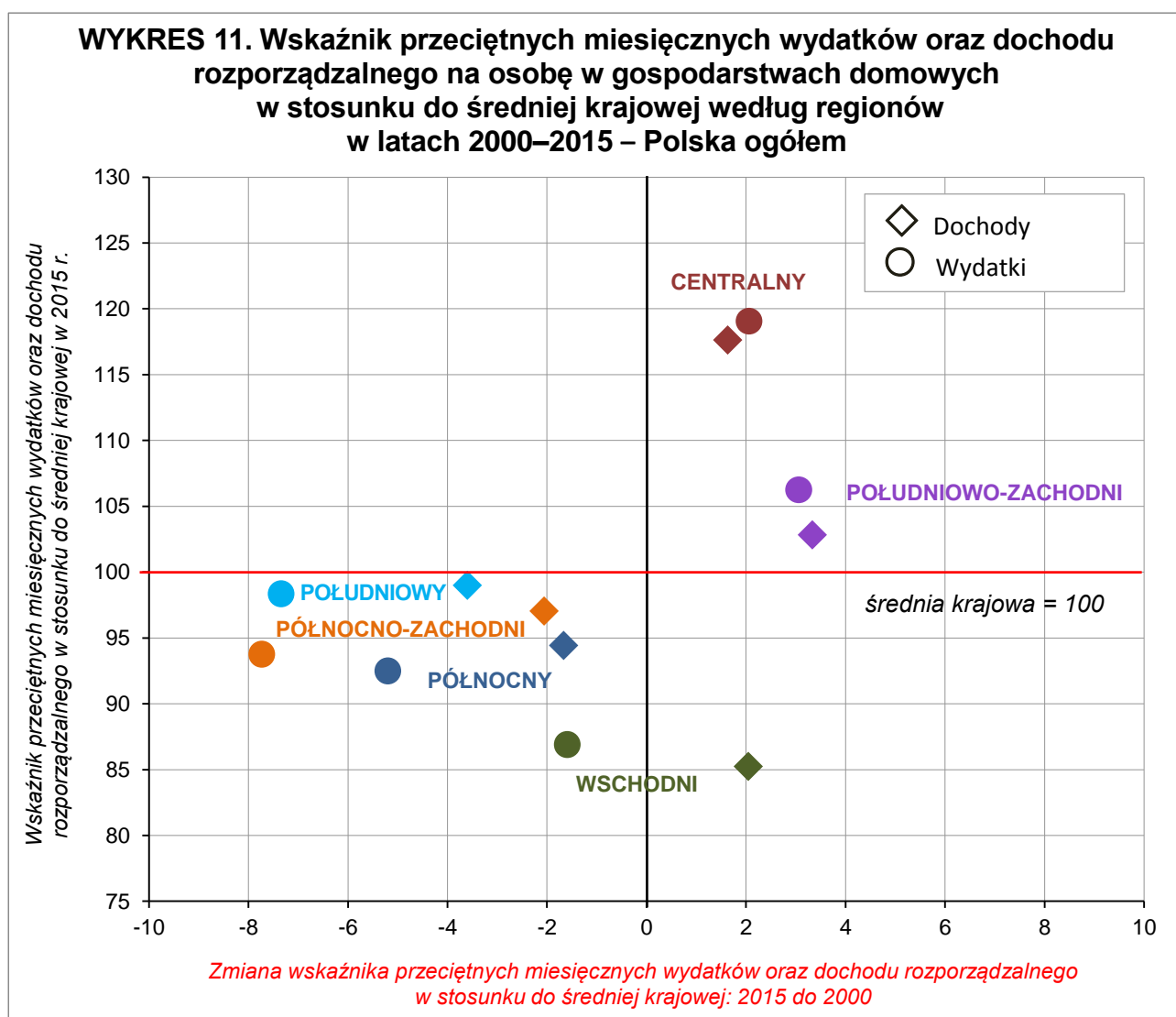

²⁰ Patrz wykres 10.

Dochody i wydatki w regionach statystycznych²¹

Analiza wskaźników przeciętnego dochodu rozporządzalnego i przeciętnych wydatków w poszczególnych 6 regionach statystycznych²² pozwoliła na wskazanie następujących prawidłowości:

- wyższy niż przeciętnie w Polsce był zarówno poziom dochodów i wydatków, jak i tempo ich wzrostu w regionach centralnym i południowo-zachodnim;
- najniższy poziom zarówno dochodów, jak i wydatków odnotowano w 2015 r. w regionie wschodnim, przy czym o ile tempo wzrostu wydatków w okresie 2000–2015 było wolniejsze niż przeciętnie w Polsce, to w przypadku dochodów było szybsze;
- spadek wskaźnika przeciętnych miesięcznych wydatków oraz dochodu rozporządzalnego w stosunku do średniej krajowej wystąpił w regionach północno-zachodnim (odpowiednio o 7,7 i 2,1 p. proc.), południowym (o 7,3 i 3,6 p. proc.), północnym (odpowiednio o 5,2 i 1,7 p. proc.).

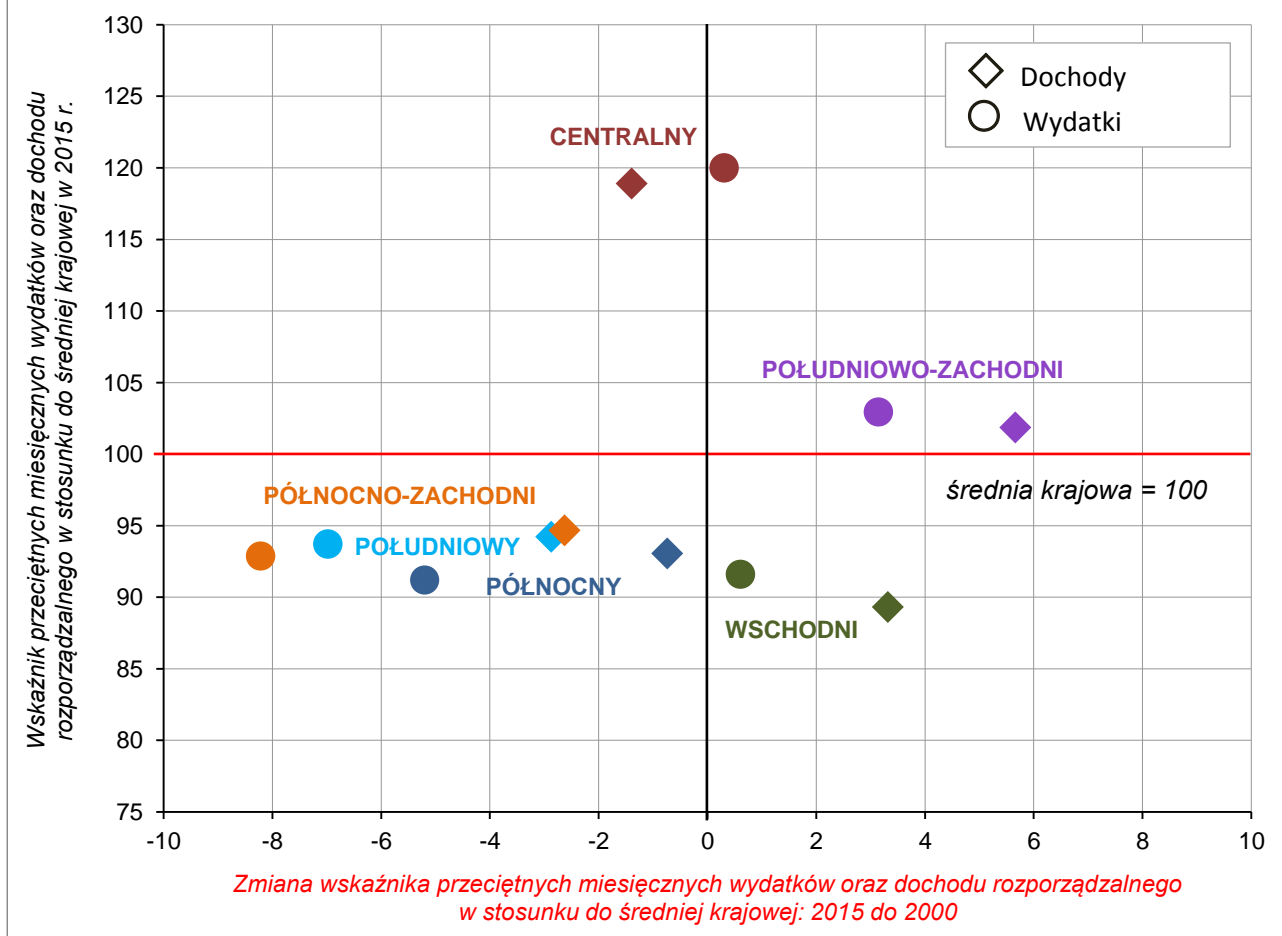

²¹ Patrz wykresy 11, 12 i 13.

²² Regiony statystyczne: centralny (woj. łódzkie i mazowieckie), południowy (woj. małopolskie i śląskie), wschodni (woj. lubelskie, podkarpackie, podlaskie i świętokrzyskie), północno-zachodni (woj. lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie), południowo-zachodni (woj. dolnośląskie i opolskie), północny (woj. kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie).

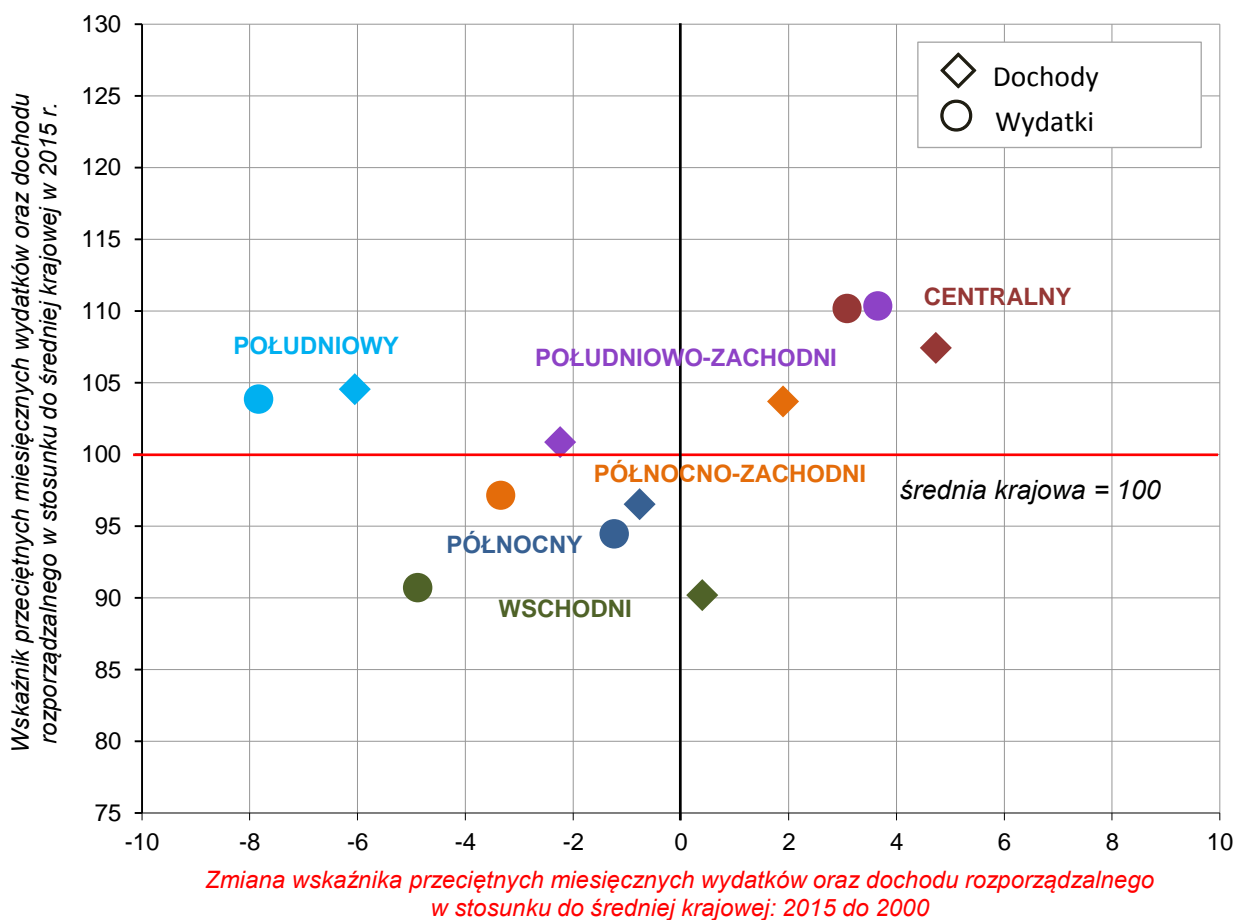
Rozpatrując sytuację miast i wsi w poszczególnych regionach w roku 2015 można zauważyć, że rozpiętość wartości wskaźników dochodu i wydatków w poszczególnych regionach była znacząco większa dla miast niż dla wsi. Dla miast wynosiła ok. 30 p. proc. w przypadku dochodów i ok. 29 p. proc. w przypadku wydatków, a dla wsi odpowiednio ok. 17 p. proc. i 20 p. proc. Najwyższe dochody oraz wydatki w stosunku do średniej krajowej w 2015 roku odnotowano w miastach regionu centralnego – odpowiednio 119% i 120% przeciętnej dla Polski. Najniższy poziom dochodów wystąpił w miastach regionu wschodniego – 89% średniej krajowej, a w przypadku wydatków w miastach regionu północnego – 91%. Tymczasem na wsi najwyższy poziom dochodów przypadł na region centralny – 107% średniej dla Polski, a wydatków na regiony południowo-zachodni oraz centralny – 110%. Natomiast najniższe wartości dochodów oraz wydatków odnotowano na obszarach wiejskich w regionie wschodnim – poziom dochodów wyniósł 90% a wydatków 91% średniej krajowej.

WYKRES 12. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków oraz dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej według regionów w latach 2000–2015 – miasta ogółem

W stosunku do średniej krajowej przeciętne dochody i wydatki w miastach w okresie 2000–2015 wzrosły w regionach: południowo-zachodnim i wschodnim, spadły w regionach północno-zachodnim, południowym i północnym, a w regionie centralnym pozostały na podobnym, wysokim poziomie. Wyraźny spadek w stosunku do średniej krajowej odnotowano dla obszarów wiejskich w regionie południowym (dochodów o 6,1 p. proc., wydatków o 7,8 p. proc.). Największy wzrost w porównaniu do przeciętnej dla Polski wystąpił na wsi w regionie centralnym (dochodów o 4,7 p. proc., wydatków o 3,1 p. proc.) oraz dla wydatków w regionie południowo-zachodnim (o 3,7 p. proc.) i dla dochodów w regionie północno-zachodnim (o 1,9 p. proc.).

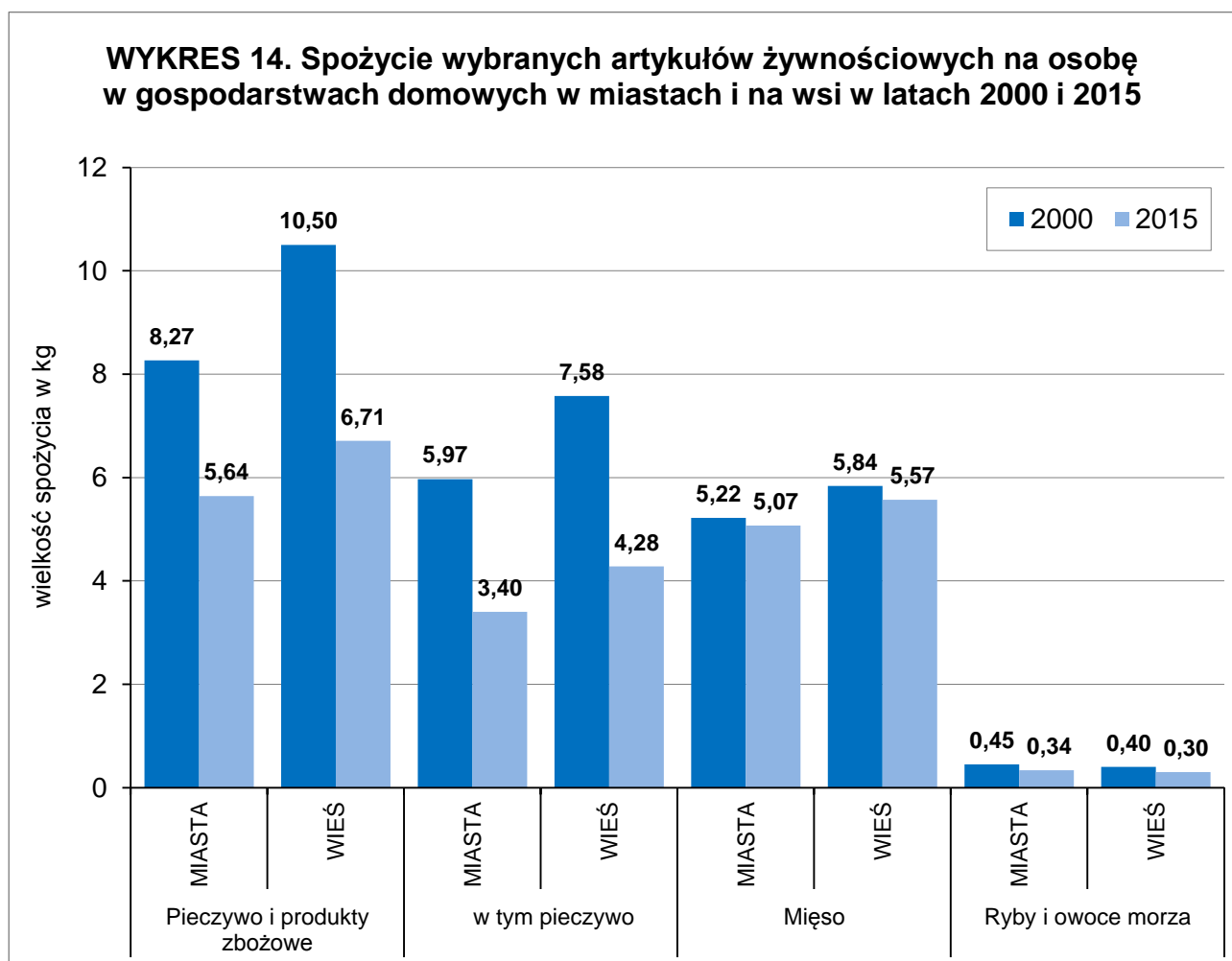
WYKRES 13. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków oraz dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej według regionów w latach 2000–2015 – wieś

SPOŻYCIE PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

W latach 2000–2015 zaobserwowano zmianę modelu spożycia wybranych produktów żywnościowych, zarówno mieszkańców miast, jak i wsi.

W omawianym okresie nastąpił w Polsce znaczący spadek przeciętnego miesięcznego spożycia pieczywa i produktów zbożowych o 33,8%, w tym samego pieczywa o 43,4%. W 2015 r. spożycie tych produktów w kraju wynosiło przeciętnie miesięcznie odpowiednio 6,06 kg/osobę i 3,74 kg/osobę. Tendencja spadkowa uwidoczniła się zarówno w gospodarstwach domowych w miastach, jak i na wsi, a jej poziom był zbliżony – spożycie pieczywa i produktów zbożowych w miastach spadło o 31,8%, a na wsi o 36,1%, w tym spożycie samego pieczywa odpowiednio o 43,0% i 43,5%. Należy jednak mieć na uwadze utrzymujący się wyższy poziom spożycia pieczywa i produktów zbożowych na wsi niż w miastach.

Pomiędzy 2000 a 2015 rokiem istotnie spadło w kraju również spożycie mleka – o 41,6%. W miastach zmniejszyło się ono o 35,3%, zaś na wsi o prawie połowę – 47,5%.

W 2015 r. w porównaniu z 2000 r. Polacy znacznie mniej spożywali także ziemniaków. Ich spożycie w latach 2000–2015 spadło na poziomie kraju o ponad połowę (w miastach – o 54,0%, a na wsi o 51,3%).

W przypadku spożycia serów i twarogów oraz jogurtów odnotowano zróżnicowanie tendencji zachodzących pomiędzy analizowanymi latami dla gospodarstw mieszkających na wsi oraz w miastach. W miastach nastąpił nieznaczny wzrost spożycia serów i twarogów o 3,4%, podczas gdy na wsi spożycie tych produktów spadło w latach 2000–2015 o 5,3%. Z kolei na wsi istotnie wzrosło spożycie jogurtów (o 25%), podczas gdy spadło ono w miastach (o 21,1%).

Spożycie pozostałych produktów (mięso, ryby i owoce morza, jaja, oleje i pozostałe tłuszcze, owoce, cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze) zarówno w miastach, jak i na wsi spadło pomiędzy 2000 a 2015 rokiem.

W ciągu ostatnich 15 lat wzrosło w kraju jedynie spożycie wód mineralnych i źródlanych – ponad 4-krotnie. Wyższy wzrost odnotowano na wsi (prawie 7-krotnie) niż w mieście (3,5-krotnie). Pomimo znacznie wyższej dynamiki wzrostu spożycia wód mineralnych i źródlanych na wsi, poziom ich spożycia pozostał niższy na wsi niż w miastach.

Można zauważyć, że w okresie lat 2000–2015 w przypadku niektórych artykułów żywnościowych zmniejszyła się różnica w poziomie ich przeciętnego miesięcznego spożycia na 1 osobę na wsi i w mieście. Należą do nich przede wszystkim warzywa (różnica w 2000 r. – 2,97 kg, w 2015 r. – 0,98 kg), w tym ziemniaki (1,96 kg, 1,14 kg), mleko (2,28 l, 0,65 l), pieczywo i produkty zbożowe (2,23 kg, 1,07 kg), cukier, dżem, miód, czekolada, wyroby cukiernicze (0,63 kg, 0,36 kg), mięso (0,62 kg, 0,50 kg) oraz jogurty²³ (0,39 kg, 0,16 kg). Zwiększyło się natomiast zróżnicowanie ilości spożywanych produktów w przypadku serów i twarogów (0,13 kg, 0,20 kg), owoców (0,29 kg, 0,83 kg) oraz wód mineralnych lub źródlanych (0,95 l, 1,56 l).

---

²³ Należy mieć na uwadze, że kategoria jogurty w 2000 roku obejmowała również „napoje mleczne”, zaś w 2015 r. tylko same „jogurty”.

Tablica 4. Różnice pomiędzy miastem a wsią w przeciętnym miesięcznym spożyciu wybranych artykułów żywnościowych na osobę w gospodarstwach domowych w wybranych latach.

Wyszczególnienie	Różnica ^{a)} w spożyciu miasto-wieś (w kg lub l na osobę)			
	2000 r.	2005 r.	2010 r.	2015 r.
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	2,23	2,08	1,55	1,07
w tym pieczywo w kg	1,61	1,54	1,15	0,88
Mięso w kg	0,62	0,64	0,53	0,50
Ryby i owoce morza w kg	-0,05	-0,05	-0,06	-0,04
Mleko w l	2,28	1,77	0,98	0,65
Jogurty w kg ^{b)}	-0,39	-0,35	-0,22	-0,16
Sery i twarogi w kg	-0,13	-0,19	-0,26	-0,20
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	0,22	0,19	0,15	0,13
Owoce w kg	-0,29	-0,38	-0,71	-0,83
Warzywa w kg	2,97	2,58	1,88	0,98
w tym ziemniaki w kg	1,96	1,95	1,66	1,14
Cukier, dżem, miód, czekolada, wyroby cukiernicze w kg	0,63	0,53	0,48	0,36
Wody mineralne lub źródlane w l	-0,95	-1,50	-1,88	-1,56

a) Wartości dodatnie oznaczają wyższe spożycie danego artykułu na wsi niż w miastach. Wartości ujemne oznaczają niższe spożycie danego artykułu na wsi niż w miastach.

b) W przypadku lat 2000 i 2005 kategoria ta uwzględniała „jogurty i napoje mleczne”.

Dostrzegalne są różnice w przeciętnym miesięcznym spożyciu niektórych produktów ze względu na wielkość miasta. W 2015 r. wraz ze wzrostem wielkości miasta spadało spożycie pieczywa i produktów zbożowych, mięsa, mleka, olejów i pozostałych tłuszczów, warzyw (głównie z powodu spadku spożycia ziemniaków) oraz cukru, dżemu, miodu, czekolady i wyrobów cukierniczych.

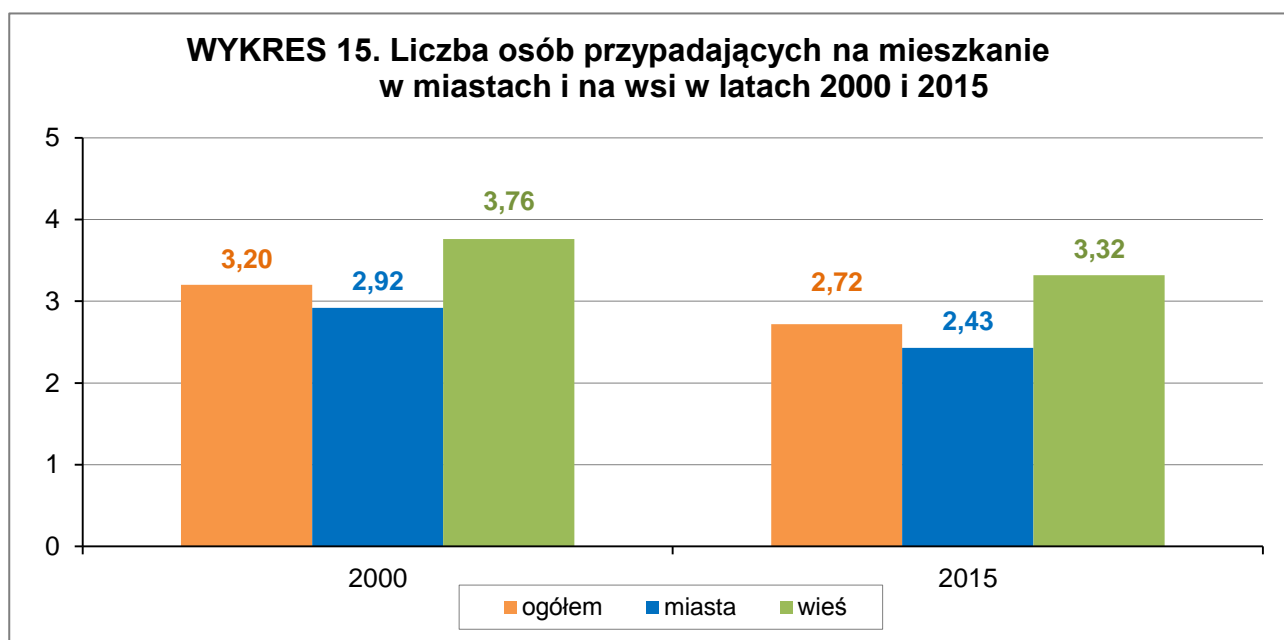
Natomiast wraz ze wzrostem wielkości miasta rosło spożycie serów i twarogów, owoców oraz jogurtów. Istotnie wyższe w największych miastach (co najmniej 500 tys. mieszkańców) w stosunku do średnich i małych miast było również spożycie wód mineralnych i źródlanych.

WARUNKI MIESZKANIOWE

Pomimo niedoborów w dostępie do mieszkań, mieszkamy w coraz większych i lepiej wyposażonych mieszkaniach. W ciągu ostatnich 15 lat największa poprawa warunków mieszkaniowych nastąpiła na wsi – najbardziej wzrósł metraż mieszkań, a także poprawiło się ich wyposażenie w instalacje sanitarno-techniczne.

Według danych o zasobach mieszkaniowych, sporządzonych na podstawie spisów powszechnych oraz bilansu zasobów mieszkaniowych, w 2015 roku było w Polsce ponad 14 mln mieszkań, czyli o 18% więcej niż w 2000 roku. 1/3 mieszkań znajdowała się na wsi, przy czym od 2000 roku liczba mieszkań na wsi zwiększyła się o 16%, a w miastach – o 18%. W tym samym czasie udział ludności wiejskiej wzrósł z 38,2% do 39,7%.

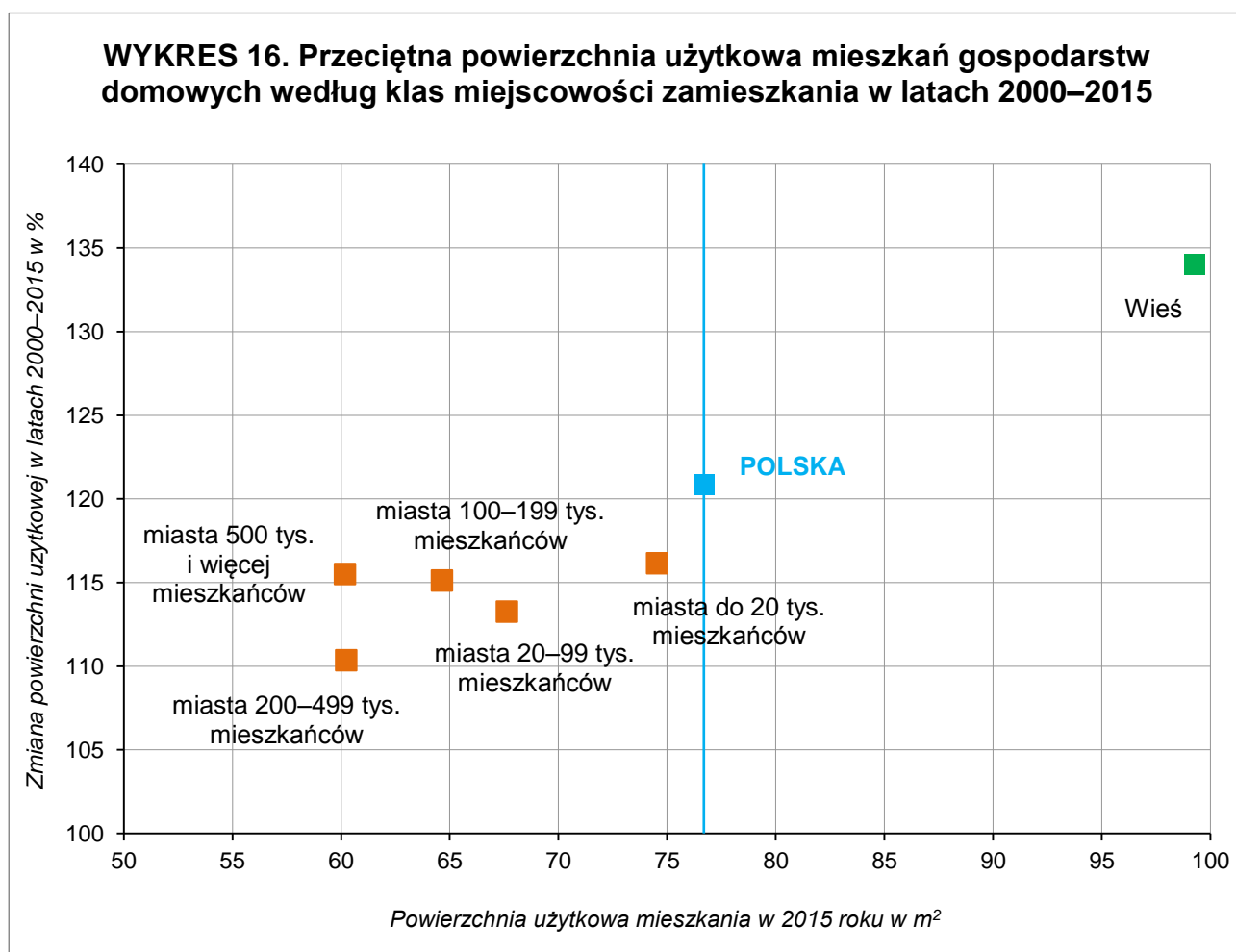
W 2015 r. na jedno mieszkanie przypadało przeciętnie 2,72 osoby (w 2000 r. – 3,20 osoby), przy czym nadal utrzymywała się różnica w liczbie osób przypadających na jedno mieszkanie w zależności od miejsca zamieszkania – na wsi 3,32; w miastach – 2,43 (w 2000 r. odpowiednio – 3,76 osoby na wsi i 2,92 osoby w miastach)²⁴.

Wyniki badań budżetów gospodarstw domowych pokazują, że między rokiem 2000 a 2015 powierzchnia przeciętnego mieszkania gospodarstwa domowego zwiększyła się o 20,8%, czyli o ok. 13 m² – z niespełna 64 m² w 2000 roku do prawie 77 m² w 2015 r. Jeszcze bardziej, bo o ponad 1/3, wzrosła w tym okresie powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę w gospodarstwie domowym. W 2015 wyniosła ona ok. 27 m², a w 2000 roku była o 7 m² mniejsza.

²⁴ Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2001, str. 225–228; Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2016, str. 330–335.

W ciągu analizowanych lat wzrosła też przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe (z 2,6 do 2,9). Ponadto na jeden pokój w 2015 r. przypadała jedna osoba (1,0), a piętnaście lat wcześniej było to 1,2 osoby.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania najbardziej wzrosła na wsi – o ok. 25 m² (34%) – czyli tam, gdzie mieszkania były największe. Wystąpiła wyraźna zależność między wielkością miejscowości a przeciętną powierzchnią mieszkania. Im większa miejscowość, tym mniejsze mieszkanie (wykres 16). Na wsiach, gdzie ziemia pod zabudowę jest nadal dużo tańsza niż w miastach (szczególnie tych największych), możliwa jest budowa dużych domów, podczas gdy w miastach te możliwości są bardziej ograniczone. W konsekwencji, przeciętne mieszkanie na wsi w 2015 r. było o ponad 33 m² większe niż w miastach ogółem i o 39 m² większe niż w największych miastach, liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców, podczas gdy w roku 2000 było to odpowiednio: 16 m² i 22 m². Wśród miast największy wzrost powierzchni mieszkania odnotowano w przypadku najmniejszych miast (poniżej 20 tys. mieszkańców), jednakże równie dynamicznie rosła powierzchnia mieszkań w miastach liczących 100–199 tys. mieszkańców oraz co najmniej 500 tys. mieszkańców (wykres 16).

Na wsi większa niż w miastach była także powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę (w 2015 r. większa o 3,6 m² – w 2000 r. była większa o 1,1 m²) oraz przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe (3,47 na wsi, 2,69 w miastach w 2015 r., podczas gdy w 2000 r. było to odpowiednio 2,72 i 2,46 pokoju). Natomiast przeciętna liczba osób przypadająca na jeden pokój była niemal identyczna na wsi i w miastach. Wynika to z faktu, że choć mieszkania (domy) na wsi są większe, to jednak przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych mieszkających na wsi jest również większa (w 2015 r. – 3,4 osoby w gospodarstwie domowym na wsi, podczas gdy w miastach – 2,5 osoby).

W ciągu ostatnich piętnastu lat znacząco poprawiło się także wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne. Ta modernizacja była szczególnie dynamiczna na wsi. I choć nadal gospodarstwa domowe w miastach zamieszkują lepiej wyposażone mieszkania niż gospodarstwa na wsi, ta różnica wyraźnie zmniejsza się.²⁵

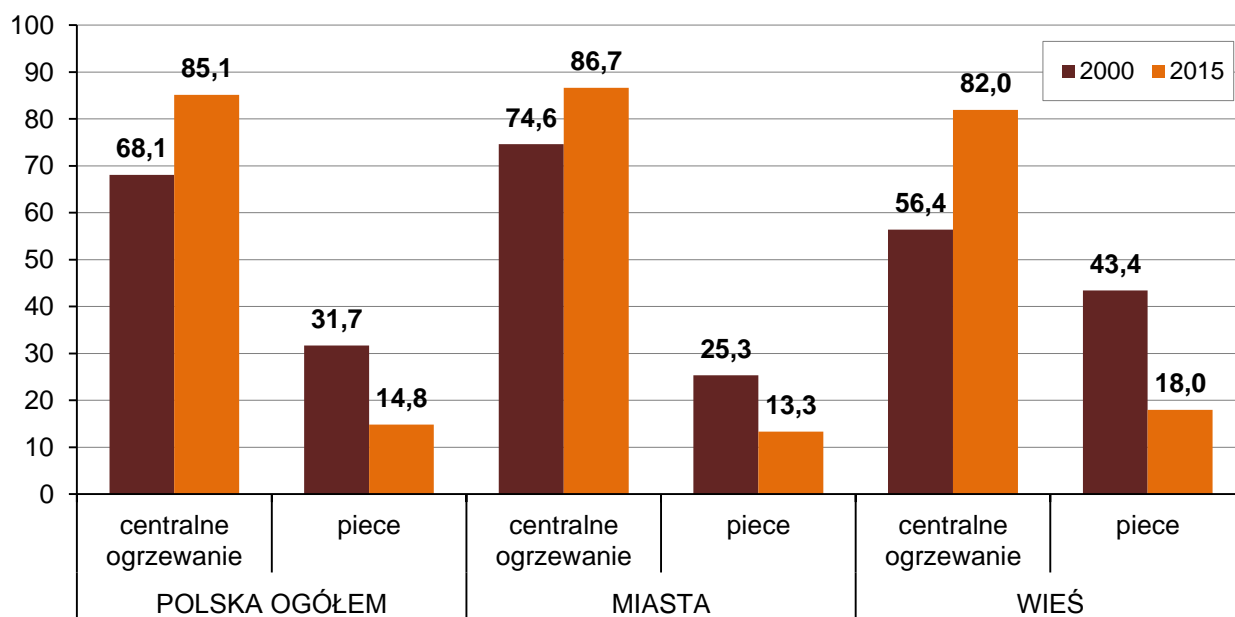
Tablica 5. Różnica w poziomie wyposażenia w wybrane instalacje sanitarno-techniczne między gospodarstwami domowymi zamieszkującymi miasta i wieś w latach 2000 i 2015.

Rodzaj instalacji	Różnica w p. proc. między miastem a wsią	
	2000	2015
Ustęp spłukiwany	20,1	3,3
Ciepła woda bieżąca	20,0	3,8
Łazienka	16,8	3,4
Centralne ogrzewanie	18,2	4,7
Wodociąg	9,9	1,3

Różnica w wyposażeniu gospodarstw domowych na wsi i w mieście w ustęp spłukiwany, ciepłą wodę bieżącą, centralne ogrzewanie czy łazienkę spadła z ok. 17–20 p. proc. w 2000 r. do poziomu ok. 3–5 p. proc. w roku 2015, a w przypadku wyposażenia gospodarstw domowych w wodociąg – z ok. 10 p. proc. w 2000 r. do jedynie ok. 1 p. proc. w 2015.

²⁵ Patrz tablica 5 oraz wykresy 17, 18 i 19.

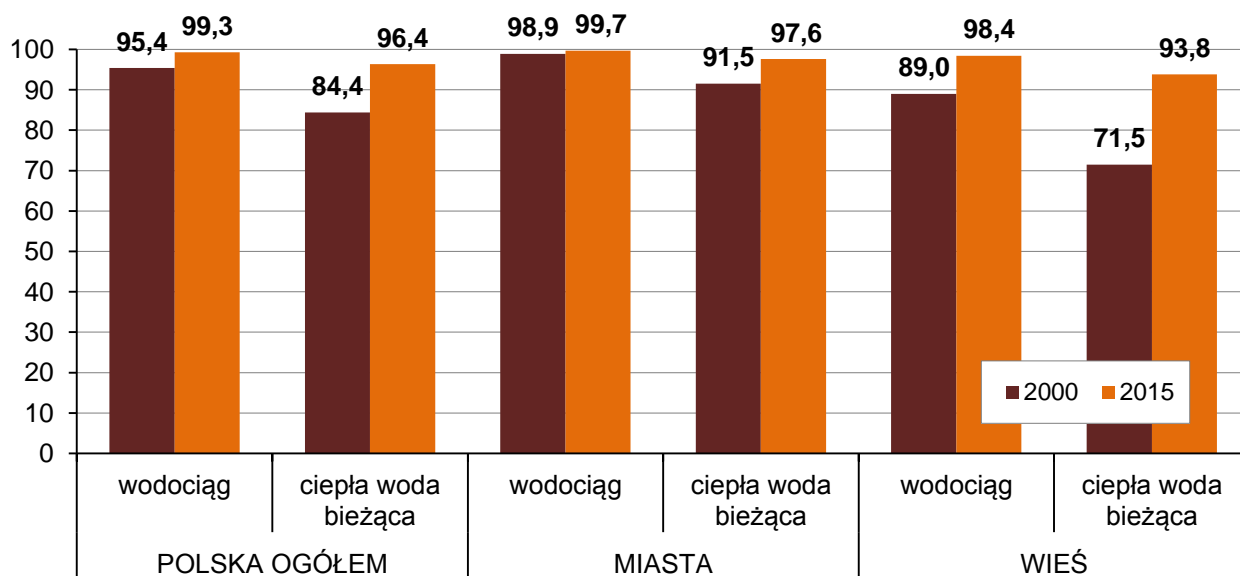
WYKRES 17. Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje sanitarno-techniczne w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015

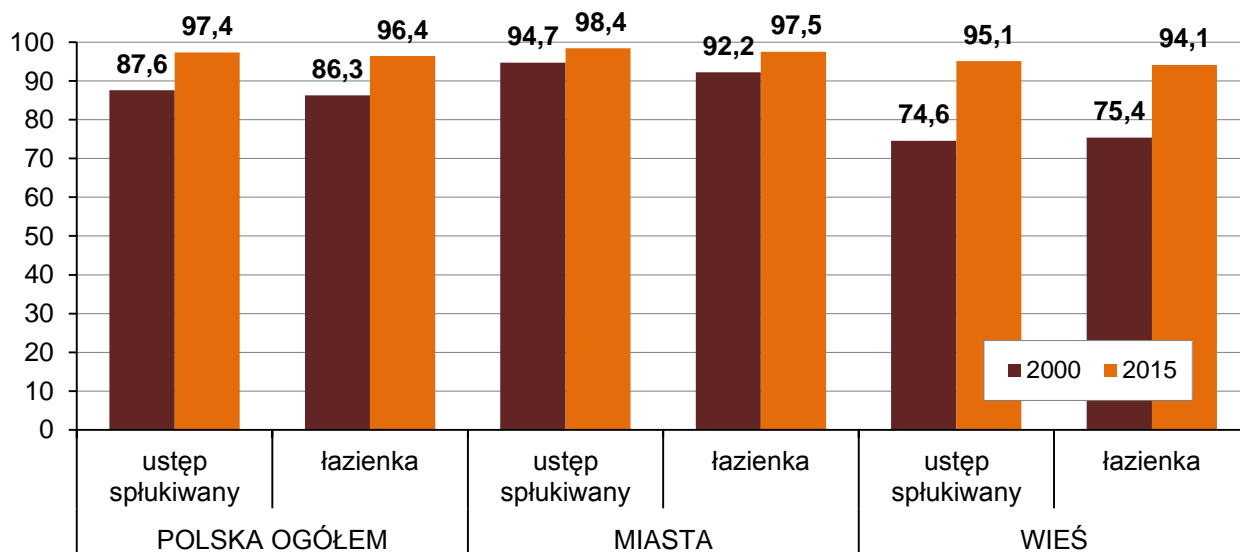
Wyposażenie mieszkań w wodociąg w miastach już w 2000 r. osiągnęło poziom 99%, a w roku 2015 prawie 100%. Na wsi jest obecnie tylko nieznacznie mniejsze (98,4%).

W przypadku wyposażenia mieszkań w ciepłą bieżącą wodę i centralne ogrzewanie od roku 2000 do 2015 poziom wyposażenia w te instalacje na wsi wzrósł o 22,3 i 25,6 p. proc. do poziomu odpowiednio 93,8% i 82,0% – znacznie szybciej niż w mieście.

WYKRES 18. Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje sanitarno-techniczne w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015

WYKRES 19. Wyposażenie mieszkań w wybrane instalacje sanitarno-techniczne w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015

Różnice w wyposażeniu mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne pomiędzy różnej wielkości miastami znacznie zmniejszyły się w ciągu ostatnich piętnastu lat. W 2015 roku mieszkania w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców były wyposażone w podstawowe instalacje w podobnym stopniu jak mieszkania w miastach o liczbie mieszkańców co najmniej 500 tys. Stało się tak dzięki większej dynamice zmian w tych klasach miejscowości, w których to wyposażenie było najniższe.

Tablica 6. Różnica w poziomie wyposażenia w wybrane instalacje sanitarno-techniczne pomiędzy gospodarstwami domowymi zamieszkującymi poszczególne klasy miejscowości w latach 2000 i 2015

Klasa miejscowości zamieszkania	wodociąg			łazienka			ciepła woda bieżąca		
	2000 w %	2015 w %	różnica p. proc.	2000 w %	2015 w %	różnica p. proc.	2000 w %	2015 w %	różnica p. proc.
Wieś	89,0	98,4	9,4	75,4	94,1	18,7	71,5	93,8	22,3
Miasta o liczbie mieszkańców:									
poniżej 20 tys.	97,9	99,6	1,7	88,8	97,7	8,9	86,6	97,1	10,5
20–99 tys.	98,8	99,7	0,9	93,2	97,3	4,1	91,3	97,3	6,0
100–199 tys.	99,6	99,8	0,2	92,2	97,1	4,9	92,5	97,8	5,3
200–499 tys.	99,2	99,7	0,5	91,9	97,9	6,0	91,7	97,8	6,1
500 tys. i więcej	99,2	99,5	0,3	94,4	97,8	3,4	95,7	98,1	2,4

W okresie 2000–2015 znacząco poprawiło się wyposażenie mieszkań w wodociąg, łazienkę i ciepłą wodę bieżącą zwłaszcza na wsi i w małych miasteczkach.

Tablica 7. Różnica w poziomie wyposażenia w gaz pomiędzy gospodarstwami domowymi zamieszkującymi poszczególne klasy miejscowości w latach 2000 i 2015

Klasa miejscowości	gaz		
	2000 w %	2015 w %	różnica p. proc.
Wieś	86,5	94,0	7,5
Miasta o liczbie mieszkańców:			
poniżej 20 tys.	93,5	95,3	1,8
20–99 tys.	94,1	92,5	-1,6
100–199 tys.	93,8	92,1	-1,7
200–499 tys.	95,5	88,6	-6,9
500 tys. i więcej	97,1	82,8	-14,3

Między rokiem 2000 a 2015 zaszły istotne zmiany wyposażenia mieszkań w gaz w poszczególnych klasach miejscowości. Zdecydowanie spadła liczba mieszkań wyposażonych w gaz w największych miastach, a wzrosła na wsi. W okresie 2000–2015 wraz ze wzrostem wielkości miasta spadał odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w gaz. W miastach liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców odsetek mieszkań wyposażonych w gaz w 2015 roku był najniższy, podczas gdy w roku 2000 – był najwyższy. Zmiany, które zaszły pomiędzy rokiem 2000 a 2015 w zakresie wyposażenia gospodarstw domowych w gaz, związane są z jednej strony z rozbudową sieci gazowej na wsi oraz w mniejszych miastach, z drugiej zaś z ograniczeniem stosowania urządzeń gazowych w miastach zwłaszcza na wyższych kondygnacjach oraz w nowym budownictwie wielorodzinnym.

WYPOSAŻENIE W DOBRA TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA

Wyposażenie gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania z roku na rok poprawia się, zarówno w miastach, jak i na wsi. Dodatkowo w ostatnich latach istotnie zmniejszają się różnice w tym względzie pomiędzy miastem a wsią. Analizując zmiany w zakresie wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania w ostatnim piętnastoleciu, należy mieć również na uwadze zmiany wynikające z rozwoju technologicznego, które przekładają się na wzrost lub spadek wyposażenia w dane dobro trwałego użytkowania.

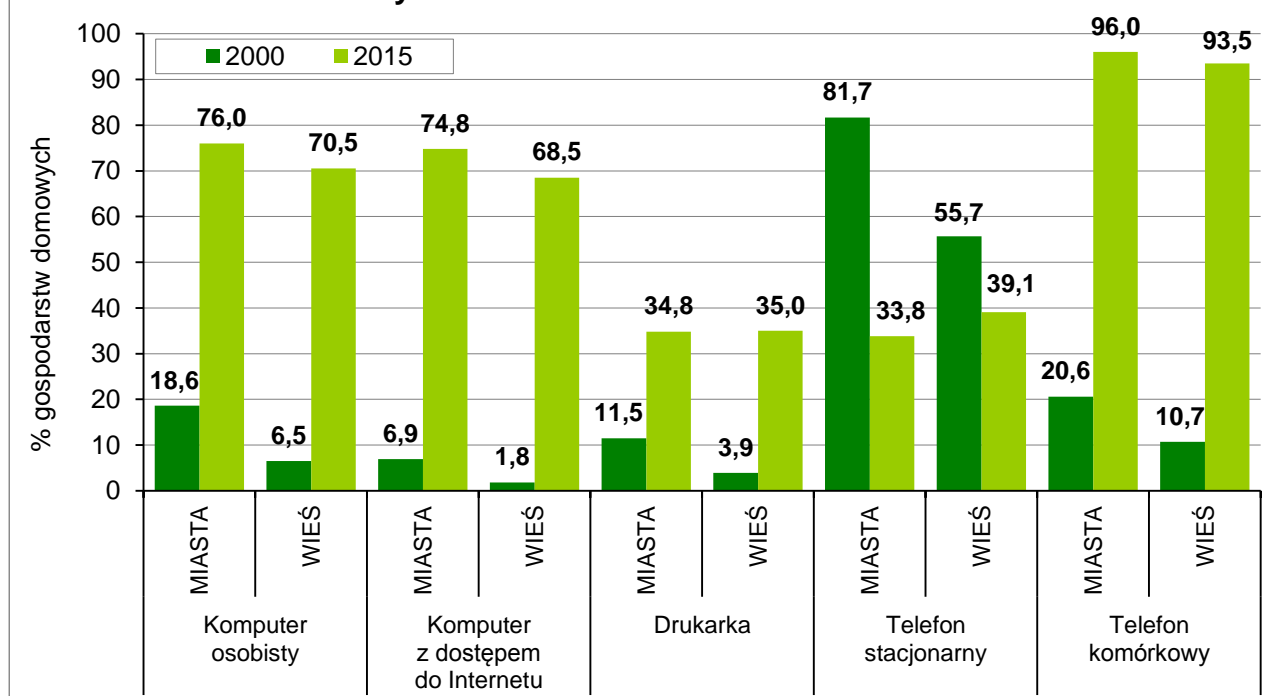
Wyposażenie gospodarstw domowych w komputery osobiste w 2000 r. wynosiło w miastach 18,6% a na wsi 6,5%, natomiast w 2015 r. odpowiednio 76,0% i 70,5%. W okresie tym odnotowano znaczący wzrost wyposażenia w komputer osobisty – w miastach ponad 4-krotny a na wsi prawie 11-krotny.

Największą dynamiką wzrostu wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania charakteryzowały się komputery z dostępem do Internetu i to zarówno w miastach, jak i na wsi, chociaż na wsi była ona zdecydowanie większa. W 2015 r. w miastach było 74,8% gospodarstw domowych wyposażonych w komputery osobiste z dostępem do Internetu, zaś na wsi 68,5%, podczas gdy w 2000 r. wyposażenie gospodarstw domowych w komputery z dostępem do Internetu wynosiło odpowiednio: 6,9% w miastach oraz 1,8% na wsi. Jak widać z powyższych danych, skok w wyposażeniu w komputery z dostępem do Internetu w miastach był prawie 11-krotny, natomiast na wsi 38-krotny.

W stosunku do 2000 r. nastąpił także wzrost wyposażenia gospodarstw domowych w drukarki. W przypadku gospodarstw wiejskich był to 9-krotny wzrost, zaś w miastach 3-krotny. Analizując jednak zapotrzebowanie gospodarstw domowych na tego rodzaju sprzęt widać, że tendencja wzrostowa uległa zmianie od 2011 r., kiedy to wyposażenie w drukarki zaczęło sukcesywnie spadać z roku na rok, zarówno w miastach, jak i na wsi. W efekcie w 2015 r. poziom wyposażenia gospodarstw domowych w drukarki był w miastach i na wsi praktycznie taki sam.

W okresie 2000–2015 istotnie zmniejszyła się różnica w wyposażeniu gospodarstw domowych w telefony w zależności od miejsca zamieszkania, szczególnie w przypadku wyposażenia w telefon stacjonarny. W 2000 r. wyposażonych w telefon stacjonarny było blisko 82% miejskich gospodarstw domowych i 56% wiejskich gospodarstw domowych. Różnica 26 p. proc. między miastem a wsią była znacząca. Natomiast w roku 2015 wyposażonych w telefon stacjonarny było 33,8% gospodarstw w miastach i 39,1% na wsi, zatem różnica wyniosła 5,3 p. proc., tym razem na korzyść wsi.

WYKRES 20. Wyposażenie gospodarstw domowych w sprzęt informatyczny i telefony w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015

Wyposażenie gospodarstw domowych w telefon stacjonarny od początku XXI w. sukcesywnie spada bez względu na miejsce zamieszkania. Największy spadek odnotowano w największych miastach, liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców. W 2000 r. wyposażonych w telefon było 90% gospodarstw z tych miast. Do 2015 r. ich odsetek zmniejszył się prawie 3-krotnie, do poziomu 33,9%. W pozostałych miastach wyposażenie w telefon stacjonarny zmniejszyło się ponad 2-krotnie. Najmniejsza dynamika zmiany odsetka gospodarstw wyposażonych w to dobro dotyczyła wsi – zmniejszenie o 16,6 p. proc z poziomu 55,7% w 2000 r. do 39,1 p. proc. w 2015 r.

Miejsce telefonów stacjonarnych zaczęły zajmować telefony komórkowe, zarówno w miastach, jak i na wsi. Od 2000 roku różnica w wyposażeniu gospodarstw domowych w to dobro pomiędzy miastem a wsią zmniejszyła się. W 2000 r. wyposażonych w telefon komórkowy było około 11% gospodarstw wiejskich, w miastach zaś prawie 21%, podczas gdy w 2015 r. wyposażenie kształtowało się następująco – prawie 94% gospodarstw wiejskich oraz około 96% gospodarstw w miastach.

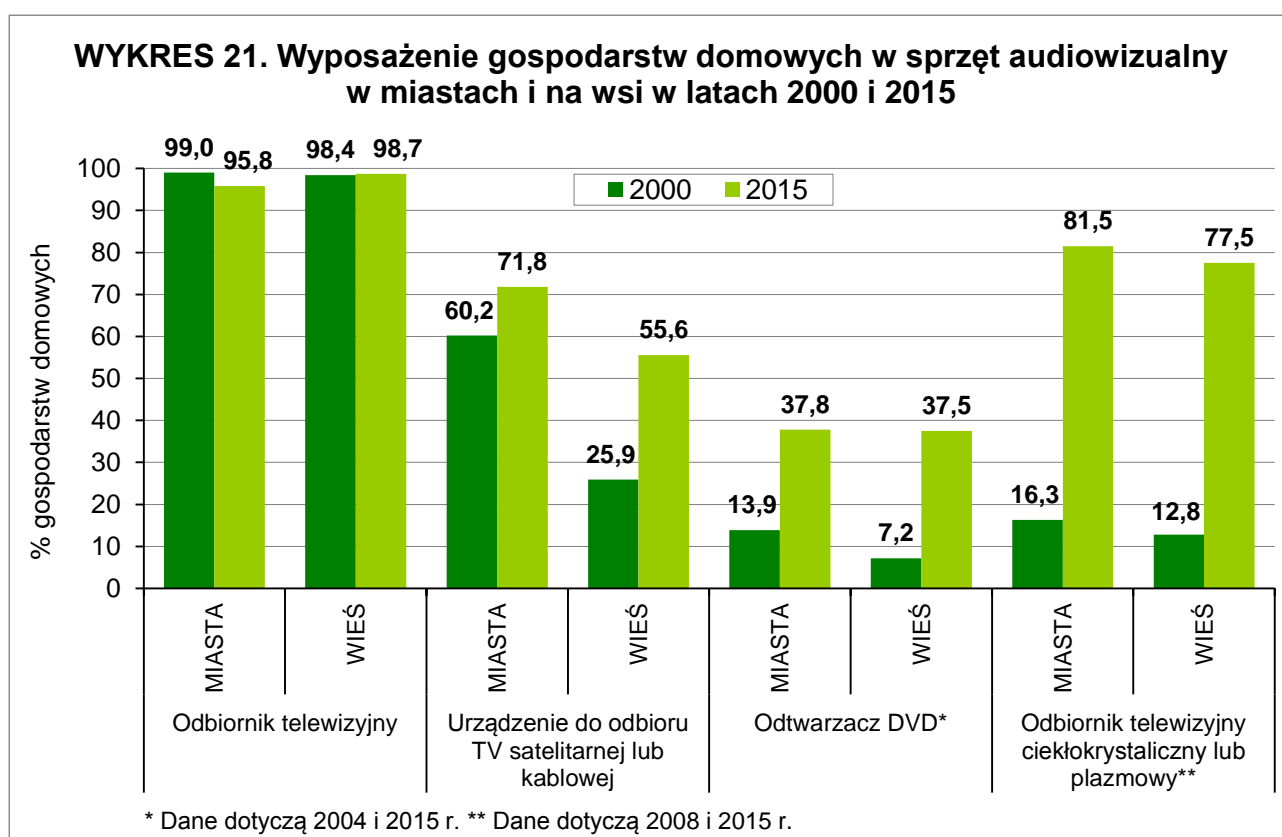
Od 2013 roku badanie budżetów gospodarstw domowych obejmuje również smartfony. Dynamika wyposażenia w ten rodzaj urządzenia jest bardzo duża. W 2013 r. w kraju smartfon posiadało 21,5% gospodarstw domowych, a w 2015 r. już ponad dwukrotnie więcej – 45,4%. Również w przypadku tego dobra w 2015 r. lepiej wyposażone były gospodarstwa domowe w miastach (47,9%) niż na wsi (40,0%), chociaż tendencja wzrostowa w porównaniu do 2013 roku była wyższa na wsi (wzrost o 158,1%) niż w miastach (wzrost o 96,3%). W przypadku wyposażenia w smartfon znaczące różnice dostrzegalne są także w zależności od wielkości miasta. W 2015 r. wraz ze wzrostem liczby mieszkańców wzrastał odsetek gospodarstw wyposażonych w smartfony – od 39,3% w miastach do 20 tys. mieszkańców do 60,5% w miastach największych, liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców.

W ostatnich 15 latach można także zaobserwować zmianę poziomu wyposażeniu w urządzenia do odbioru TV satelitarnej lub kablowej. W 2015 roku odsetek gospodarstw domowych w miastach wyposażonych w urządzenia do odbioru TV satelitarnej lub kablowej wyniósł 71,8% i był o 11,6 p. proc. większy niż w 2000 r., zaś dla gospodarstw domowych na wsi osiągnął poziom 55,6% i był o 29,7 p. proc. wyższy niż w 2000 r.

Sprzęt nowej generacji dociera równie szybko do gospodarstw wiejskich, jak i miejskich. W telewizor ciekłokrystaliczny lub plazmowy wyposażonych było w 2015 r. 81,5% gospodarstw domowych w miastach (wzrost o 65,2 p. proc. w stosunku do 2008 r.²⁶) i 77,5% na wsi (wzrost o 64,7 p. proc. w stosunku do 2008 r.). Pomimo, że gospodarstwa w miastach nieco częściej były wyposażone w telewizor plazmowy (ciekłokrystaliczny), to na wsi odnotowano większą dynamikę wzrostu w stosunku do 2008 r. (6-krotny wzrost w przypadku wsi i 5-krotny w przypadku miast).

Wraz ze zwiększeniem się poziomu wyposażenia gospodarstw w dobra trwałego użytkowania nowej generacji, spada wyposażenie w sprzęt audiowizualny starej generacji taki jak magnetowidy i odtwarzacze VHS, radiomagnetofony (nieujęte już w badaniu w 2015 r.), ale również odtwarzacze DVD. Najwyższy poziom wyposażenia w odtwarzacze DVD odnotowano w kraju w 2010 r. – wyniósł 54,7% w miastach i 52,7% na wsi. Od tego czasu następuje sukcesywny i powolny spadek odsetka gospodarstw posiadających taki sprzęt – do 37,8% w miastach i 37,5% na wsi w 2015 r. W efekcie różnica pomiędzy gospodarstwami w miastach i na wsi obserwowana w 2004 r.²⁷ (6,7 p. proc.) praktycznie przestała istnieć.

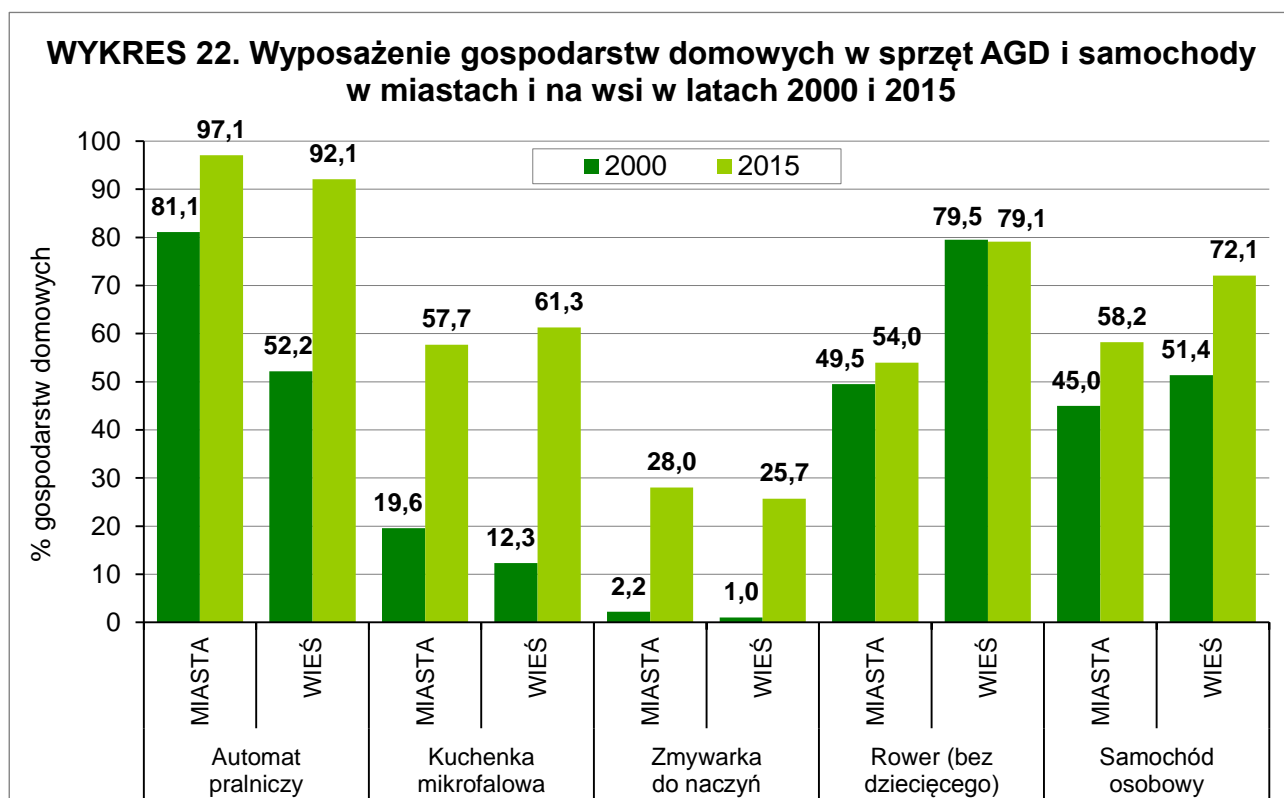

²⁶ W latach wcześniejszych badanie nie obejmowało tej kategorii.

²⁷ W latach wcześniejszych badanie nie obejmowało tej kategorii.

Chociaż badanie budżetów gospodarstw domowych objęło swoim zakresem wyposażenie w aparaty fotograficzne cyfrowe dopiero od 2006 r., zajmują one znaczącą pozycję w wyposażeniu gospodarstw domowych, pomimo że tempo wzrostu udziału gospodarstw posiadających taki sprzęt powoli słabnie zarówno w miastach, jak i na wsi. W 2015 r. 50,5% gospodarstw w miastach i 45,5% na wsi posiadało cyfrowy aparat fotograficzny, co daje wzrost o odpowiednio 29 p. proc. i 33,6 p. proc. w stosunku do 2006 r.

Spośród sprzętu AGD na wsi największą dynamiką wzrostu charakteryzowało się wyposażenie gospodarstw domowych w zmywarki do naczyń, które w 2015 r. znajdowały się w 25,7% gospodarstw domowych wobec 1% w 2000 r.

Wieś, ze względu na potrzeby dojazdowe mieszkańców, dominuje w wyposażeniu w samochody osobowe. W 2015 r. w samochody osobowe wyposażonych było na wsi ok. 72% gospodarstw domowych (w miastach ok. 58%), podczas gdy w 2000 r. – ponad 51% (w miastach 45%). Rośnie różnica w stopniu wyposażenia w samochody osobowe pomiędzy miastem a wsią. O ile w 2000 r. różnica ta wyniosła 6,4 p. proc., to w 2015 r. zwiększyła się ponad dwukrotnie i osiągnęła prawie 14 p. proc. na korzyść wsi.

Pomimo, że wyposażenie gospodarstw domowych w przypadku większości urządzeń jest nadal większe w miastach niż na wsi, to wieś dominuje pod względem wyposażenia w rowery, samochody osobowe, a w roku 2015 także w kuchenki mikrofalowe. Dynamika wzrostu wyposażenia wsi w dobra takie jak komputery osobiste, drukarki, telefony komórkowe, w tym smartfony, jest zdecydowanie wyższa na wsi niż w miastach, co powoduje zmniejszenie dysproporcji w wyposażeniu w dobra trwałego użytku pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi.

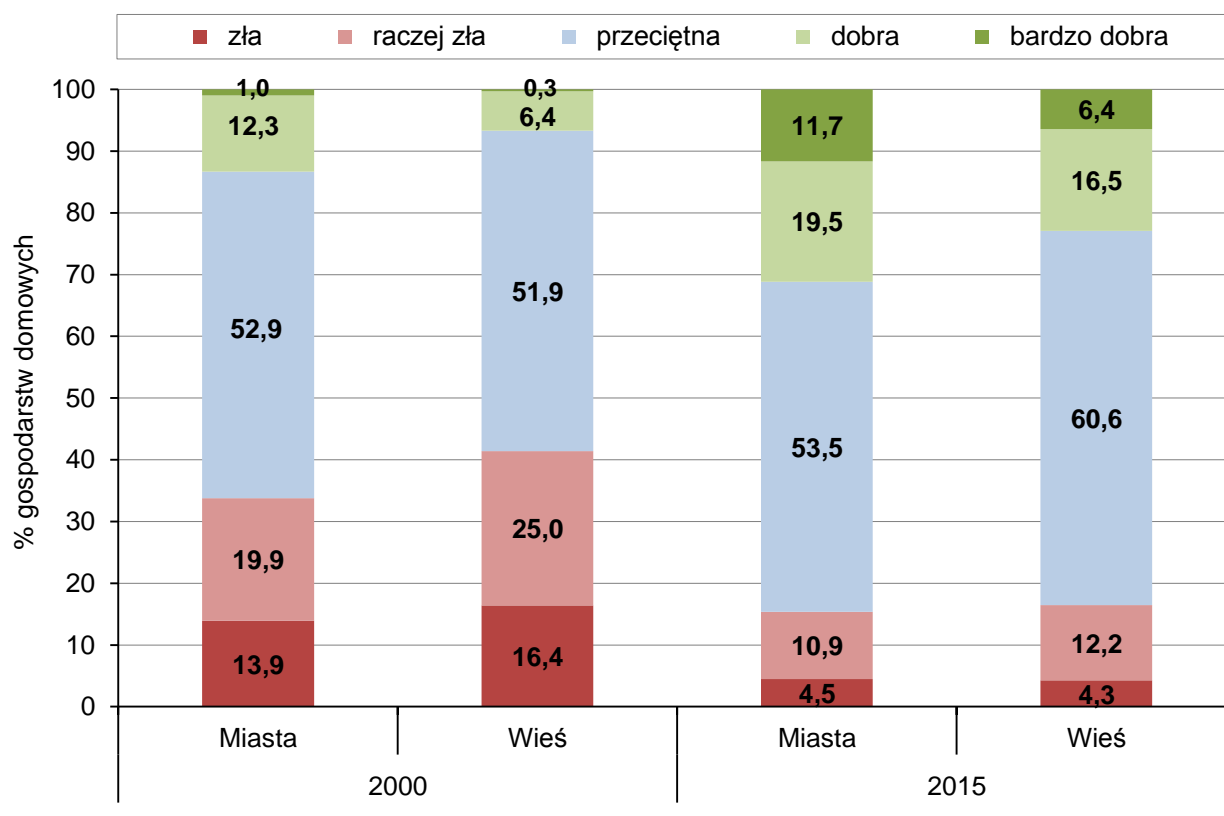
SUBIEKTYWNA OCENA WŁASNEJ SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH

Analiza subiektywnych ocen sytuacji materialnej gospodarstw domowych wykazuje w okresie 2000–2015 znaczący wzrost ocen pozytywnych. W 2015 roku 28,5% ogółu gospodarstw w Polsce oceniało swoją sytuację materialną jako raczej dobrą lub bardzo dobrą, a mniej niż co szóste jako raczej złą lub złą (15,7%). W porównaniu do 2000 r. jest to duża zmiana, gdyż wówczas oceny raczej dobre lub bardzo dobre notowano w co 9-tym gospodarstwie (11,1%), zaś więcej niż co 3-cie gospodarstwo domowe (36,4%) uznawało swoją sytuację materialną jako raczej złą lub złą.

Wzrost pozytywnych ocen sytuacji materialnej gospodarstwa dotyczy zarówno mieszkańców miast (2000 r. – 13,3%, 2015 r. – 31,2%), jak i wsi (2000 r. 6,7%, 2015 r. – 22,9%). Największe jednak zmiany dotyczące wzrostu ocen bardzo dobrych lub raczej dobrych nastąpiły na wsi, gdzie dynamika w stosunku do 2000 r. była najwyższa (ponad 3-krotny wzrost na wsi i ponad 2-krotny w miastach). Mimo tak znaczącego wzrostu udziału gospodarstw pozytywnie oceniających swoją sytuację materialną na wsi w latach 2000–2015, nadal więcej jest takich ocen w miastach niż na wsi – w 2000 r. różnica wyniosła 6,6 p. proc. a w 2015 r. 8,3 p. proc. Gospodarstwa na wsi istotnie częściej niż w miastach oceniały swoją sytuację jako przeciętną (w 2015 r. 60,6% gospodarstw na wsi i 53,5% gospodarstw w miastach, podczas gdy w 2000 r. oceny przeciętne były w obu grupach zbliżone – po ok. 52–53%).

W okresie 2000–2015 zdecydowanie zmalał odsetek gospodarstw domowych oceniających negatywnie swoją sytuację materialną. Ogólnie w Polsce liczba gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako złą lub raczej złą zmniejszyła się o ponad połowę – z 36,4% w 2000 r. do 15,7% w 2015 r. Największy spadek odsetka ocen raczej złych lub złych zaobserwowano w wiejskich gospodarstwach domowych. W 2015 r. 15,4% gospodarstw domowych w miastach i 16,5% gospodarstw domowych na wsi oceniało swoją sytuację materialną jako raczej złą lub złą. W 2000 r. było to 33,8% gospodarstw domowych w miastach i 41,4% gospodarstw wiejskich. Spadek udziału ocen raczej złych lub złych pomiędzy rokiem 2000 a 2015 wyniósł zatem prawie 25 p. proc. na wsi i ponad 18p. proc. w miastach.

WYKRES 23. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w miastach i na wsi w latach 2000 i 2015

Zadowolenie ze swojej sytuacji materialnej wzrasta wraz z liczbą mieszkańców. Najlepiej swoją sytuację materialną oceniają mieszkańcy największych miast liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców. W 2015 r. 38,1% takich gospodarstw uznało swoją sytuację za raczej dobrą lub bardzo dobrą (w 2000 r. – 16,6%). Z drugiej strony najmniej ocen dobrych lub bardzo dobrych w 2015 r. odnotowano w przypadku wiejskich gospodarstw domowych – 22,9% (w 2000 r. – 6,7%) oraz gospodarstw z najmniejszych miast, liczących poniżej 20 tys. mieszkańców – 26,5% (w 2000 r. – 10,6%).

PODSUMOWANIE

W latach 2000–2015 zmniejszyły się różnice pomiędzy warunkami życia w miastach i na wsi pod względem struktury dochodów i wydatków, spożycia, warunków mieszkaniowych i wyposażenia w dobra trwałego użytkowania.

W analizowanym okresie dochód rozporządzalny w miastach utrzymywał się na poziomie wyższym o kilkanaście procent od przeciętnej krajowej, podczas gdy na wsi stanowił około 4/5 przeciętnej dla Polski. Zmieniła się jednak struktura dochodów – silniej na wsi niż miastach. Przede wszystkim znacząco wzrósł udział dochodów z pracy najemnej, a spadł z rolnictwa i rent.

Zmieniła się także struktura wydatków w miastach i na wsi. Przede wszystkim spadł udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe, zarówno w miastach, jak i na wsi, co świadczy o poprawie sytuacji materialnej gospodarstw domowych. Największe różnice pomiędzy miastem a wsią zaobserwować można w przypadku wydatków na: rekreację i kulturę, edukację oraz restauracje i hotele, które w znacznie większym stopniu są ponoszone w miastach.

Polskie gospodarstwa domowe zajmują coraz większe i lepiej wyposażone mieszkania. W ciągu ostatnich piętnastu lat najbardziej wzrósł metraż mieszkań na wsi. Zmiany w miastach były mniej dynamiczne. Ponadto w przypadku wsi poziom wyposażenia mieszkań gospodarstw domowych w instalacje sanitarno-techniczne takie jak m.in. ciepła bieżąca woda czy centralne ogrzewanie bardzo zbliżył się do obserwowanego w miastach, dzięki dużo szybszej dynamice zmian.

Zacierają się także różnice pomiędzy miastami a wsią w wyposażeniu w dobra trwałego użytkowania, m.in. w komputery, w tym z dostępem do Internetu, czy telefony komórkowe. Dynamika wzrostu wyposażenia w te dobra jest znacznie większa na wsi niż w miastach. Jednak na wsi o wiele większy odsetek gospodarstw domowych niż w miastach jest wyposażonych w samochody i rowery, co wynika z konieczności pokonywania większych odległości oraz ograniczonego dostępu do innych środków komunikacji.

Sukcesywnie rośnie pozytywna samoocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych, a wzrost ocen bardzo dobrych lub dobrych najbardziej zauważalny jest na wsi. Wraz ze wzrostem ocen pozytywnych obserwuje się stały spadek ocen negatywnych. Tu również dominuje wieś.

Można zatem stwierdzić, że od początku XXI wieku w Polsce następuje sukcesywna poprawa warunków życia, zarówno gospodarstw domowych mieszkających w miastach, jak i na wsi, z jednoczesnym znaczącym zmniejszeniem dystansu pomiędzy materialnymi warunkami życia na obszarach wiejskich i obszarach silniej zurbanizowanych.

SUMMARY

Within the period from 2000 to 2015, differences in living conditions in both towns and rural areas decreased by structure of income and expenditures, consumption, housing conditions and equipment with durable goods.

In the analyzed period of time available income in towns remained on a higher level in comparison to the national average, while in rural areas the available income was equal to approximately four fifths of the national average. However, the structure of income changed stronger in the rural areas than in towns. Primarily, the share of income from hired work increased significantly, while the share of income from farming and pensions decreased.

Also, the structure of expenditures changed within towns and rural areas. The share of expenditures on food and non-alcoholic beverages decreased in both towns and rural areas, which means that the material situation of households improved. The largest differences between towns and rural areas can be observed in expenditures on recreation and culture, education, restaurants and hotels, which to a greater extent are present in towns.

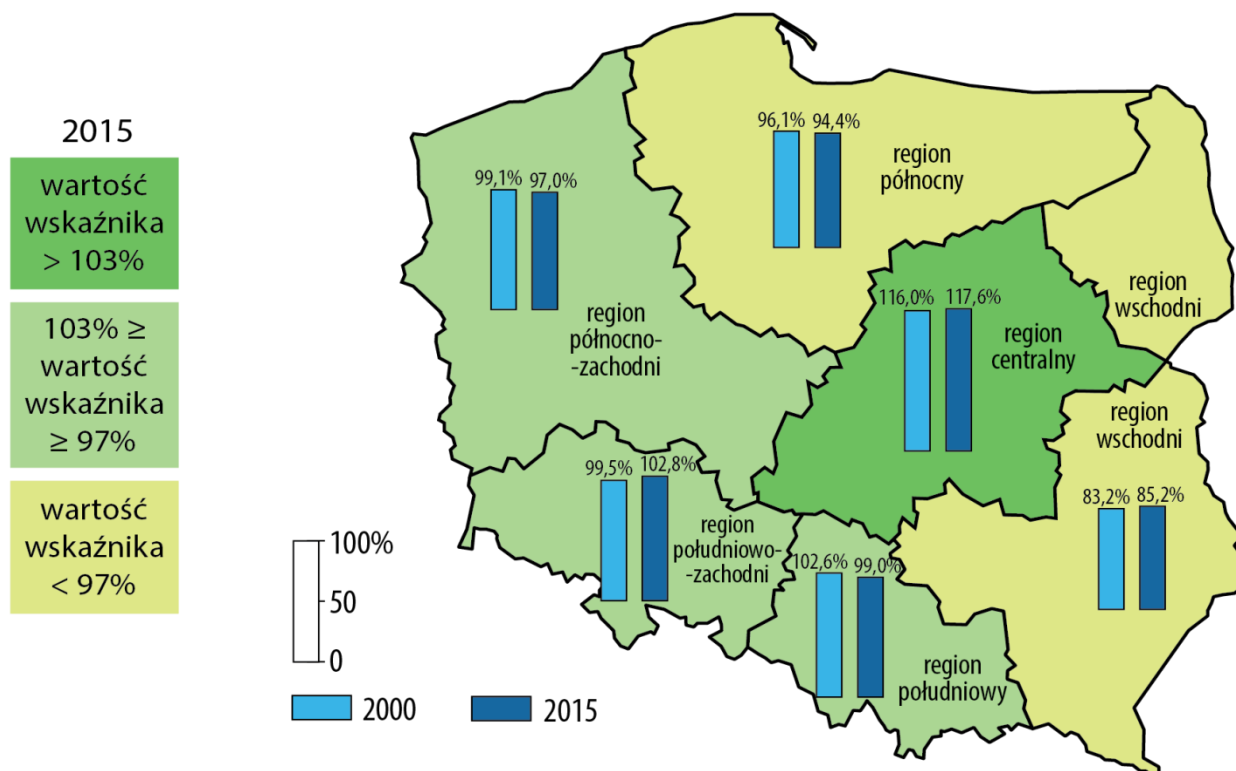
In general, Polish households live in bigger and better equipped dwellings. Within last 15 years of the current century, the size of dwellings in rural areas increased significantly, more rapidly in rural areas in comparison to towns and cities. Besides, the level of equipment present in households in rural areas with regard to sanitary installations such as among others: hot running water or central heating, got closer to the level observed in towns and cities, due to the fast dynamics of changes.

The differences between towns and rural areas diminish when taking into consideration how households are equipped with e.g. computers, of which with access to the Internet or mobile phones. Still, the dynamics of increase of equipment with these goods is far higher in the rural areas than in towns and cities. A larger proportion of households in rural areas than in towns and cities is equipped with cars and bicycles, which results from mobility needs in rural areas.

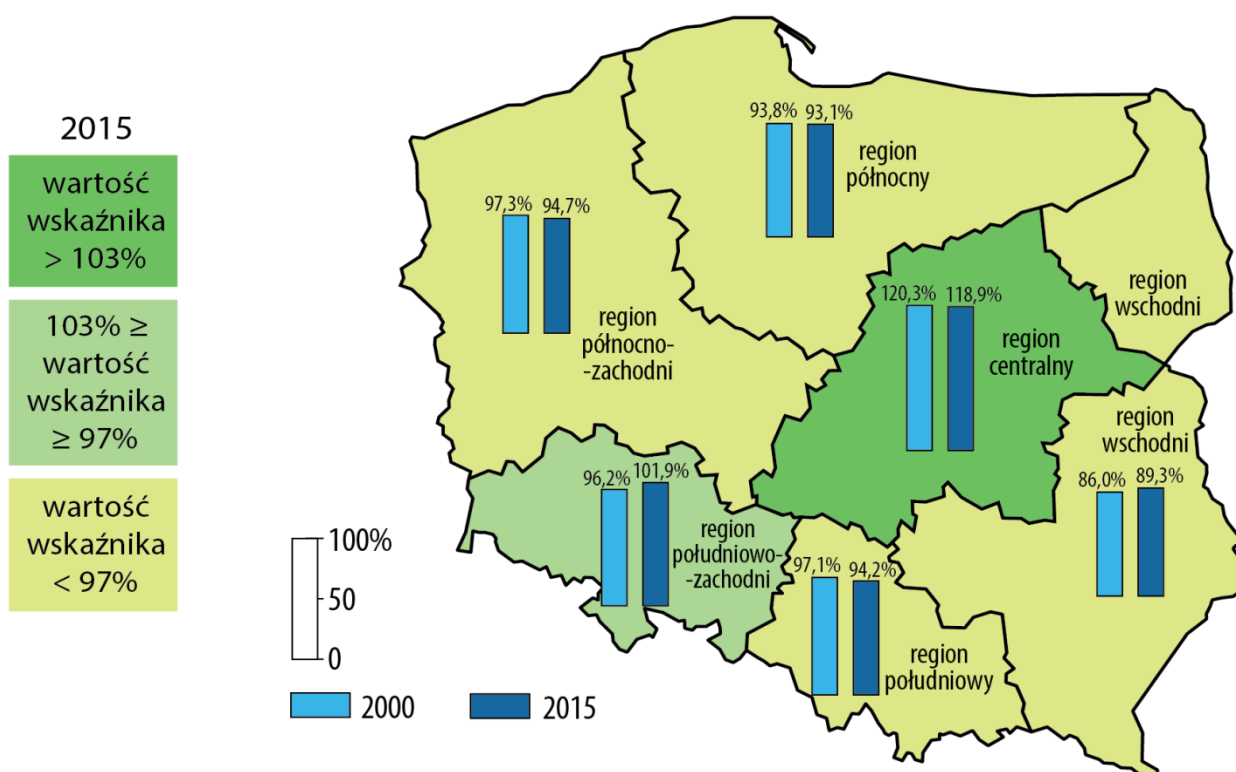
Gradually, the subjective evaluation of the financial situation of households is improving with a larger proportion of households rating it as 'very good' or 'good', which is particularly noticeable in rural areas. Along with the increase of 'good' and 'very good' subjective evaluations of financial situation of households, a decrease in negative rating can also be observed. The decrease in the number of households negatively evaluating their financial situation is again especially noticeable in rural areas.

Therefore, it can be stated that since the beginning of this century, there have been noticed a successive improvement in the living conditions of households living in both urban and rural areas in Poland. At the same time, the differences in living conditions between towns and rural areas decreased.

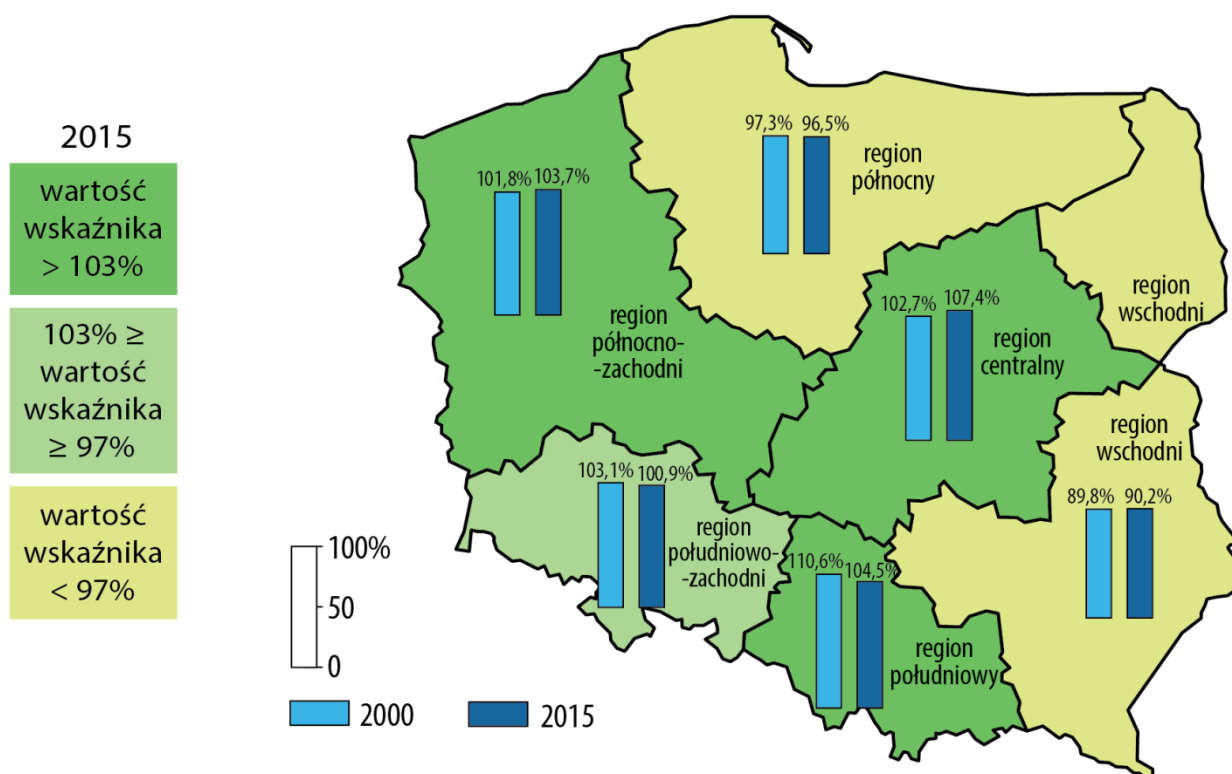
Mapa 1. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 (średnia dla Polski ogółem = 100%)

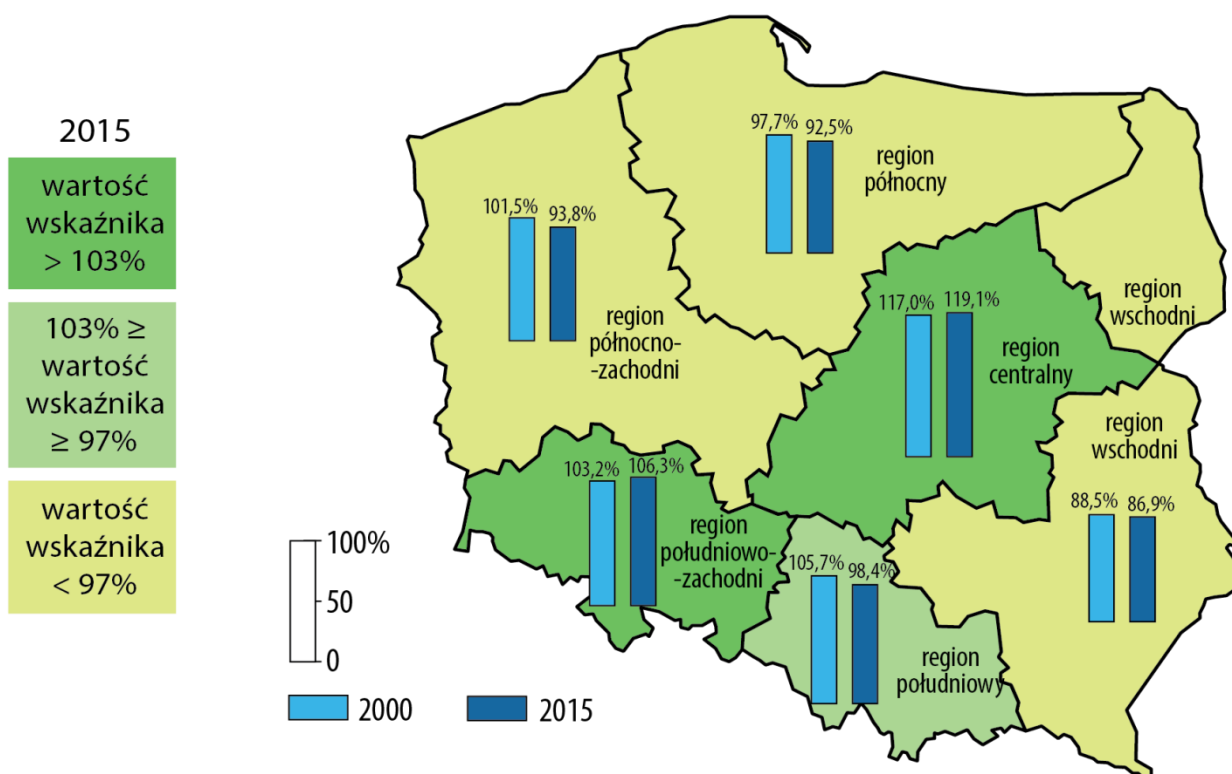
Mapa 2. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – miasta (średnia dla miast ogółem = 100%)

Mapa 3. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – wieś (średnia dla wsi ogółem = 100%)

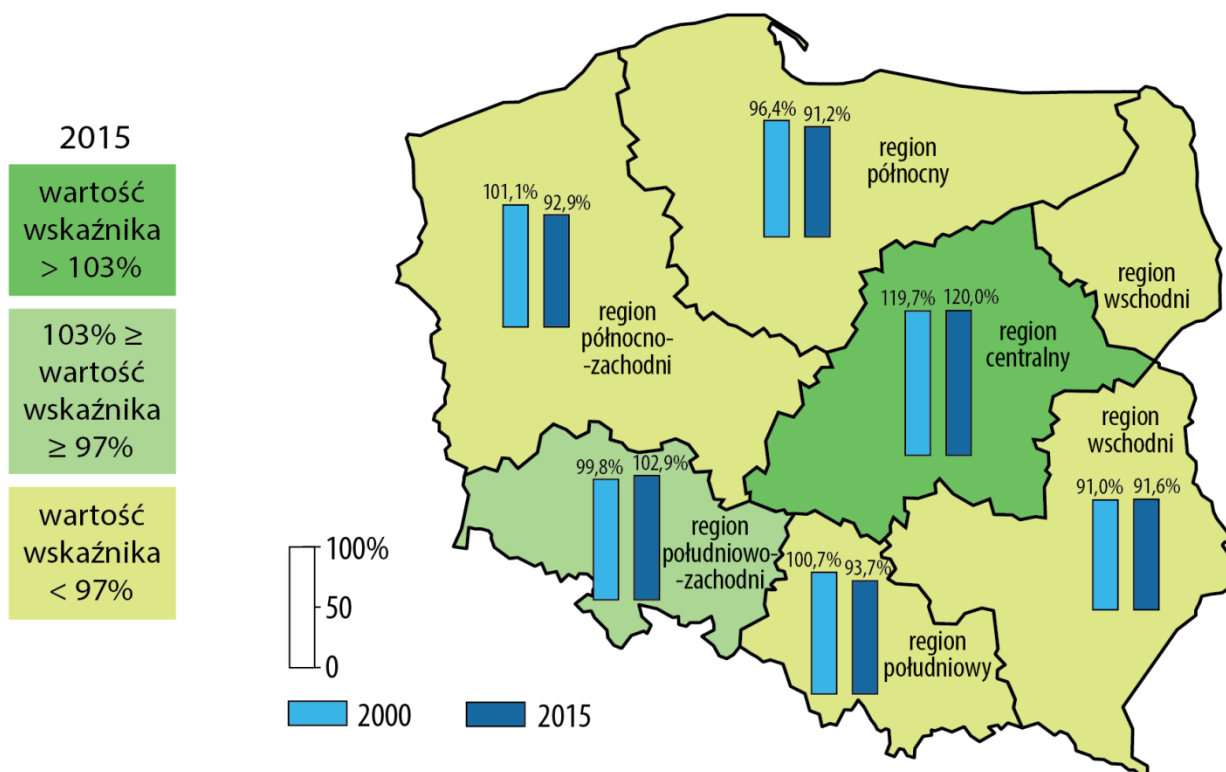

Mapa 4. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 (średnia dla Polski ogółem = 100%)

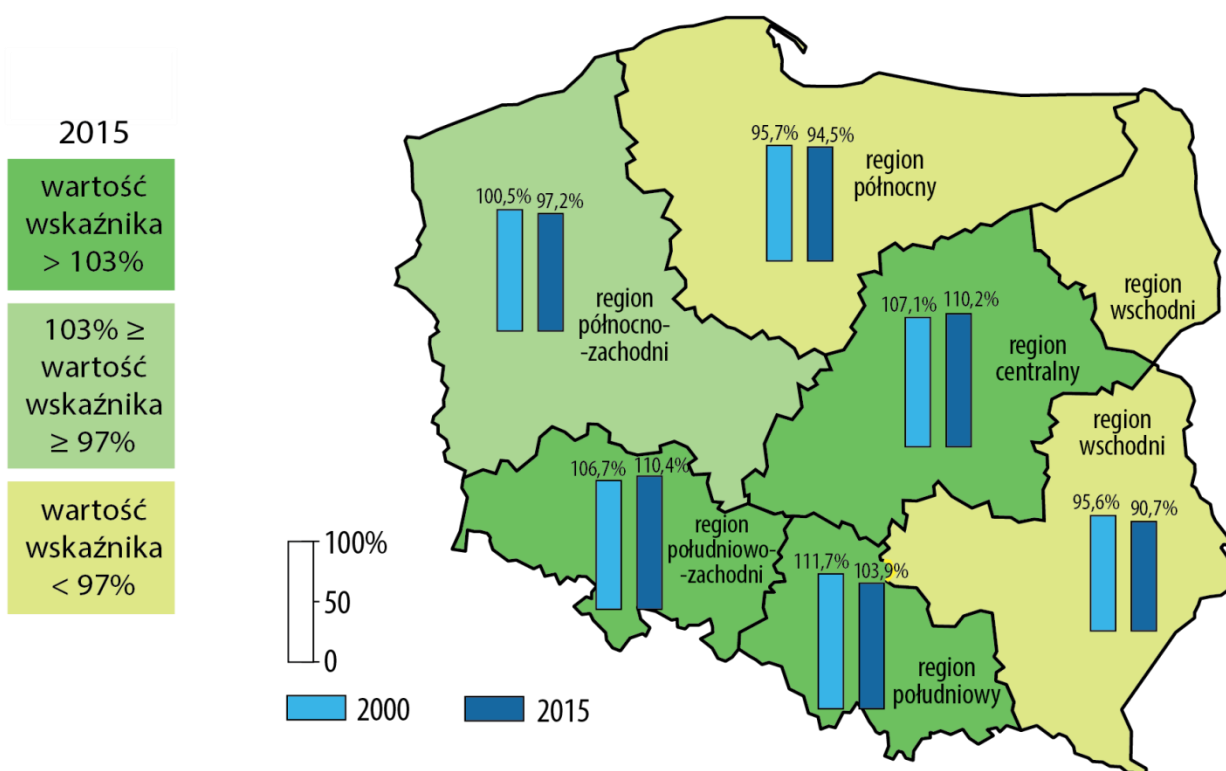

Mapa 5. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – miasta (średnia dla miast ogółem = 100%)

Mapa 6. Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według regionów w latach 2000 i 2015 – wieś (średnia dla wsi ogółem = 100%)

Tablica 1. Grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w % gospodarstw domowych						
	Ogółem						
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
pracowników	39,6	48,8	49,0	49,0	49,0	49,7	50,5
na stanowiskach robotniczych.....	23,3	24,9	24,4	24,7	24,6	24,9	25,3
na stanowiskach nierobotniczych.....	16,2	23,9	24,6	24,3	24,4	24,8	25,2
rolników.....	4,6	4,1	4,0	4,1	4,2	3,9	3,9
pracowników użytkujących gospodarstwo rolne.....	7,9	-	-	-	-	-	-
pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	6,5	7,0	6,8	6,9	6,9	6,8	6,8
emerytów i rencistów.....	36,9	35,7	35,6	35,4	34,8	34,5	34,2
emerytów.....	23,5	28,6	28,5	28,3	27,4	27,6	27,7
rencistów	13,5	7,2	7,2	7,1	7,4	6,9	6,5
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	4,5	4,4	4,5	4,7	5,1	5,0	4,6
	Miasta razem						
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
pracowników	49,3	50,5	50,6	50,7	50,8	51,2	52,0
na stanowiskach robotniczych.....	27,2	21,7	21,3	21,9	21,8	21,9	22,0
na stanowiskach nierobotniczych.....	22,1	28,8	29,3	28,9	29,0	29,3	30,1
rolników.....	0,4	0,3	0,3	0,2	0,4	0,4	0,3
pracowników użytkujących gospodarstwo rolne.....	1,6	-	-	-	-	-	-
pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	7,6	7,6	7,2	7,1	7,1	7,1	7,1
emerytów i rencistów.....	36,3	36,6	36,7	36,5	35,8	35,5	35,4
emerytów.....	24,3	29,7	29,9	29,6	28,6	28,7	29,2
rencistów	12,0	6,9	6,8	6,9	7,2	6,8	6,2
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	4,7	5,0	5,2	5,4	6,0	5,8	5,2
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców						
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
pracowników	48,3	49,7	49,5	49,2	49,7	50,5	50,8
na stanowiskach robotniczych.....	30,9	27,3	26,7	27,1	27,7	29,4	28,4
na stanowiskach nierobotniczych.....	17,4	22,3	22,8	22,1	22,0	21,1	22,5
rolników.....	1,2	1,0	0,5	0,5	1,1	1,4	1,0
pracowników użytkujących gospodarstwo rolne.....	3,9	-	-	-	-	-	-
pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	7,2	7,5	6,9	6,7	6,6	6,4	6,5
emerytów i rencistów.....	33,9	38,0	38,8	39,3	38,2	37,6	37,2
emerytów.....	21,1	30,7	31,7	31,4	30,0	29,6	30,0
rencistów	12,9	7,3	7,1	7,8	8,3	8,0	7,2
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	5,4	3,9	4,3	4,3	4,3	4,1	4,4
	Miasta 20–99 tys. mieszkańców						
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
pracowników	49,7	49,9	49,7	50,0	51,1	50,9	52,3
na stanowiskach robotniczych.....	29,9	24,7	24,0	25,2	25,1	24,7	26,4
na stanowiskach nierobotniczych.....	19,8	25,2	25,7	24,7	26,0	26,3	25,9
rolników.....	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
pracowników użytkujących gospodarstwo rolne.....	1,8	-	-	-	-	-	-
pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	6,5	7,0	6,7	6,8	6,7	6,6	6,5
emerytów i rencistów.....	36,8	39,0	39,2	38,5	37,0	37,1	37,0
emerytów.....	24,3	31,4	31,4	30,5	29,2	30,3	30,4
rencistów	12,5	7,6	7,8	8,0	7,7	6,8	6,6
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	4,9	3,9	4,1	4,5	4,9	5,0	4,0

Tablica 1. Grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w % gospodarstw domowych						
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
pracowników	50,2	51,2	51,0	52,7	53,1	51,5	50,7
na stanowiskach robotniczych.....	29,2	26,2	24,6	25,5	25,8	25,1	23,4
na stanowiskach nierobotniczych.....	21,0	25,0	26,4	27,1	27,3	26,4	27,3
rolników.....	0,1	0,3	0,4	0,1	0,2	0,2	0,2
pracowników użytkujących gospodarstwo rolne.....	1,3	-	-	-	-	-	-
pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	7,3	6,0	6,6	7,0	5,7	5,7	6,1
emerytów i rencistów.....	36,4	37,9	37,2	35,4	35,1	36,8	38,0
emerytów.....	23,0	29,6	29,4	28,3	26,0	27,9	29,9
rencistów	13,4	8,3	7,9	7,1	9,2	8,9	8,0
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	4,8	4,6	4,7	4,8	5,8	5,8	4,9
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
pracowników	48,9	49,7	50,1	49,1	47,4	49,6	50,7
na stanowiskach robotniczych.....	27,2	18,2	18,5	18,5	17,9	17,5	18,9
na stanowiskach nierobotniczych.....	21,8	31,5	31,5	30,5	29,4	32,1	31,8
rolników.....	0,0	0,2	0,3	0,1	0,1	-	0,1
pracowników użytkujących gospodarstwo rolne.....	0,7	-	-	-	-	-	-
pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	8,5	7,7	7,9	7,4	7,3	6,8	7,0
emerytów i rencistów.....	37,4	36,2	35,4	37,0	38,3	37,7	36,3
emerytów.....	25,0	29,2	28,4	29,3	30,9	29,8	29,9
rencistów	12,3	7,0	7,1	7,7	7,5	7,8	6,4
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	4,4	6,2	6,3	6,5	7,0	6,0	6,0
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
pracowników	49,6	52,2	53,2	53,2	52,4	53,3	54,5
na stanowiskach robotniczych.....	18,7	12,6	12,8	12,8	12,3	13,0	11,7
na stanowiskach nierobotniczych.....	30,9	39,5	40,4	40,4	40,1	40,3	42,8
rolników.....	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
pracowników użytkujących gospodarstwo rolne.....	0,1	-	-	-	-	-	-
pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	9,3	9,2	7,8	7,8	8,6	9,2	9,0
emerytów i rencistów.....	36,7	31,6	31,9	31,5	30,5	29,1	29,3
emerytów.....	27,2	26,9	27,6	27,7	26,4	25,4	25,9
rencistów	9,5	4,6	4,3	3,8	4,1	3,7	3,4
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	4,1	6,9	7,0	7,4	8,3	8,3	7,1
Wieś							
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
pracowników	21,7	45,2	45,7	45,4	45,3	46,6	47,4
na stanowiskach robotniczych.....	16,3	31,4	30,9	30,6	30,5	31,0	32,3
na stanowiskach nierobotniczych.....	5,4	13,9	14,9	14,8	14,9	15,5	15,1
rolników.....	12,5	11,8	11,7	12,0	12,2	11,2	11,3
pracowników użytkujących gospodarstwo rolne.....	19,4	-	-	-	-	-	-
pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	4,3	5,9	6,0	6,4	6,4	6,4	6,2
emerytów i rencistów.....	38,1	34,0	33,5	33,0	32,7	32,4	31,8
emerytów.....	22,0	26,2	25,6	25,5	24,9	25,3	24,8
rencistów	16,1	7,7	7,9	7,5	7,8	7,1	7,0
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	4,0	3,1	3,2	3,2	3,4	3,4	3,3

Tablica 2. Przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w złotych						
	Ogółem						
Dochód rozporządzalny	610,51	1200,82	1234,63	1278,43	1299,07	1340,44	1386,16
w tym dochód do dyspozycji.....	588,63	1154,01	1190,20	1232,85	1254,89	1293,32	1337,87
w tym:							
dochód z pracy najemnej	290,99	633,71	663,34	685,77	690,31	723,57	757,89
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	52,81	108,00	107,52	108,46	111,81	114,51	120,14
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	32,75	51,52	45,62	52,84	57,24	44,65	44,22
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	169,20	307,48	320,64	327,21	333,44	343,09	353,35
w tym:							
emerytury ^{a)}	105,55	245,14	256,13	261,76	265,11	273,94	283,52
renty z tytułu niezdolności do pracy	44,75	31,64	31,59	32,18	32,48	32,23	31,68
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	29,39	40,27	39,71	42,04	44,77	44,61	43,95
pozostałe dochody	33,68	55,43	52,61	56,75	55,33	65,03	59,76
	Miasta razem						
Dochód rozporządzalny	695,00	1363,46	1404,86	1439,54	1452,65	1516,05	1565,76
w tym dochód do dyspozycji.....	670,50	1308,10	1352,42	1385,61	1399,75	1458,76	1506,93
w tym:							
dochód z pracy najemnej	363,36	757,26	789,69	814,45	814,37	849,99	886,98
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	71,14	132,90	131,70	127,73	131,12	135,64	144,54
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	4,30	4,72	4,10	3,80	4,96	6,93	5,20
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	181,76	352,96	367,13	373,63	378,54	389,00	399,69
w tym:							
emerytury ^{a)}	119,64	286,43	299,42	304,87	306,18	316,22	327,26
renty z tytułu niezdolności do pracy	41,44	31,32	30,59	31,06	31,41	30,75	30,67
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	31,34	38,89	38,93	41,83	45,20	45,12	45,07
pozostałe dochody	40,60	70,79	66,47	70,81	70,24	82,35	74,64
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców						
Dochód rozporządzalny	572,18	1111,20	1172,29	1199,58	1192,17	1233,21	1293,61
w tym dochód do dyspozycji.....	551,94	1065,84	1128,54	1154,97	1149,85	1187,20	1246,84
w tym:							
dochód z pracy najemnej	288,28	590,21	638,42	648,22	641,32	661,58	711,78
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	52,04	105,61	95,75	93,91	101,59	98,59	102,31
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	151,59	311,87	340,91	352,22	343,60	350,21	360,89
w tym:							
emerytury ^{a)}	89,60	249,08	276,37	281,26	269,18	275,57	291,53
renty z tytułu niezdolności do pracy	42,38	32,71	32,11	32,86	36,20	34,10	32,00
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	33,59	44,64	44,47	44,87	48,97	48,00	49,64
pozostałe dochody	33,15	43,02	39,49	45,76	45,52	52,03	52,50
	Miasta 20–99 tys. mieszkańców						
Dochód rozporządzalny	623,86	1224,74	1247,33	1272,82	1318,36	1379,83	1409,88
w tym dochód do dyspozycji.....	601,91	1172,46	1195,21	1224,16	1266,48	1321,83	1358,98
w tym:							
dochód z pracy najemnej	323,97	666,35	678,01	694,75	728,41	755,87	784,56
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	54,36	109,00	102,08	102,71	104,29	111,78	112,39
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	172,75	354,38	369,89	368,73	369,42	386,32	395,35
w tym:							
emerytury ^{a)}	111,12	282,77	295,67	293,68	297,41	314,07	320,39
renty z tytułu niezdolności do pracy	43,27	34,88	34,69	35,91	32,47	31,80	32,31
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	33,55	40,52	41,65	46,05	49,22	47,54	47,91
pozostałe dochody	34,72	47,91	50,54	53,92	52,46	66,16	59,33

Tablica 2. Przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w złotych						
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
Dochód rozporządzalny	684,86	1279,45	1328,21	1320,44	1343,75	1444,05	1495,99
w tym dochód do dyspozycji.....	658,65	1223,77	1275,69	1267,41	1293,01	1385,58	1427,08
w tym:							
dochód z pracy najemnej	361,89	708,25	725,38	752,27	776,71	816,77	830,59
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	65,34	93,91	110,31	107,69	91,37	91,85	114,28
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	183,94	377,30	380,17	355,15	358,91	406,81	429,63
w tym:							
emerytury ^{a)}	116,37	303,16	305,66	287,95	274,38	315,16	344,78
renty z tytułu niezdolności do pracy	42,53	31,97	30,73	28,53	32,45	36,09	33,88
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	32,76	36,51	36,48	42,98	42,09	42,42	42,78
pozostałe dochody	38,71	59,05	58,53	59,02	68,58	77,60	69,00
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
Dochód rozporządzalny	730,49	1408,26	1444,01	1497,20	1498,35	1583,08	1607,47
w tym dochód do dyspozycji.....	705,48	1353,96	1390,71	1443,08	1447,90	1530,29	1548,11
w tym:							
dochód z pracy najemnej	375,03	756,35	806,12	829,45	806,29	861,05	888,50
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	86,71	134,52	149,80	143,16	130,17	136,51	153,31
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	192,89	364,20	365,87	397,17	432,74	440,73	431,40
w tym:							
emerytury ^{a)}	130,49	297,44	297,33	321,76	355,03	357,19	353,60
renty z tytułu niezdolności do pracy	38,54	28,31	27,99	30,10	29,87	28,66	30,25
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	28,38	39,03	36,31	40,84	46,44	48,20	46,01
pozostałe dochody	42,84	105,19	76,74	76,77	73,96	92,44	82,02
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
Dochód rozporządzalny	935,10	1907,57	1945,49	2011,66	2002,36	2046,04	2122,16
w tym dochód do dyspozycji.....	902,84	1834,60	1883,27	1938,35	1932,52	1974,58	2045,18
w tym:							
dochód z pracy najemnej	508,67	1136,50	1172,95	1223,62	1180,63	1224,37	1275,20
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	112,30	228,44	220,77	207,23	235,92	243,21	254,91
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	221,20	374,85	384,89	399,18	403,56	385,62	404,51
w tym:							
emerytury ^{a)}	161,94	317,17	329,31	347,31	345,50	334,66	345,21
renty z tytułu niezdolności do pracy	39,00	25,98	24,21	23,69	24,81	23,44	24,74
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	26,58	30,87	31,93	31,61	35,55	37,46	36,56
pozostałe dochody	58,61	120,49	120,32	129,30	125,18	137,55	120,98
Wieś							
Dochód rozporządzalny	483,03	948,09	969,79	1027,63	1060,01	1067,38	1105,72
w tym dochód do dyspozycji.....	465,14	914,57	937,82	995,04	1029,40	1036,09	1073,90
w tym:							
dochód z pracy najemnej	181,81	441,73	466,77	485,43	497,22	526,99	556,32
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	25,16	69,31	69,92	78,46	81,74	81,66	82,04
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	75,66	124,25	110,20	129,18	138,61	103,30	105,15
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	150,24	236,81	248,32	254,93	263,24	271,70	281,00
w tym:							
emerytury ^{a)}	84,29	180,94	188,74	194,62	201,16	208,20	215,22
renty z tytułu niezdolności do pracy	49,76	32,16	33,13	33,90	34,13	34,52	33,27
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	26,44	42,40	40,93	42,36	44,12	43,83	42,19
pozostałe dochody	483,03	948,09	969,79	1027,63	1060,01	1067,38	1105,72

^{a)} Do pozycji "emerytury" za lata 2010–2015 doliczone są również renty strukturalne.

Tablica 3. Struktura przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w złotych						
	Ogółem						
Dochód rozporządzalny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym dochód do dyspozycji.....	96,4	96,1	96,4	96,4	96,6	96,5	96,5
w tym:							
dochód z pracy najemnej	47,7	52,8	53,7	53,6	53,1	54,0	54,7
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	8,7	9,0	8,7	8,5	8,6	8,5	8,7
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	5,4	4,3	3,7	4,1	4,4	3,3	3,2
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	27,7	25,6	26,0	25,6	25,7	25,6	25,5
w tym:							
emerytury ^{a)}	17,3	20,4	20,7	20,5	20,4	20,4	20,5
renty z tytułu niezdolności do pracy	7,3	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,3
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	4,8	3,4	3,2	3,3	3,4	3,3	3,2
pozostałe dochody	5,5	4,6	4,3	4,4	4,3	4,9	4,3
	Miasta razem						
Dochód rozporządzalny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym dochód do dyspozycji.....	96,5	95,9	96,3	96,3	96,4	96,2	96,2
w tym:							
dochód z pracy najemnej	52,3	55,5	56,2	56,6	56,1	56,1	56,6
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	10,2	9,7	9,4	8,9	9,0	8,9	9,2
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,3
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	26,2	25,9	26,1	26,0	26,1	25,7	25,5
w tym:							
emerytury ^{a)}	17,2	21,0	21,3	21,2	21,1	20,9	20,9
renty z tytułu niezdolności do pracy	6,0	2,3	2,2	2,2	2,2	2,0	2,0
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	4,5	2,9	2,8	2,9	3,1	3,0	2,9
pozostałe dochody	5,8	5,2	4,7	4,9	4,8	5,4	4,8
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców						
Dochód rozporządzalny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym dochód do dyspozycji.....	96,5	95,9	96,3	96,3	96,5	96,3	96,4
w tym:							
dochód z pracy najemnej	50,4	53,1	54,5	54,0	53,8	53,6	55,0
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	9,1	9,5	8,2	7,8	8,5	8,0	7,9
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	26,5	28,1	29,1	29,4	28,8	28,4	27,9
w tym:							
emerytury ^{a)}	15,7	22,4	23,6	23,4	22,6	22,3	22,5
renty z tytułu niezdolności do pracy	7,4	2,9	2,7	2,7	3,0	2,8	2,5
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	5,9	4,0	3,8	3,7	4,1	3,9	3,8
pozostałe dochody	5,8	3,9	3,4	3,8	3,8	4,2	4,1
	Miasta 20–99 tys. mieszkańców						
Dochód rozporządzalny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym dochód do dyspozycji.....	96,5	95,7	95,8	96,2	96,1	95,8	96,4
w tym:							
dochód z pracy najemnej	51,9	54,4	54,4	54,6	55,3	54,8	55,6
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	8,7	8,9	8,2	8,1	7,9	8,1	8,0
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	27,7	28,9	29,7	29,0	28,0	28,0	28,0
w tym:							
emerytury ^{a)}	17,8	23,1	23,7	23,1	22,6	22,8	22,7
renty z tytułu niezdolności do pracy	6,9	2,8	2,8	2,8	2,5	2,3	2,3
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	5,4	3,3	3,3	3,6	3,7	3,4	3,4
pozostałe dochody	5,6	3,9	4,1	4,2	4,0	4,8	4,2

Tablica 3. Struktura przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w złotych						
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
Dochód rozporządzalny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym dochód do dyspozycji.....	96,2	95,6	96,0	96,0	96,2	96,0	95,4
w tym:							
dochód z pracy najemnej	52,8	55,4	54,6	57,0	57,8	56,6	55,5
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	9,5	7,3	8,3	8,2	6,8	6,4	7,6
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	26,9	29,5	28,6	26,9	26,7	28,2	28,7
w tym:							
emerytury ^{a)}	17,0	23,7	23,0	21,8	20,4	21,8	23,0
renty z tytułu niezdolności do pracy	6,2	2,5	2,3	2,2	2,4	2,5	2,3
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	4,8	2,9	2,7	3,3	3,1	2,9	2,9
pozostałe dochody	5,7	4,6	4,4	4,5	5,1	5,4	4,6
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
Dochód rozporządzalny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym dochód do dyspozycji.....	96,6	96,1	96,3	96,4	96,6	96,7	96,3
w tym:							
dochód z pracy najemnej	51,3	53,7	55,8	55,4	53,8	54,4	55,3
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	11,9	9,6	10,4	9,6	8,7	8,6	9,5
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	26,4	25,9	25,3	26,5	28,9	27,8	26,8
w tym:							
emerytury ^{a)}	17,9	21,1	20,6	21,5	23,7	22,6	22,0
renty z tytułu niezdolności do pracy	5,3	2,0	1,9	2,0	2,0	1,8	1,9
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	3,9	2,8	2,5	2,7	3,1	3,0	2,9
pozostałe dochody	5,9	7,5	5,3	5,1	4,9	5,8	5,1
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
Dochód rozporządzalny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym dochód do dyspozycji.....	96,6	96,2	96,8	96,4	96,5	96,5	96,4
w tym:							
dochód z pracy najemnej	54,4	59,6	60,3	60,8	59,0	59,8	60,1
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	12,0	12,0	11,3	10,3	11,8	11,9	12,0
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	23,7	19,7	19,8	19,8	20,2	18,8	19,1
w tym:							
emerytury ^{a)}	17,3	16,6	16,9	17,3	17,3	16,4	16,3
renty z tytułu niezdolności do pracy	4,2	1,4	1,2	1,2	1,2	1,1	1,2
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	2,8	1,6	1,6	1,6	1,8	1,8	1,7
pozostałe dochody	6,3	6,3	6,2	6,4	6,3	6,7	5,7
Wieś							
Dochód rozporządzalny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym dochód do dyspozycji.....	96,3	96,5	96,7	96,8	97,1	97,1	97,1
w tym:							
dochód z pracy najemnej	37,6	46,6	48,1	47,2	46,9	49,4	50,3
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	5,2	7,3	7,2	7,6	7,7	7,7	7,4
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	15,7	13,1	11,4	12,6	13,1	9,7	9,5
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	31,1	25,0	25,6	24,8	24,8	25,5	25,4
w tym:							
emerytury ^{a)}	17,5	19,1	19,5	18,9	19,0	19,5	19,5
renty z tytułu niezdolności do pracy	10,3	3,4	3,4	3,3	3,2	3,2	3,0
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	5,5	4,5	4,2	4,1	4,2	4,1	3,8
pozostałe dochody	4,8	3,3	3,2	3,4	3,0	3,6	3,3

^{a)} Do pozycji "emerytury" za lata 2010–2015 doliczone są również renty strukturalne.

Tablica 4. Dynamika nominalna przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Ogółem								
Dochód rozporządzalny	108,9	107,7	102,8	103,5	101,6	103,2	103,4	227,0
w tym dochód do dyspozycji.....	108,8	107,7	103,1	103,6	101,8	103,1	103,4	227,3
w tym:								
dochód z pracy najemnej	108,2	106,7	104,7	103,4	100,7	104,8	104,7	260,5
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	115,3	106,5	99,6	100,9	103,1	102,4	104,9	227,5
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie ...	97,8	119,6	88,5	115,8	108,3	78,0	99,0	135,0
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	104,7	107,4	104,3	102,0	101,9	102,9	103,0	208,8
w tym:								
emerytury ^{a)}	106,2	109,8	104,5	102,2	101,3	103,3	103,5	268,6
renty z tytułu niezdolności do pracy	104,2	99,7	99,8	101,9	100,9	99,2	98,3	70,8
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	133,3	111,2	98,6	105,9	106,5	99,6	98,5	149,5
pozostałe dochody	124,5	110,7	94,9	107,9	97,5	117,5	91,9	177,4
Miasta razem								
Dochód rozporządzalny	108,9	108,7	103,0	102,5	100,9	104,4	103,3	225,3
w tym dochód do dyspozycji.....	108,9	108,6	103,4	102,5	101,0	104,2	103,3	224,7
w tym:								
dochód z pracy najemnej	106,9	107,5	104,3	103,1	100,0	104,4	104,4	244,1
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	117,9	107,7	99,1	97,0	102,7	103,4	106,6	203,2
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie ...	161,7	121,6	86,9	92,7	130,5	139,7	75,0	120,9
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	102,2	109,7	104,0	101,8	101,3	102,8	102,7	219,9
w tym:								
emerytury ^{a)}	104,0	110,9	104,5	101,8	100,4	103,3	103,5	273,5
renty z tytułu niezdolności do pracy	99,9	101,0	97,7	101,5	101,1	97,9	99,7	74,0
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	136,3	111,8	100,1	107,4	108,1	99,8	99,9	143,8
pozostałe dochody	125,9	114,3	93,9	106,5	99,2	117,2	90,6	183,8
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców								
Dochód rozporządzalny	108,4	107,8	105,5	102,3	99,4	103,4	104,9	226,1
w tym dochód do dyspozycji.....	108,4	107,4	105,9	102,3	99,6	103,2	105,0	225,9
w tym:								
dochód z pracy najemnej	111,1	103,7	108,2	101,5	98,9	103,2	107,6	246,9
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	106,7	110,9	90,7	98,1	108,2	97,0	103,8	196,6
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	97,3	116,5	109,3	103,3	97,6	101,9	103,0	238,1
w tym:								
emerytury ^{a)}	94,8	120,2	111,0	101,8	95,7	102,4	105,8	325,4
renty z tytułu niezdolności do pracy	100,6	103,9	98,2	102,3	110,2	94,2	93,8	75,5
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	125,1	112,4	99,6	100,9	109,1	98,0	103,4	147,8
pozostałe dochody	129,6	101,6	91,8	115,9	99,5	114,3	100,9	158,4
Miasta 20–99 tys. mieszkańców								
Dochód rozporządzalny	107,5	108,2	101,8	102,0	103,6	104,7	102,2	226,0
w tym dochód do dyspozycji.....	108,0	108,2	101,9	102,4	103,5	104,4	102,8	225,8
w tym:								
dochód z pracy najemnej	103,5	107,1	101,7	102,5	104,8	103,8	103,8	242,2
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	116,0	110,8	93,7	100,6	101,5	107,2	100,5	206,8
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	102,6	110,8	104,4	99,7	100,2	104,6	102,3	228,9
w tym:								
emerytury ^{a)}	103,6	112,1	104,6	99,3	101,3	105,6	102,0	288,3
renty z tytułu niezdolności do pracy	104,3	107,7	99,5	103,5	90,4	97,9	101,6	74,7
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	137,2	107,3	102,8	110,6	106,9	96,6	100,8	142,8
pozostałe dochody	127,4	98,5	105,5	106,7	97,3	126,1	89,7	170,9

Tablica 4. Dynamika nominalna przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 100–199 tys. mieszkańców								
Dochód rozporządzalny	110,2	105,8	103,8	99,4	101,8	107,5	103,6	218,4
w tym dochód do dyspozycji.....	110,3	105,9	104,2	99,4	102,0	107,2	103,0	216,7
w tym:								
dochód z pracy najemnej	110,4	102,6	102,4	103,7	103,2	105,2	101,7	229,5
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	132,5	104,8	117,5	97,6	84,8	100,5	124,4	174,9
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	100,7	111,8	100,8	93,4	101,1	113,3	105,6	233,6
w tym:								
emerytury ^{a)}	100,1	111,6	100,8	94,2	95,3	114,9	109,4	296,3
renty z tytułu niezdolności do pracy	94,3	109,5	96,1	92,8	113,7	111,2	93,9	79,7
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	142,6	111,3	99,9	117,8	97,9	100,8	100,8	130,6
pozostałe dochody	116,6	104,3	99,1	100,8	116,2	113,2	88,9	178,2
Miasta 200–499 tys. mieszkańców								
Dochód rozporządzalny	112,4	110,7	102,5	103,7	100,1	105,7	101,5	220,1
w tym dochód do dyspozycji.....	112,0	110,3	102,7	103,8	100,3	105,7	101,2	219,4
w tym:								
dochód z pracy najemnej	105,6	106,8	106,6	102,9	97,2	106,8	103,2	236,9
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	156,0	107,2	111,4	95,6	90,9	104,9	112,3	176,8
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	107,1	109,2	100,5	108,6	109,0	101,8	97,9	223,7
w tym:								
emerytury ^{a)}	112,3	110,2	100,0	108,2	110,3	100,6	99,0	271,0
renty z tytułu niezdolności do pracy	96,6	91,6	98,9	107,5	99,2	95,9	105,5	78,5
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	154,1	119,5	93,0	112,5	113,7	103,8	95,5	162,1
pozostałe dochody	114,5	155,4	73,0	100,0	96,3	125,0	88,7	191,5
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców								
Dochód rozporządzalny	110,0	110,0	102,0	103,4	99,5	102,2	103,7	226,9
w tym dochód do dyspozycji.....	109,5	110,3	102,7	102,9	99,7	102,2	103,6	226,5
w tym:								
dochód z pracy najemnej	109,5	113,3	103,2	104,3	96,5	103,7	104,2	250,7
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	105,8	104,5	96,6	93,9	113,8	103,1	104,8	227,0
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	104,4	102,3	102,7	103,7	101,1	95,6	104,9	182,9
w tym:								
emerytury ^{a)}	109,2	102,8	103,8	105,5	99,5	96,9	103,2	213,2
renty z tytułu niezdolności do pracy	97,5	87,9	93,2	97,9	104,7	94,5	105,5	63,4
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	128,3	113,1	103,4	99,0	112,5	105,4	97,6	137,5
pozostałe dochody	139,0	114,1	99,9	107,5	96,8	109,9	88,0	206,4
Wies								
Dochód rozporządzalny	109,5	106,6	102,3	106,0	103,2	100,7	103,6	228,9
w tym dochód do dyspozycji.....	109,2	106,5	102,5	106,1	103,5	100,6	103,6	230,9
w tym:								
dochód z pracy najemnej	113,6	106,1	105,7	104,0	102,4	106,0	105,6	306,0
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	107,3	104,9	100,9	112,2	104,2	99,9	100,5	326,1
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie ...	93,5	117,2	88,7	117,2	107,3	74,5	101,8	139,0
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	109,9	103,2	104,9	102,7	103,3	103,2	103,4	187,0
w tym:								
emerytury ^{a)}	111,9	108,5	104,3	103,1	103,4	103,5	103,4	255,3
renty z tytułu niezdolności do pracy	110,2	97,87	103,0	102,3	100,7	101,1	96,4	66,9
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	128,3	110,2	96,5	103,5	104,2	99,3	96,3	159,6
pozostałe dochody	121,8	101,8	98,4	112,3	92,1	118,6	95,9	157,2

^{a)} Do pozycji "emerytury" za lata 2010–2015 doliczone są również renty strukturalne.

Tablica 5. Dynamika realna przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
	Ogółem							
Dochód rozporządzalny	98,9	105,0	98,6	99,9	100,7	103,2	104,3	160,0
w tym dochód do dyspozycji.....	98,9	105,0	98,9	99,9	100,9	103,1	104,4	160,2
w tym:								
dochód z pracy najemnej	98,2	104,0	100,4	99,7	99,8	104,8	105,7	183,5
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	104,8	103,8	95,5	97,3	102,2	102,4	105,9	160,3
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie ...	88,8	116,6	84,9	111,7	107,4	78,0	99,9	95,2
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	95,1	104,7	100,0	98,4	101,0	102,9	103,9	147,2
w tym:								
emerytury ^{a)}	96,4	107,0	100,2	98,6	100,4	103,3	104,4	189,3
renty z tytułu niezdolności do pracy	94,7	97,2	95,7	98,2	100,0	99,2	99,2	49,9
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	121,1	108,4	94,5	102,1	105,5	99,6	99,4	105,4
pozostałe dochody	113,0	107,9	91,0	104,0	96,6	117,5	92,7	125,0
	Miasta razem							
Dochód rozporządzalny	98,9	105,9	98,8	98,8	100,0	104,4	104,2	158,8
w tym dochód do dyspozycji.....	98,9	105,9	99,1	98,8	100,1	104,2	104,2	158,4
w tym:								
dochód z pracy najemnej	97,1	104,8	100,0	99,5	99,1	104,4	105,3	172,0
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	107,1	105,0	95,0	93,5	101,7	103,4	107,5	143,2
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie ...	146,8	118,6	83,3	89,4	129,4	139,7	75,7	85,2
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	92,8	106,9	99,7	98,1	100,4	102,8	103,7	155,0
w tym:								
emerytury ^{a)}	94,4	108,1	100,2	98,2	99,5	103,3	104,4	192,8
renty z tytułu niezdolności do pracy	90,7	98,4	93,6	97,9	100,2	97,9	100,6	52,2
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	123,8	108,9	96,0	103,6	107,1	99,8	100,8	101,3
pozostałe dochody	114,3	111,4	90,0	102,7	98,3	117,2	91,5	129,6
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
Dochód rozporządzalny	98,5	105,0	101,1	98,7	98,5	103,4	105,9	159,3
w tym dochód do dyspozycji.....	98,5	104,7	101,5	98,7	98,7	103,2	106,0	159,2
w tym:								
dochód z pracy najemnej	100,9	101,0	103,7	97,9	98,1	103,2	108,6	174,0
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	96,9	108,1	86,9	94,6	107,2	97,0	104,7	138,5
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	88,4	113,5	104,8	99,6	96,7	101,9	104,0	167,8
w tym:								
emerytury ^{a)}	86,1	117,1	106,4	98,1	94,9	102,4	106,8	229,3
renty z tytułu niezdolności do pracy	91,4	101,2	94,1	98,7	109,2	94,2	94,7	53,2
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	113,7	109,5	95,5	97,3	108,2	98,0	104,4	104,1
pozostałe dochody	117,7	99,0	88,0	111,7	98,6	114,3	101,8	111,6
	Miasta 20–99 tys. mieszkańców							
Dochód rozporządzalny	97,6	105,5	97,6	98,4	102,7	104,7	103,1	159,3
w tym dochód do dyspozycji.....	98,1	105,4	97,7	98,8	102,5	104,4	103,7	159,1
w tym:								
dochód z pracy najemnej	94,0	104,4	97,6	98,8	103,9	103,8	104,7	170,7
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	105,3	108,0	89,8	97,0	100,6	107,2	101,5	145,7
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	93,2	108,0	100,1	96,1	99,3	104,6	103,3	161,3
w tym:								
emerytury ^{a)}	94,1	109,3	100,3	95,8	100,4	105,6	102,9	203,2
renty z tytułu niezdolności do pracy	94,8	105,0	95,4	99,8	89,6	97,9	102,5	52,6
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	124,6	104,6	98,6	106,6	105,9	96,6	101,7	100,6
pozostałe dochody	115,7	96,0	101,1	102,9	96,4	126,1	90,5	120,4

Tablica 5. Dynamika realna przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 100–199 tys. mieszkańców								
Dochód rozporządzalny	100,1	103,1	99,5	95,9	100,9	107,5	104,5	153,9
w tym dochód do dyspozycji.....	100,2	103,2	99,9	95,8	101,1	107,2	103,9	152,7
w tym:								
dochód z pracy najemnej	100,3	100,0	98,2	100,0	102,3	105,2	102,6	161,7
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	120,3	102,1	112,6	94,1	84,1	100,5	125,6	123,3
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	91,4	109,0	96,6	90,1	100,2	113,3	106,6	164,6
w tym:								
emerytury ^{a)}	90,9	108,8	96,7	90,8	94,4	114,9	110,4	208,8
renty z tytułu niezdolności do pracy	85,7	106,7	92,2	89,5	112,7	111,2	94,7	56,1
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	129,5	108,5	95,8	113,6	97,1	100,8	101,8	92,0
pozostałe dochody	105,9	101,7	95,0	97,2	115,2	113,2	89,7	125,6
Miasta 200–499 tys. mieszkańców								
Dochód rozporządzalny	102,1	107,9	98,3	100,0	99,2	105,7	102,5	155,1
w tym dochód do dyspozycji.....	101,8	107,5	98,5	100,1	99,4	105,7	102,1	154,6
w tym:								
dochód z pracy najemnej	95,9	104,1	102,2	99,2	96,3	106,8	104,1	167,0
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	141,7	104,4	106,8	92,2	90,1	104,9	113,3	124,6
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	97,3	106,4	96,3	104,7	108,0	101,8	98,8	157,6
w tym:								
emerytury ^{a)}	102,0	107,4	95,8	104,4	109,4	100,6	99,9	191,0
renty z tytułu niezdolności do pracy	87,8	89,3	94,8	103,7	98,4	95,9	106,5	55,3
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	139,9	116,5	89,2	108,5	112,7	103,8	96,3	114,3
pozostałe dochody	104,0	151,5	69,9	96,5	95,5	125,0	89,5	134,9
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców								
Dochód rozporządzalny	99,9	107,2	97,8	99,7	98,6	102,2	104,7	159,9
w tym dochód do dyspozycji.....	99,5	107,5	98,4	99,3	98,8	102,2	104,5	159,6
w tym:								
dochód z pracy najemnej	99,5	110,5	99,0	100,6	95,6	103,7	105,1	176,7
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	96,1	101,9	92,7	90,5	112,8	103,1	105,8	160,0
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	94,8	99,7	98,4	100,0	100,2	95,6	105,9	128,9
w tym:								
emerytury ^{a)}	99,2	100,1	99,5	101,7	98,6	96,9	104,1	150,2
renty z tytułu niezdolności do pracy	88,5	85,7	89,3	94,4	103,8	94,5	106,5	44,7
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	116,6	110,2	99,2	95,5	111,5	105,4	98,5	96,9
pozostałe dochody	126,2	111,2	95,7	103,6	96,0	109,9	88,8	145,5
Wieś								
Dochód rozporządzalny	99,4	103,9	98,1	102,2	102,2	100,7	104,5	161,3
w tym dochód do dyspozycji.....	99,2	103,8	98,3	102,3	102,5	100,6	104,6	162,7
w tym:								
dochód z pracy najemnej	103,2	103,4	101,3	100,3	101,5	106,0	106,5	215,6
dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym	97,5	102,2	96,7	108,2	103,3	99,9	101,4	229,8
dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie ...	84,9	114,3	85,0	113,0	106,3	74,5	102,7	97,9
dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ...	99,8	100,6	100,5	99,0	102,3	103,2	104,4	131,8
w tym:								
emerytury ^{a)}	101,6	105,7	100,0	99,4	102,4	103,5	104,3	179,9
renty z tytułu niezdolności do pracy	100,1	95,4	98,8	98,7	99,8	101,1	97,3	47,1
dochód z pozostałych świadczeń społecznych	116,6	107,4	92,6	99,8	103,2	99,3	97,1	112,5
pozostałe dochody	110,6	99,2	94,3	108,3	91,3	118,6	96,8	110,8

^{a)} Do pozycji "emerytury" za lata 2010–2015 doliczone są również renty strukturalne.

Tablica 6. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
w złotych							
Ogółem							
Wydatki ogółem.....	583,89	997,95	1020,87	1050,78	1061,70	1078,74	1091,19
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	562,01	958,22	983,26	1013,32	1017,52	1031,62	1042,91
żywność i napoje bezalkoholowe	184,72	247,67	255,69	263,85	264,36	263,34	262,32
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	17,97	27,20	27,70	28,46	27,30	27,24	27,06
odzież i obuwie.....	33,00	52,36	51,73	51,69	53,72	57,78	59,22
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	106,23	201,53	211,93	213,77	220,56	216,73	219,48
w tym nośniki energii.....	57,88	119,02	125,12	127,26	129,80	123,65	124,38
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	31,14	51,62	49,35	50,35	49,67	52,76	54,47
zdrowie.....	26,50	48,15	51,10	52,68	53,94	53,95	57,61
transport.....	51,97	95,56	97,56	102,92	102,38	98,99	95,81
łącznie	20,98	43,61	42,73	41,90	54,69	54,17	54,91
rekreacja i kultura.....	37,95	79,80	81,62	85,55	69,22	70,13	73,48
edukacja.....	8,61	12,39	12,13	12,41	12,53	11,98	11,18
restauracje i hotele.....	8,41	22,95	24,81	29,25	30,64	45,09	45,36
pozostałe towary i usługi ^{a)}	29,51	59,03	59,43	62,39	61,28	62,51	64,34
kieszonkowe.....	5,03	16,35	17,48	18,09	17,23	16,96	17,67
Pozostałe wydatki	21,87	46,81	44,43	45,58	44,18	47,12	48,28
Miasta razem							
Wydatki ogółem.....	662,14	1125,29	1150,52	1173,81	1182,98	1210,50	1224,75
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	637,63	1078,82	1106,53	1130,20	1130,08	1153,21	1165,93
żywność i napoje bezalkoholowe	189,22	258,28	267,00	274,40	275,27	276,06	274,84
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	19,71	30,60	31,06	32,37	30,77	30,85	30,54
odzież i obuwie.....	37,59	60,16	59,58	58,48	60,32	65,03	65,94
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	128,59	229,42	241,59	243,27	250,50	248,55	251,79
w tym nośniki energii.....	65,84	125,32	130,74	133,06	135,22	131,77	133,32
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	35,48	58,61	55,52	56,61	54,75	58,73	60,92
zdrowie.....	30,32	56,06	59,85	60,77	62,25	62,31	66,59
transport.....	58,27	103,93	108,17	109,67	107,76	103,83	101,08
łącznie	26,30	49,21	47,97	46,68	62,91	61,87	62,37
rekreacja i kultura.....	49,36	99,77	100,58	104,33	82,41	84,02	88,78
edukacja.....	11,16	15,80	15,39	15,79	16,01	15,90	14,27
restauracje i hotele.....	11,32	29,98	32,81	38,13	39,39	57,47	57,18
pozostałe towary i usługi ^{a)}	34,58	70,25	69,96	73,49	72,00	73,63	75,57
kieszonkowe.....	5,74	16,75	17,05	16,19	15,73	14,96	16,06
Pozostałe wydatki	24,51	55,36	52,45	53,94	52,90	57,29	58,82
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	548,26	927,79	970,62	988,22	992,11	992,13	1029,63
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	528,02	889,80	933,85	951,85	949,79	946,11	982,85
żywność i napoje bezalkoholowe	175,88	239,22	252,23	260,20	258,32	256,67	260,49
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	15,55	24,28	24,48	25,89	24,72	24,18	24,55
odzież i obuwie.....	31,27	47,07	46,68	47,38	49,37	50,78	55,79
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	106,18	198,44	213,98	211,77	219,88	207,47	217,23
w tym nośniki energii.....	60,53	126,40	131,16	132,99	135,00	123,58	128,97
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	29,50	46,31	46,47	47,32	47,19	47,39	52,83
zdrowie.....	23,61	43,75	49,29	51,37	52,37	49,39	54,25
transport.....	45,76	84,96	86,67	84,63	82,10	84,00	79,31
łącznie	19,21	42,58	42,98	41,83	51,43	49,13	51,48
rekreacja i kultura.....	32,52	66,66	69,44	72,11	59,39	60,34	63,39
edukacja.....	7,62	9,60	11,09	9,90	8,73	8,20	7,64
restauracje i hotele.....	7,75	16,82	18,11	23,31	23,62	37,73	38,36
pozostałe towary i usługi ^{a)}	27,66	53,10	54,14	57,51	54,98	55,45	59,74
kieszonkowe.....	5,51	17,03	18,29	18,63	17,68	15,38	17,78
Pozostałe wydatki	20,24	45,36	43,74	44,61	42,32	46,01	46,77

Tablica 6. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
w złotych							
Miasta 20–99 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	597,91	1023,57	1044,60	1058,43	1086,52	1110,06	1099,61
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	575,96	979,74	1000,77	1019,10	1034,65	1052,06	1048,71
żywność i napoje bezalkoholowe	181,01	249,18	259,19	263,81	267,75	270,63	264,89
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	17,83	28,03	28,06	29,95	29,07	28,22	27,80
odzież i obuwie.....	34,84	54,36	52,83	51,76	55,46	63,59	62,42
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	118,16	215,71	227,93	225,41	229,30	227,61	229,77
w tym nośniki energii.....	63,36	124,44	130,06	129,89	129,43	127,98	127,12
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	32,42	54,36	50,37	50,75	49,90	54,05	55,80
zdrowie.....	26,70	49,16	53,99	54,41	56,34	55,93	61,16
transport.....	47,78	88,07	89,04	95,73	96,76	89,19	81,38
łącznie	21,85	45,44	43,54	43,01	58,78	57,55	58,22
rekreacja i kultura.....	41,20	81,13	81,87	84,26	68,02	69,72	69,99
edukacja.....	10,65	13,22	13,26	12,58	12,60	10,69	10,52
restauracje i hotele.....	8,16	20,34	21,96	28,46	30,15	43,42	43,07
pozostałe towary i usługi ^{a)}	30,26	63,97	63,42	64,89	64,38	67,71	67,84
kieszonkowe.....	5,13	16,78	15,31	14,09	16,15	13,74	15,86
Pozostałe wydatki	21,95	52,27	52,12	48,66	51,88	58,00	50,89
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	656,51	1067,26	1100,27	1117,21	1112,00	1172,11	1193,97
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	630,31	1019,08	1055,67	1071,73	1061,26	1113,64	1125,06
żywność i napoje bezalkoholowe	188,69	256,63	261,26	265,86	269,75	269,33	275,15
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	19,94	32,96	32,25	32,16	31,82	34,91	30,85
odzież i obuwie.....	36,90	57,32	55,95	53,29	53,86	58,67	59,88
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	128,72	219,25	229,57	240,12	247,40	246,85	242,66
w tym nośniki energii.....	64,94	115,22	125,31	128,54	129,13	128,04	130,10
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	35,89	50,86	54,86	50,74	51,79	55,01	54,53
zdrowie.....	28,10	47,32	51,76	51,21	52,36	55,94	60,73
transport.....	59,09	90,83	98,40	99,92	90,66	95,15	97,48
łącznie	24,97	46,33	45,29	44,62	60,73	60,34	61,39
rekreacja i kultura.....	46,27	92,89	97,03	102,30	75,83	84,15	85,28
edukacja.....	10,54	12,06	12,30	12,59	12,34	9,73	10,87
restauracje i hotele.....	11,93	25,38	29,94	33,76	31,49	54,12	52,34
pozostałe towary i usługi ^{a)}	33,78	66,57	67,80	64,48	64,43	69,38	73,83
kieszonkowe.....	5,54	20,67	19,27	20,69	18,80	20,08	20,07
Pozostałe wydatki	26,21	55,68	52,52	53,04	50,74	58,47	68,91
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	703,50	1140,56	1178,58	1204,88	1209,60	1243,70	1264,97
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	678,49	1094,98	1133,36	1160,47	1159,15	1190,91	1205,61
żywność i napoje bezalkoholowe	192,89	263,62	270,62	280,65	283,38	286,01	285,21
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	21,56	30,96	32,83	34,04	31,31	31,24	33,85
odzież i obuwie.....	40,31	61,34	63,26	61,94	63,18	64,00	66,93
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	139,68	232,27	249,63	250,66	257,72	262,69	264,08
w tym nośniki energii.....	67,13	123,55	127,33	131,28	138,27	135,34	135,12
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	39,41	61,93	59,28	61,28	58,08	62,96	66,54
zdrowie.....	30,38	56,90	56,89	61,55	65,11	69,80	68,12
transport.....	65,77	104,68	109,90	113,44	111,76	104,71	114,01
łącznie	28,57	50,08	49,55	46,56	68,32	68,65	67,40
rekreacja i kultura.....	54,09	106,53	109,92	109,29	81,92	78,79	83,02
edukacja.....	12,05	14,51	13,58	16,11	15,14	13,73	11,97
restauracje i hotele.....	12,63	28,11	28,78	35,67	36,37	54,93	53,76
pozostałe towary i usługi ^{a)}	36,66	71,84	72,41	75,41	76,31	79,44	74,88
kieszonkowe.....	4,50	12,22	16,71	13,86	10,57	13,96	15,82
Pozostałe wydatki	25,01	54,31	53,30	54,12	50,45	52,79	59,36

Tablica 6. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w złotych						
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	872,00	1551,27	1538,78	1580,79	1581,95	1615,04	1623,60
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	839,74	1490,77	1487,58	1524,09	1512,11	1543,57	1546,62
żywność i napoje bezalkoholowe	215,91	292,46	297,56	308,20	303,99	303,27	298,02
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	26,05	40,43	41,24	42,31	39,19	39,57	38,63
odzież i obuwie.....	47,74	86,09	84,80	82,49	82,72	88,22	85,90
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	162,77	293,01	297,02	303,44	315,86	318,25	320,88
w tym nośniki energii.....	75,75	133,54	137,67	142,81	146,67	146,72	148,60
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	43,97	82,63	71,68	76,71	70,53	78,09	77,91
zdrowie.....	45,71	87,01	89,13	87,45	87,46	85,43	91,42
transport.....	83,67	160,15	168,74	163,72	163,07	154,40	148,33
łącznie	41,05	64,41	61,37	59,51	79,77	78,88	77,66
rekreacja i kultura.....	80,83	168,4	161,40	170,08	136,56	137,21	152,42
edukacja.....	15,80	30,92	27,25	29,48	32,93	38,51	31,40
restauracje i hotele.....	19,31	65,76	72,14	75,22	79,91	106,11	105,57
pozostałe towary i usługi ^{a)}	48,69	102,08	98,09	109,78	105,29	101,77	106,55
kieszonkowe.....	8,27	17,43	17,16	15,71	14,83	13,85	11,93
Pozostałe wydatki	32,26	72,97	62,22	73,30	69,83	71,46	76,98
Wieś							
Wydatki ogółem.....	465,84	800,09	819,15	859,23	872,93	873,85	882,65
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	447,94	770,82	791,46	831,38	842,31	842,56	850,82
żywność i napoje bezalkoholowe	177,93	231,19	238,09	247,43	247,38	243,55	242,77
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	15,33	21,93	22,46	22,37	21,90	21,61	21,62
odzież i obuwie.....	26,08	40,25	39,51	41,13	43,44	46,52	48,73
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	72,50	158,19	165,78	167,84	173,94	167,25	169,04
w tym nośniki energii.....	45,87	109,23	116,39	118,22	121,37	111,01	110,42
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	24,59	40,75	39,74	40,60	41,77	43,47	44,40
zdrowie.....	20,74	35,86	37,48	40,08	41,01	40,95	43,59
transport.....	42,47	82,54	81,05	92,42	93,99	91,45	87,58
łącznie	12,96	34,90	34,59	34,47	41,91	42,20	43,26
rekreacja i kultura.....	20,74	48,78	52,12	56,30	48,69	48,53	49,58
edukacja.....	4,75	7,09	7,05	7,15	7,12	5,89	6,34
restauracje i hotele.....	4,03	12,03	12,37	15,41	17,02	25,84	26,91
pozostałe towary i usługi ^{a)}	21,86	41,58	43,05	45,13	44,60	45,22	46,81
kieszonkowe.....	3,96	15,73	18,16	21,05	19,55	20,06	20,19
Pozostałe wydatki	17,90	33,52	31,96	32,58	30,61	31,29	31,82

^{a)} Do pozycji „Towary i usługi konsumpcyjne” oraz „pozostałe towary i usługi” w latach 2010–2012 doliczono pozycję „składki na ubezpieczenie na życie”.

Tablica 7. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w złotych						
	Ogółem						
Wydatki ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,3	96,0	96,3	96,4	95,8	95,6	95,6
żywność i napoje bezalkoholowe	31,6	24,8	25,0	25,1	24,9	24,4	24,0
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,1	2,7	2,7	2,7	2,6	2,5	2,5
odzież i obuwie.....	5,7	5,2	5,1	4,9	5,1	5,4	5,4
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	18,2	20,2	20,8	20,3	20,8	20,1	20,1
w tym nośniki energii.....	9,9	11,9	12,3	12,1	12,2	11,5	11,4
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	5,3	5,2	4,8	4,8	4,7	4,9	5,0
zdrowie.....	4,5	4,8	5,0	5,0	5,1	5,0	5,3
transport.....	8,9	9,6	9,6	9,8	9,6	9,2	8,8
łącznie.....	3,6	4,4	4,2	4,0	5,2	5,0	5,0
rekreacja i kultura.....	6,5	8,0	8,0	8,1	6,5	6,5	6,7
edukacja.....	1,5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0
restauracje i hotele.....	1,4	2,3	2,4	2,8	2,9	4,2	4,2
pozostałe towary i usługi ^{a)}	5,1	5,9	5,8	5,9	5,8	5,8	5,9
kieszonkowe.....	0,9	1,6	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
Pozostałe wydatki	3,7	4,7	4,4	4,3	4,2	4,4	4,4
	Miasta razem						
Wydatki ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,3	95,9	96,2	96,3	95,5	95,3	95,2
żywność i napoje bezalkoholowe	28,6	23,0	23,2	23,4	23,3	22,8	22,4
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,0	2,7	2,7	2,8	2,6	2,5	2,5
odzież i obuwie.....	5,7	5,3	5,2	5,0	5,1	5,4	5,4
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,4	20,4	21,0	20,7	21,2	20,5	20,6
w tym nośniki energii.....	9,9	11,1	11,4	11,3	11,4	10,9	10,9
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	5,4	5,2	4,8	4,8	4,6	4,9	5,0
zdrowie.....	4,6	5,0	5,2	5,2	5,3	5,1	5,4
transport.....	8,8	9,2	9,4	9,3	9,1	8,6	8,3
łącznie.....	4,0	4,4	4,2	4,0	5,3	5,1	5,1
rekreacja i kultura.....	7,5	8,9	8,7	8,9	7,0	6,9	7,2
edukacja.....	1,7	1,4	1,3	1,3	1,4	1,3	1,2
restauracje i hotele.....	1,7	2,7	2,9	3,2	3,3	4,7	4,7
pozostałe towary i usługi ^{a)}	5,2	6,2	6,1	6,3	6,1	6,1	6,2
kieszonkowe.....	0,9	1,5	1,5	1,4	1,3	1,2	1,3
Pozostałe wydatki	3,7	4,9	4,6	4,6	4,5	4,7	4,8
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców						
Wydatki ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,3	95,9	96,2	96,3	95,7	95,4	95,5
żywność i napoje bezalkoholowe	32,1	25,8	26,0	26,3	26,0	25,9	25,3
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	2,8	2,6	2,5	2,6	2,5	2,4	2,4
odzież i obuwie.....	5,7	5,1	4,8	4,8	5,0	5,1	5,4
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,4	21,4	22,0	21,4	22,2	20,9	21,1
w tym nośniki energii.....	11,0	13,6	13,5	13,5	13,6	12,5	12,5
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	5,4	5,0	4,8	4,8	4,8	4,8	5,1
zdrowie.....	4,3	4,7	5,1	5,2	5,3	5,0	5,3
transport.....	8,3	9,2	8,9	8,6	8,3	8,5	7,7
łącznie.....	3,5	4,6	4,4	4,2	5,2	5,0	5,0
rekreacja i kultura.....	5,9	7,2	7,2	7,3	6,0	6,1	6,2
edukacja.....	1,4	1,0	1,1	1,0	0,9	0,8	0,7
restauracje i hotele.....	1,4	1,8	1,9	2,4	2,4	3,8	3,7
pozostałe towary i usługi ^{a)}	5,0	5,7	5,6	5,8	5,5	5,6	5,8
kieszonkowe.....	1,0	1,8	1,9	1,9	1,8	1,6	1,7
Pozostałe wydatki	3,7	4,9	4,5	4,5	4,3	4,6	4,5

Tablica 7. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w złotych						
Miasta 20–99 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,3	95,7	95,8	96,3	95,2	94,8	95,4
żywność i napoje bezalkoholowe	30,3	24,3	24,8	24,9	24,6	24,4	24,1
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,0	2,7	2,7	2,8	2,7	2,5	2,5
odzież i obuwie.....	5,8	5,3	5,1	4,9	5,1	5,7	5,7
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,8	21,1	21,8	21,3	21,1	20,5	20,9
w tym nośniki energii.....	10,6	12,2	12,5	12,3	11,9	11,5	11,6
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	5,4	5,3	4,8	4,8	4,6	4,9	5,1
zdrowie.....	4,5	4,8	5,2	5,1	5,2	5,0	5,6
transport.....	8,0	8,6	8,5	9,0	8,9	8,0	7,4
łącznie.....	3,7	4,4	4,2	4,1	5,4	5,2	5,3
rekreacja i kultura.....	6,9	7,9	7,8	8,0	6,3	6,3	6,4
edukacja.....	1,8	1,3	1,3	1,2	1,2	1,0	1,0
restauracje i hotele.....	1,4	2,0	2,1	2,7	2,8	3,9	3,9
pozostałe towary i usługi ^{a)}	5,1	6,2	6,1	6,1	5,9	6,1	6,2
kieszonkowe.....	0,9	1,6	1,5	1,3	1,5	1,2	1,4
Pozostałe wydatki		5,1	5,0	4,6	4,8	5,2	4,6
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,0	95,5	95,9	95,9	95,4	95,0	94,2
żywność i napoje bezalkoholowe	28,7	24,0	23,7	23,8	24,3	23,0	23,0
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,0	3,1	2,9	2,9	2,9	3,0	2,6
odzież i obuwie.....	5,6	5,4	5,1	4,8	4,8	5,0	5,0
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,6	20,5	20,9	21,5	22,2	21,1	20,3
w tym nośniki energii.....	9,9	10,8	11,4	11,5	11,6	10,9	10,9
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	5,5	4,8	5,0	4,5	4,7	4,7	4,6
zdrowie.....	4,3	4,4	4,7	4,6	4,7	4,8	5,1
transport.....	9,0	8,5	8,9	8,9	8,2	8,1	8,2
łącznie.....	3,8	4,3	4,1	4,0	5,5	5,1	5,1
rekreacja i kultura.....	7,0	8,7	8,8	9,2	6,8	7,2	7,1
edukacja.....	1,6	1,1	1,1	1,1	1,1	0,8	0,9
restauracje i hotele.....	1,8	2,4	2,7	3,0	2,8	4,6	4,4
pozostałe towary i usługi ^{a)}	5,1	6,2	6,2	5,8	5,8	5,9	6,2
kieszonkowe.....	0,8	1,9	1,8	1,9	1,7	1,7	1,7
Pozostałe wydatki	4,0	5,2	4,8	4,7	4,6	5,0	5,8
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,4	96,0	96,2	96,3	95,8	95,8	95,3
żywność i napoje bezalkoholowe	27,4	23,1	23,0	23,3	23,4	23,0	22,5
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,1	2,7	2,8	2,8	2,6	2,5	2,7
odzież i obuwie.....	5,7	5,4	5,4	5,1	5,2	5,1	5,3
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,9	20,4	21,2	20,8	21,3	21,1	20,9
w tym nośniki energii.....	9,5	10,8	10,8	10,9	11,4	10,9	10,7
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	5,6	5,4	5,0	5,1	4,8	5,1	5,3
zdrowie.....	4,3	5,0	4,8	5,1	5,4	5,6	5,4
transport.....	9,3	9,2	9,3	9,4	9,2	8,4	9,0
łącznie.....	4,1	4,4	4,2	3,9	5,6	5,5	5,3
rekreacja i kultura.....	7,7	9,3	9,3	9,1	6,8	6,3	6,6
edukacja.....	1,7	1,3	1,2	1,3	1,3	1,1	0,9
restauracje i hotele.....	1,8	2,5	2,4	3,0	3,0	4,4	4,2
pozostałe towary i usługi ^{a)}	5,2	6,3	6,1	6,3	6,3	6,4	5,9
kieszonkowe.....	0,6	1,1	1,4	1,2	0,9	1,1	1,3
Pozostałe wydatki	3,6	4,8	4,5	4,5	4,2	4,2	4,7

Tablica 7. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w złotych						
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,4	96,1	96,7	96,4	95,6	95,6	95,3
żywność i napoje bezalkoholowe	27,4	18,9	19,3	19,5	19,2	18,8	18,4
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,1	2,6	2,7	2,7	2,5	2,5	2,4
odzież i obuwie.....	5,7	5,5	5,5	5,2	5,2	5,5	5,3
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,9	18,9	19,3	19,2	20,0	19,7	19,8
w tym nośniki energii.....	9,5	8,6	8,9	9,0	9,3	9,1	9,2
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	5,6	5,3	4,7	4,9	4,5	4,8	4,8
zdrowie.....	4,3	5,6	5,8	5,5	5,5	5,3	5,6
transport.....	9,3	10,3	11,0	10,4	10,3	9,6	9,1
łącznie	4,1	4,2	4,0	3,8	5,0	4,9	4,8
rekreacja i kultura.....	7,7	10,9	10,5	10,8	8,6	8,5	9,4
edukacja.....	1,7	2,0	1,8	1,9	2,1	2,4	1,9
restauracje i hotele.....	1,8	4,2	4,7	4,8	5,1	6,6	6,5
pozostałe towary i usługi ^{a)}	5,2	6,6	6,4	6,9	6,7	6,3	6,6
kieszonkowe.....	0,6	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	0,7
Pozostałe wydatki	3,6	4,7	4,0	4,6	4,4	4,4	4,7
Wies							
Wydatki ogółem.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,2	96,3	96,6	96,8	96,5	96,4	96,4
żywność i napoje bezalkoholowe	38,2	28,9	29,1	28,8	28,3	27,9	27,5
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,3	2,7	2,7	2,6	2,5	2,5	2,4
odzież i obuwie.....	5,6	5,0	4,8	4,8	5,0	5,3	5,5
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	15,6	19,8	20,2	19,5	19,9	19,1	19,2
w tym nośniki energii.....	9,8	13,7	14,2	13,8	13,9	12,7	12,5
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	5,3	5,1	4,9	4,7	4,8	5,0	5,0
zdrowie.....	4,5	4,5	4,6	4,7	4,7	4,7	4,9
transport.....	9,1	10,3	9,9	10,8	10,8	10,5	9,9
łącznie	2,8	4,4	4,2	4,0	4,8	4,8	4,9
rekreacja i kultura.....	4,5	6,1	6,4	6,6	5,6	5,6	5,6
edukacja.....	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7
restauracje i hotele.....	0,9	1,5	1,5	1,8	1,9	3,0	3,0
pozostałe towary i usługi ^{a)}	4,7	5,2	5,3	5,3	5,1	5,2	5,3
kieszonkowe.....	0,9	2,0	2,2	2,4	2,2	2,3	2,3
Pozostałe wydatki	3,8	4,2	3,9	3,8	3,5	3,6	3,6

^{a)} Do pozycji „Towary i usługi konsumpcyjne” oraz „pozostałe towary i usługi” w latach 2010–2012 doliczono pozycję „składki na ubezpieczenie na życie”.

Tablica 8. Dynamika nominalna przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
	Ogółem							
Wydatki ogółem.....	110,2	104,3	102,3	102,9	101,0	101,6	101,2	186,9
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	110,2	104,9	102,6	103,1	100,4	101,4	101,1	185,6
żywność i napoje bezalkoholowe	107,8	103,2	103,2	103,2	100,2	99,6	99,6	142,0
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	103,5	104,4	101,8	102,7	95,9	99,8	99,3	150,6
odzież i obuwie.....	99,0	104,9	98,8	99,9	103,9	107,6	102,5	179,5
użytkowanie mieszkania i nośniki energii.....	107,3	107,2	105,2	100,9	103,2	98,3	101,3	206,6
w tym nośniki energii.....	102,8	110,6	105,1	101,7	102,0	95,3	100,6	214,9
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	109,0	100,2	95,6	102,0	98,6	106,2	103,2	174,9
zdrowie.....	112,5	100,5	106,1	103,1	102,4	100,0	106,8	217,4
transport.....	122,4	103,0	102,1	105,5	99,5	96,7	96,8	184,4
łącznie.....	138,8	100,3	98,0	98,1	130,5	99,0	101,4	261,7
rekreacja i kultura.....	110,5	104,5	102,3	104,8	80,9	101,3	104,8	193,6
edukacja.....	139,3	108,3	97,9	102,3	101,0	95,6	93,3	129,8
restauracje i hotele.....	113,2	110,8	108,1	117,9	104,8	147,2	100,6	539,4
pozostałe towary i usługi ^{a)}	102,9	117,3	100,7	105,0	98,2	102,0	102,9	218,0
kieszonkowe.....	181,6	106,9	106,9	103,5	95,2	98,4	104,2	351,3
Pozostałe wydatki	111,5	109,3	94,9	102,6	96,9	106,7	102,5	220,8
	Miasta razem							
Wydatki ogółem.....	109,7	105,2	102,2	102,0	100,8	102,3	101,2	185,0
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	109,8	105,8	102,6	102,1	100,0	102,0	101,1	182,9
żywność i napoje bezalkoholowe	106,7	104,3	103,4	102,8	100,3	100,3	99,6	145,2
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	102,9	105,4	101,5	104,2	95,1	100,3	99,0	154,9
odzież i obuwie.....	99,9	105,9	99,0	98,2	103,1	107,8	101,4	175,4
użytkowanie mieszkania i nośniki energii.....	106,4	107,6	105,3	100,7	103,0	99,2	101,3	195,8
w tym nośniki energii.....	102,0	110,5	104,3	101,8	101,6	97,4	101,2	202,5
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	108,3	102,3	94,7	102,0	96,7	107,3	103,7	171,7
zdrowie.....	111,9	101,6	106,8	101,5	102,4	100,1	106,9	219,6
transport.....	124,3	102,0	104,1	101,4	98,3	96,4	97,4	173,5
łącznie.....	134,6	100,9	97,5	97,3	134,8	98,3	100,8	237,1
rekreacja i kultura.....	111,5	106,7	100,8	103,7	79,0	102,0	105,7	179,9
edukacja.....	144,7	110,2	97,4	102,6	101,4	99,3	89,7	127,9
restauracje i hotele.....	111,5	108,5	109,4	116,2	103,3	145,9	99,5	505,1
pozostałe towary i usługi ^{a)}	100,6	120,0	99,6	105,0	98,0	102,3	102,6	218,5
kieszonkowe.....	176,6	108,3	101,8	95,0	97,2	95,1	107,4	279,8
Pozostałe wydatki	109,6	109,8	94,7	102,8	98,1	108,3	102,7	240,0
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	106,4	106,8	104,6	101,8	100,4	100,0	103,8	187,8
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	106,3	107,2	105,0	101,9	99,8	99,6	103,9	186,1
żywność i napoje bezalkoholowe	105,5	103,3	105,4	103,2	99,3	99,4	101,5	148,1
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	94,5	102,9	100,8	105,8	95,5	97,8	101,5	157,9
odzież i obuwie.....	94,1	101,1	99,2	101,5	104,2	102,9	109,9	178,4
użytkowanie mieszkania i nośniki energii.....	99,8	110,1	107,8	99,0	103,8	94,4	104,7	204,6
w tym nośniki energii.....	98,2	115,4	103,8	101,4	101,5	91,5	104,4	213,1
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,8	104,3	100,3	101,8	99,7	100,4	111,5	179,1
zdrowie.....	107,3	99,1	112,7	104,2	101,9	94,3	109,8	229,8
transport.....	126,5	125,7	102,0	97,6	97,0	102,3	94,4	173,3
łącznie.....	136,0	99,9	100,9	97,3	123,0	95,5	104,8	268,0
rekreacja i kultura.....	108,9	108,8	104,2	103,8	82,4	101,6	105,1	194,9
edukacja.....	128,3	102,0	115,5	89,3	88,2	93,9	93,2	100,3
restauracje i hotele.....	103,2	99,7	107,7	128,7	101,3	159,7	101,7	495,0
pozostałe towary i usługi ^{a)}	106,4	115,3	102,0	106,2	95,6	100,9	107,7	216,0
kieszonkowe.....	180,1	111,5	107,4	101,9	94,9	87,0	115,6	322,7
Pozostałe wydatki	107,9	116,3	96,4	102,0	94,9	108,7	101,7	231,1

Tablica 8. Dynamika nominalna przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 20–99 tys. mieszkańców								
Wydatki ogółem.....	108,7	106,3	102,1	101,3	102,7	102,2	99,1	183,9
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	109,3	107,1	102,1	101,8	101,5	101,7	99,7	182,1
żywność i napoje bezalkoholowe	105,6	104,3	104,0	101,8	101,5	101,1	97,9	146,3
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	102,7	103,1	100,1	106,7	97,1	97,1	98,5	155,9
odzież i obuwie.....	98,3	104,2	97,2	98,0	107,1	114,7	98,2	179,2
użytkowanie mieszkania i nośniki energii.....	107,3	109,2	105,7	98,9	101,7	99,3	100,9	194,5
w tym nośniki energii.....	102,9	110,1	104,5	99,9	99,6	98,9	99,3	200,6
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	111,3	108,9	92,7	100,8	98,3	108,3	103,2	172,1
zdrowie.....	109,6	102,7	109,8	100,8	103,5	99,3	109,4	229,1
transport.....	129,7	111,4	101,1	107,5	101,1	92,2	91,2	170,3
łącznie	126,7	101,2	95,8	98,8	136,7	97,9	101,2	266,5
rekreacja i kultura.....	113,2	105,8	100,9	102,9	80,7	102,5	100,4	169,9
edukacja.....	158,5	109,1	100,3	94,9	100,2	84,8	98,4	98,8
restauracje i hotele.....	96,0	105,1	108,0	129,6	105,9	144,0	99,2	527,8
pozostałe towary i usługi ^{a)}	99,2	121,8	99,1	102,3	99,2	105,2	100,2	224,2
kieszonkowe.....	179,4	103,1	91,2	92,0	114,6	85,1	115,4	309,2
Pozostałe wydatki	94,9	108,8	99,7	93,4	106,6	111,8	87,7	231,8
Miasta 100–199 tys. mieszkańców								
Wydatki ogółem.....	108,7	102,4	103,1	101,5	99,5	105,4	101,9	181,9
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	108,8	103,1	103,6	101,5	99,0	104,9	101,0	178,5
żywność i napoje bezalkoholowe	107,3	105,9	101,8	101,8	101,5	99,8	102,2	145,8
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	100,4	107,6	97,8	99,7	98,9	109,7	88,4	154,7
odzież i obuwie.....	103,2	108,5	97,6	95,2	101,1	108,9	102,1	162,3
użytkowanie mieszkania i nośniki energii.....	104,7	106,9	104,7	104,6	103,0	99,8	98,3	188,5
w tym nośniki energii.....	102,0	106,2	108,8	102,6	100,5	99,2	101,6	200,3
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	114,6	94,4	107,9	92,5	102,1	106,2	99,1	151,9
zdrowie.....	108,6	94,3	109,4	98,9	102,2	106,8	108,6	216,1
transport.....	115,3	88,1	108,3	101,5	90,7	105,0	102,4	165,0
łącznie	133,7	100,2	97,8	98,5	136,1	99,4	101,7	245,9
rekreacja i kultura.....	108,2	106,3	104,5	105,4	74,1	111,0	101,3	184,3
edukacja.....	157,3	91,4	102,0	102,4	98,0	78,8	111,7	103,1
restauracje i hotele.....	113,3	91,3	118,0	112,8	93,3	171,9	96,7	438,7
pozostałe towary i usługi ^{a)}	97,7	121,3	101,8	95,1	99,9	107,7	106,4	218,6
kieszonkowe.....	166,4	101,0	93,2	107,4	90,9	106,8	100,0	362,3
Pozostałe wydatki	107,5	103,6	94,3	101,0	95,7	115,2	117,9	262,9
Miasta 200–499 tys. mieszkańców								
Wydatki ogółem.....	114,1	105,3	103,3	102,2	100,4	102,8	101,7	179,8
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	113,7	105,4	103,5	102,4	99,9	102,7	101,2	177,7
żywność i napoje bezalkoholowe	109,1	104,7	102,7	103,7	101,0	100,9	99,7	147,9
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	108,5	107,1	106,0	103,7	92,0	99,8	108,4	157,0
odzież i obuwie.....	109,7	101,9	103,1	97,9	102,0	101,3	104,6	166,0
użytkowanie mieszkania i nośniki energii.....	113,0	106,2	107,5	100,4	102,8	101,9	100,5	189,1
w tym nośniki energii.....	108,2	112,6	103,1	103,1	105,3	97,9	99,8	201,3
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	113,3	99,0	95,7	103,4	94,8	108,4	105,7	168,8
zdrowie.....	118,2	107,8	100,0	108,2	105,8	107,2	97,6	224,2
transport.....	127,6	97,5	105,0	103,2	98,5	93,7	108,9	173,3
łącznie	139,0	104,4	98,9	94,0	146,7	100,5	98,2	235,9
rekreacja i kultura.....	113,6	108,2	103,2	99,4	75,0	96,2	105,4	153,5
edukacja.....	142,9	104,6	93,6	118,6	94,0	90,7	87,2	99,3
restauracje i hotele.....	126,0	111,5	102,4	123,9	102,0	151,0	97,9	425,7
pozostałe towary i usługi ^{a)}	96,9	123,6	100,8	104,1	101,2	104,1	94,3	204,3
kieszonkowe.....	139,3	90,3	136,7	82,9	76,3	132,1	113,3	351,6
Pozostałe wydatki	124,6	124,0	98,1	101,5	93,2	104,6	112,4	237,3

Tablica 8. Dynamika nominalna przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców								
Wydatki ogółem.....	112,9	104,3	99,2	102,7	100,1	102,1	100,5	186,2
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	112,5	105,2	99,8	102,5	99,2	102,1	100,2	184,2
żywność i napoje bezalkoholowe	108,0	104,4	101,7	103,6	98,6	99,8	98,3	138,0
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	108,9	108,0	102,0	102,6	92,6	101,0	97,6	148,3
odzież i obuwie.....	99,4	113,0	98,5	97,3	100,3	106,6	97,4	179,9
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	108,3	105,3	101,4	102,2	104,1	100,8	100,8	197,1
w tym nośniki energii.....	100,5	106,8	103,1	103,7	102,7	100,0	101,3	196,2
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	106,2	100,4	86,7	107,0	91,9	110,7	99,8	177,2
zdrowie.....	116,9	101,7	102,4	98,1	100,0	97,7	107,0	200,0
transport.....	123,7	91,9	105,4	97,0	99,6	94,7	96,1	177,3
łącznie	142,9	99,4	95,3	97,0	134,0	98,9	98,5	189,2
rekreacja i kultura.....	114,8	106,1	95,8	105,4	80,3	100,5	111,1	188,6
edukacja.....	141,1	124,0	88,1	108,2	111,7	116,9	81,5	198,7
restauracje i hotele.....	123,9	117,6	109,7	104,3	106,2	132,8	99,5	546,7
pozostałe towary i usługi ^{a)}	105,0	118,8	96,1	111,9	95,9	96,7	104,7	218,8
kieszonkowe.....	205,2	138,4	98,5	91,6	94,4	93,4	86,1	144,3
Pozostałe wydatki	124,3	102,7	85,3	117,8	95,3	102,3	107,7	238,6
Wieś								
Wydatki ogółem.....	111,8	103,2	102,4	104,9	101,6	100,1	101,0	189,5
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	111,6	103,5	102,7	105,0	101,3	100,0	101,0	189,9
żywność i napoje bezalkoholowe	109,7	101,4	103,0	103,9	100,0	98,5	99,7	136,4
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	105,0	103,1	102,4	99,6	97,9	98,7	100,0	141,0
odzież i obuwie.....	97,5	103,5	98,2	104,1	105,6	107,1	104,8	186,8
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	110,9	107,2	104,8	101,2	103,6	96,2	101,1	233,2
w tym nośniki energii.....	105,1	111,1	106,6	101,6	102,7	91,5	99,5	240,7
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	111,0	96,5	97,5	102,2	102,9	104,1	102,1	180,6
zdrowie.....	114,5	99,1	104,5	106,9	102,3	99,9	106,4	210,2
transport.....	119,2	105,7	98,2	114,0	101,7	97,3	95,8	206,2
łącznie	155,4	99,9	99,1	99,7	121,6	100,7	102,5	333,8
rekreacja i kultura.....	108,5	99,9	106,8	108,0	86,5	99,7	102,2	239,1
edukacja.....	124,0	104,6	99,4	101,4	99,6	82,7	107,6	133,5
restauracje i hotele.....	124,4	124,9	102,8	124,6	110,4	151,8	104,1	667,7
pozostałe towary i usługi ^{a)}	109,7	112,1	103,5	104,8	98,8	101,4	103,5	214,1
kieszonkowe.....	193,2	104,5	115,4	115,9	92,9	102,6	100,6	509,8
Pozostałe wydatki	116,5	109,6	95,3	101,9	94,0	102,2	101,7	177,8

^{a)} Do pozycji „Towary i usługi konsumpcyjne” oraz „pozostałe towary i usługi” w latach 2010–2012 doliczono pozycję „składki na ubezpieczenie na życie”.

Tablica 9. Dynamika realna przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
	Ogółem							
Wydatki ogółem.....	100,1	101,7	98,1	99,3	100,1	101,6	102,1	131,7
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	100,1	102,2	98,4	99,4	99,5	101,4	102,0	130,8
żywność i napoje bezalkoholowe	98,0	100,5	99,0	99,5	99,3	99,6	100,5	100,1
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	95,8	101,7	97,6	99,1	95,1	99,8	100,2	106,1
odzież i obuwie.....	93,8	102,2	94,7	96,4	103,0	107,6	103,4	126,5
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	96,5	104,5	100,8	97,3	102,3	98,3	102,2	145,6
w tym nośniki energii.....	94,5	107,8	100,8	98,1	101,1	95,3	101,5	151,4
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	103,3	97,7	91,7	98,4	97,8	106,2	104,2	123,3
zdrowie.....	101,7	98,0	101,8	99,4	101,5	100,0	107,8	153,2
transport.....	102,0	100,4	97,9	101,7	98,6	96,7	97,7	129,9
łącznie.....	131,0	97,8	93,9	94,6	129,4	99,0	102,3	184,4
rekreacja i kultura.....	101,1	101,9	98,1	101,1	80,2	101,3	105,7	136,5
edukacja.....	125,0	105,6	93,9	98,7	100,1	95,6	94,2	91,5
restauracje i hotele.....	104,6	108,0	103,6	113,7	103,8	147,2	101,5	380,1
pozostałe towary i usługi ^{a)}	94,6	114,3	96,5	101,2	97,3	102,0	103,9	153,6
kieszonkowe.....	164,9	104,2	102,5	99,8	94,4	98,4	105,1	247,6
Pozostałe wydatki	101,3	106,6	91,0	98,9	96,1	106,7	103,4	155,6
	Miasta razem							
Wydatki ogółem.....	99,7	102,5	98,0	98,4	99,9	102,3	102,1	130,4
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	99,7	103,2	98,3	98,5	99,1	102,0	102,0	128,9
żywność i napoje bezalkoholowe	97,0	101,7	99,1	99,1	99,4	100,3	100,5	102,4
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	95,3	102,7	97,3	100,5	94,2	100,3	99,9	109,2
odzież i obuwie.....	94,7	103,2	95,0	94,7	102,2	107,8	102,3	123,6
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	95,7	104,9	101,0	97,1	102,1	99,2	102,2	138,0
w tym nośniki energii.....	93,7	107,7	100,0	98,1	100,7	97,4	102,1	142,7
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	102,7	99,7	90,8	98,3	95,9	107,3	104,7	121,0
zdrowie.....	101,2	99,0	102,4	97,9	101,5	100,1	107,8	154,8
transport.....	103,6	99,4	99,8	97,8	97,4	96,4	98,2	122,2
łącznie.....	127,1	98,3	93,5	93,8	133,6	98,3	101,7	167,1
rekreacja i kultura.....	102,1	104,0	96,7	100,0	78,3	102,0	106,6	126,8
edukacja.....	129,8	107,4	93,4	98,9	100,5	99,3	90,6	90,1
restauracje i hotele.....	103,1	105,7	104,9	112,1	102,4	145,9	100,4	356,0
pozostałe towary i usługi ^{a)}	92,5	116,9	95,5	101,3	97,1	102,3	103,6	154,0
kieszonkowe.....	160,4	105,6	97,6	91,6	96,3	95,1	108,3	197,2
Pozostałe wydatki	99,5	107,0	90,8	99,2	97,2	108,3	103,6	169,1
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
Wydatki ogółem.....	96,6	104,1	100,3	98,2	99,5	100,0	104,7	132,3
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	96,6	104,5	100,6	98,3	98,9	99,6	104,8	131,2
żywność i napoje bezalkoholowe	95,9	100,7	101,1	99,5	98,4	99,4	102,4	104,4
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	87,5	100,3	96,7	102,0	94,6	97,8	102,5	111,3
odzież i obuwie.....	89,2	98,5	95,1	97,9	103,3	102,9	110,9	125,7
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	89,8	107,3	103,4	95,4	102,9	94,4	105,7	144,2
w tym nośniki energii.....	90,2	112,5	99,5	97,8	100,6	91,5	105,3	150,2
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	95,6	101,7	96,2	98,2	98,8	100,4	112,5	126,2
zdrowie.....	97,0	96,6	108,0	100,5	101,0	94,3	110,8	161,9
transport.....	105,4	122,5	97,8	94,2	96,1	102,3	95,3	122,1
łącznie.....	128,4	97,4	96,8	93,9	121,9	95,5	105,7	188,9
rekreacja i kultura.....	99,6	106,0	99,9	100,1	81,6	101,6	106,0	137,4
edukacja.....	115,1	99,4	110,8	86,1	87,4	93,9	94,0	70,7
restauracje i hotele.....	95,4	97,2	103,2	124,1	100,4	159,7	102,6	348,8
pozostałe towary i usługi ^{a)}	97,8	112,4	97,8	102,4	94,7	100,9	108,7	152,2
kieszonkowe.....	163,5	108,7	103,0	98,2	94,1	87,0	116,7	227,4
Pozostałe wydatki	98,0	113,4	92,5	98,4	94,0	108,7	102,6	162,8

Tablica 9. Dynamika realna przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 20–99 tys. mieszkańców								
Wydatki ogółem.....	98,8	103,6	97,8	97,7	101,7	102,2	100,0	129,6
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	99,3	104,4	97,9	98,2	100,6	101,7	100,6	128,3
żywność i napoje bezalkoholowe	96,0	101,6	99,7	98,2	100,6	101,1	98,8	103,1
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	95,1	100,5	96,0	102,9	96,2	97,1	99,4	109,9
odzież i obuwie.....	93,2	101,5	93,2	94,5	106,2	114,7	99,1	126,3
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	96,5	106,4	101,3	95,4	100,8	99,3	101,9	137,0
w tym nośniki energii.....	94,6	107,3	100,2	96,3	98,8	98,9	100,2	141,4
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	105,5	106,1	88,8	97,2	97,4	108,3	104,2	121,3
zdrowie.....	99,1	100,1	105,3	97,2	102,6	99,3	110,3	161,4
transport.....	108,1	108,6	96,9	103,7	100,2	92,2	92,1	120,0
łącznie.....	119,6	98,7	91,9	95,3	135,4	97,9	102,1	187,8
rekreacja i kultura.....	103,6	103,1	96,8	99,2	80,0	102,5	101,3	119,7
edukacja.....	142,1	106,3	96,2	91,5	99,3	84,8	99,3	69,6
restauracje i hotele.....	88,7	102,5	103,5	125,0	105,0	144,0	100,1	372,0
pozostałe towary i usługi ^{a)}	91,2	118,7	95,1	98,7	98,3	105,2	101,1	158,0
kieszonkowe.....	162,9	100,5	87,5	88,7	113,6	85,1	116,5	217,9
Pozostałe wydatki	86,2	106,0	95,6	90,0	105,7	111,8	88,5	163,4
Miasta 100–199 tys. mieszkańców								
Wydatki ogółem.....	98,8	99,8	98,8	97,9	98,6	105,4	102,8	128,2
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	98,8	100,5	99,3	97,9	98,1	104,9	101,9	125,8
żywność i napoje bezalkoholowe	97,6	103,2	97,6	98,1	100,6	99,8	103,1	102,8
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	93,0	104,9	93,8	96,2	98,1	109,7	89,2	109,0
odzież i obuwie.....	97,8	105,7	93,6	91,8	100,2	108,9	103,0	114,4
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	94,1	104,2	100,4	100,9	102,1	99,8	99,2	132,9
w tym nośniki energii.....	93,7	103,5	104,3	98,9	99,6	99,2	102,5	141,2
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	108,6	92,0	103,4	89,2	101,2	106,2	100,0	107,1
zdrowie.....	98,2	91,9	104,9	95,4	101,3	106,8	109,5	152,3
transport.....	96,1	85,9	103,9	97,9	89,9	105,0	103,4	116,3
łącznie.....	126,2	97,6	93,7	95,0	134,9	99,4	102,7	173,3
rekreacja i kultura.....	99,0	103,6	100,2	101,7	73,5	111,0	102,3	129,9
edukacja.....	141,1	89,1	97,8	98,7	97,1	78,8	112,7	72,7
restauracje i hotele.....	104,7	88,9	113,1	108,7	92,4	171,9	97,6	309,2
pozostałe towary i usługi ^{a)}	89,8	118,2	97,6	91,7	99,0	107,7	107,4	154,0
kieszonkowe.....	151,1	98,4	89,4	103,5	90,1	106,8	100,9	255,3
Pozostałe wydatki	97,6	101,0	90,4	97,4	94,8	115,2	118,9	185,3
Miasta 200–499 tys. mieszkańców								
Wydatki ogółem.....	103,6	102,6	99,1	98,6	99,5	102,8	102,6	126,7
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	103,3	102,7	99,2	98,7	99,0	102,7	102,2	125,2
żywność i napoje bezalkoholowe	99,2	102,1	98,4	100,0	100,1	100,9	100,6	104,2
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	100,4	104,3	101,7	100,0	91,2	99,8	109,3	110,6
odzież i obuwie.....	104,0	99,3	98,9	94,4	101,1	101,3	105,5	117,0
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	101,6	103,5	103,0	96,8	101,9	101,9	101,4	133,2
w tym nośniki energii.....	99,5	109,8	98,8	99,4	104,4	97,9	100,7	141,8
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	107,4	96,5	91,8	99,7	93,9	108,4	106,6	119,0
zdrowie.....	106,8	105,0	95,9	104,3	104,8	107,2	98,5	158,0
transport.....	106,3	95,0	100,7	99,5	97,6	93,7	109,9	122,2
łącznie.....	131,3	101,8	94,9	90,6	145,4	100,5	99,1	166,3
rekreacja i kultura.....	104,0	105,5	98,9	95,9	74,3	96,2	106,3	108,2
edukacja.....	128,2	102,0	89,7	114,4	93,1	90,7	88,0	70,0
restauracje i hotele.....	116,5	108,6	98,2	119,5	101,1	151,0	98,8	300,0
pozostałe towary i usługi ^{a)}	89,0	120,5	96,6	100,4	100,3	104,1	95,1	143,9
kieszonkowe.....	126,5	88,0	131,1	80,0	75,6	132,1	114,4	247,7
Pozostałe wydatki	113,2	120,9	94,1	97,9	92,4	104,6	113,5	167,3

Tablica 9. Dynamika realna przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców								
Wydatki ogółem.....	102,5	101,6	95,1	99,1	99,2	102,1	101,4	131,2
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	102,1	102,5	95,7	98,8	98,3	102,1	101,1	129,8
żywność i napoje bezalkoholowe	98,2	101,8	97,5	99,9	97,8	99,8	99,2	97,3
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	100,8	105,2	97,8	98,9	91,8	101,0	98,5	104,5
odzież i obuwie.....	94,2	110,2	94,4	93,8	99,4	106,6	98,3	126,8
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	97,4	102,6	97,2	98,5	103,2	100,8	101,7	138,9
w tym nośniki energii.....	92,3	104,1	98,8	100,0	101,8	100,0	102,2	138,2
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,7	97,8	83,2	103,2	91,1	110,7	100,7	124,9
zdrowie.....	105,7	99,1	98,2	94,6	99,1	97,7	108,0	140,9
transport.....	103,1	89,6	101,0	93,6	98,7	94,7	96,9	124,9
łącznie.....	135,0	96,9	91,4	93,5	132,8	98,9	99,3	133,3
rekreacja i kultura.....	105,0	103,4	91,9	101,6	79,6	100,5	112,1	132,9
edukacja.....	126,5	120,8	84,5	104,3	110,7	116,9	82,3	140,1
restauracje i hotele.....	114,5	114,6	105,2	100,5	105,3	132,8	100,4	385,3
pozostałe towary i usługi ^{a)}	96,5	115,7	92,1	107,9	95,1	96,7	105,6	154,2
kieszonkowe.....	186,4	134,9	94,4	88,3	93,6	93,4	86,9	101,7
Pozostałe wydatki	112,9	100,1	81,8	113,6	94,4	102,3	108,7	168,2
Wieś								
Wydatki ogółem.....	101,5	100,6	98,2	101,2	100,7	100,1	101,9	133,5
Towary i usługi konsumpcyjne ^{a)}	101,4	100,9	98,4	101,3	100,4	100,0	101,9	133,9
żywność i napoje bezalkoholowe	99,7	98,8	98,7	100,2	99,1	98,5	100,6	96,2
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	97,2	100,4	98,2	96,0	97,0	98,7	101,0	99,4
odzież i obuwie.....	92,4	100,9	94,1	100,4	104,7	107,1	105,7	131,7
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	99,8	104,5	100,5	97,6	102,7	96,2	102,0	164,3
w tym nośniki energii.....	96,6	108,2	102,2	97,9	101,7	91,5	100,4	169,6
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	105,2	94,1	93,5	98,5	102,0	104,1	103,1	127,2
zdrowie.....	103,5	96,6	100,2	103,1	101,4	99,9	107,4	148,1
transport.....	99,3	103,1	94,1	110,0	100,8	97,3	96,6	145,3
łącznie.....	146,7	97,3	95,0	96,1	120,5	100,7	103,4	235,2
rekreacja i kultura.....	99,3	97,4	102,4	104,2	85,7	99,7	103,1	168,5
edukacja.....	111,2	101,9	95,3	97,8	98,7	82,7	108,6	94,1
restauracje i hotele.....	115,0	121,8	98,6	120,1	109,5	151,8	105,1	470,6
pozostałe towary i usługi ^{a)}	100,9	109,2	99,3	101,1	97,9	101,4	104,5	150,9
kieszonkowe.....	175,5	101,9	110,7	111,8	92,0	102,6	101,6	359,3
Pozostałe wydatki	105,8	106,9	91,4	98,3	93,1	102,2	102,6	125,3

^{a)} Do pozycji „Towary i usługi konsumpcyjne” oraz „pozostałe towary i usługi” w latach 2010–2012 doliczono pozycję „składki na ubezpieczenie na życie”.

Tablica 10. Przeciętne miesięczne spożycie ilościowe wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Ogółem						
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	9,16	7,05	6,75	6,60	6,45	6,26	6,06
w tym pieczywo w kg.....	6,61	4,69	4,49	4,38	4,13	3,94	3,74
Mięso w kg	5,47	5,61	5,52	5,42	5,26	5,29	5,27
Ryby i owoce morza w kg	0,43	0,46	0,43	0,42	0,34	0,33	0,33
Mleko w l	5,39	3,53	3,44	3,41	3,35	3,26	3,15
Jogurty w kg.....	0,56	0,54	0,54	0,52	0,51	0,50	0,50
Sery i twarogi w kg	0,83	0,95	0,95	0,95	0,83	0,82	0,83
Jaja w szt.	14,62	12,91	12,65	12,50	12,17	12,02	11,76
Oleje i tłuszcze w kg.....	1,56	1,36	1,32	1,31	1,23	1,21	1,15
Owoce w kg	4,10	3,46	3,31	3,45	3,43	3,59	3,59
Warzywa w kg.....	13,27	10,06	9,98	9,60	9,03	8,99	8,68
w tym ziemniaki w kg	7,82	4,88	4,78	4,40	4,03	3,92	3,69
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	2,16	1,77	1,67	1,67	1,89	1,89	1,83
Kawa, herbata i kakao w kg	0,27	0,28	0,26	0,26	0,25	0,24	0,24
Wody mineralne lub źródlane w l	1,11	3,86	3,98	4,07	4,09	4,17	4,57
	Miasta razem						
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,27	6,45	6,21	6,09	5,96	5,81	5,64
w tym pieczywo w kg.....	5,97	4,24	4,07	3,97	3,71	3,57	3,40
Mięso w kg	5,22	5,40	5,36	5,24	5,10	5,13	5,07
Ryby i owoce morza w kg	0,45	0,48	0,46	0,44	0,36	0,35	0,34
Mleko w l	4,48	3,15	3,13	3,08	3,07	3,01	2,90
Jogurty w kg.....	0,71	0,62	0,63	0,60	0,58	0,57	0,56
Sery i twarogi w kg	0,88	1,05	1,05	1,05	0,91	0,90	0,91
Jaja w szt.	13,75	12,35	12,14	12,01	11,72	11,65	11,42
Oleje i tłuszcze w kg.....	1,47	1,30	1,27	1,25	1,18	1,16	1,10
Owoce w kg	4,21	3,74	3,60	3,67	3,70	3,92	3,91
Warzywa w kg.....	12,09	9,32	9,35	8,99	8,49	8,52	8,30
w tym ziemniaki w kg	7,04	4,23	4,19	3,85	3,48	3,41	3,24
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	1,92	1,58	1,52	1,51	1,75	1,74	1,69
Kawa, herbata i kakao w kg	0,27	0,28	0,27	0,26	0,26	0,25	0,25
Wody mineralne lub źródlane w l	1,49	4,60	4,67	4,75	4,72	4,79	5,18
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców						
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,80	6,78	6,49	6,45	6,31	6,23	6,12
w tym pieczywo w kg.....	6,42	4,51	4,30	4,27	4,05	3,96	3,80
Mięso w kg	5,36	5,78	5,76	5,64	5,44	5,51	5,49
Ryby i owoce morza w kg	0,42	0,44	0,46	0,44	0,34	0,33	0,33
Mleko w l	5,01	3,41	3,27	3,24	3,16	3,24	3,08
Jogurty w kg.....	0,56	0,53	0,52	0,51	0,50	0,47	0,51
Sery i twarogi w kg	0,77	0,91	0,93	0,92	0,79	0,76	0,80
Jaja w szt.	13,77	12,33	12,31	12,33	12,10	11,89	11,58
Oleje i tłuszcze w kg.....	1,52	1,39	1,36	1,36	1,27	1,26	1,18
Owoce w kg	3,85	3,35	3,36	3,43	3,37	3,57	3,51
Warzywa w kg.....	12,89	10,12	9,93	9,72	8,94	8,96	8,79
w tym ziemniaki w kg	7,83	5,01	4,78	4,44	3,96	3,90	3,80
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	2,05	1,71	1,65	1,66	1,89	1,92	1,86
Kawa, herbata i kakao w kg	0,26	0,28	0,27	0,25	0,26	0,25	0,26
Wody mineralne lub źródlane w l	0,86	3,61	3,78	3,81	3,88	3,94	4,45

Tablica 10. Przeciętne miesięczne spożycie ilościowe wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasta 20–99 tys. mieszkańców							
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,46	6,62	6,45	6,27	6,09	6,02	5,79
w tym pieczywo w kg.....	6,11	4,36	4,25	4,12	3,83	3,74	3,55
Mięso w kg	5,29	5,59	5,57	5,46	5,37	5,49	5,35
Ryby i owoce morza w kg	0,45	0,49	0,45	0,44	0,35	0,34	0,33
Mleko w l	4,60	3,26	3,32	3,26	3,23	3,15	2,99
Jogurty w kg.....	0,62	0,57	0,59	0,54	0,53	0,54	0,51
Sery i twarogi w kg	0,80	0,98	0,99	0,96	0,86	0,86	0,87
Jaja w szt.	14,03	12,98	12,71	12,40	12,05	12,10	11,80
Oleje i tłuszcze w kg.....	1,51	1,35	1,33	1,30	1,22	1,23	1,16
Owoce w kg	4,00	3,65	3,52	3,57	3,59	3,87	3,76
Warzywa w kg.....	12,73	9,70	9,95	9,28	8,87	8,97	8,64
w tym ziemniaki w kg	7,62	4,55	4,73	4,17	3,90	3,80	3,58
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	1,99	1,64	1,60	1,57	1,80	1,82	1,78
Kawa, herbata i kakao w kg	0,27	0,29	0,28	0,27	0,26	0,26	0,26
Wody mineralne lub źródlane w l	1,22	4,35	4,42	4,38	4,50	4,61	4,96
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,12	6,59	6,17	6,12	5,93	5,69	5,61
w tym pieczywo w kg.....	5,89	4,48	4,18	4,12	3,79	3,54	3,43
Mięso w kg	5,31	5,43	5,22	5,14	5,04	5,01	5,07
Ryby i owoce morza w kg	0,46	0,51	0,48	0,45	0,34	0,35	0,34
Mleko w l	4,26	2,95	2,97	2,98	2,99	2,87	2,85
Jogurty w kg.....	0,65	0,59	0,60	0,58	0,56	0,54	0,53
Sery i twarogi w kg	0,85	1,03	1,03	1,04	0,90	0,89	0,93
Jaja w szt.	14,30	12,82	12,10	11,91	11,68	11,44	11,81
Oleje i tłuszcze w kg.....	1,49	1,35	1,26	1,25	1,19	1,17	1,14
Owoce w kg	4,05	3,75	3,45	3,44	3,55	3,70	3,87
Warzywa w kg.....	12,54	9,24	9,11	8,71	8,32	8,17	7,98
w tym ziemniaki w kg	7,43	4,24	4,15	3,84	3,48	3,35	3,12
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	1,85	1,59	1,46	1,45	1,76	1,70	1,63
Kawa, herbata i kakao w kg	0,29	0,30	0,27	0,28	0,26	0,26	0,26
Wody mineralne lub źródlane w l	1,70	4,96	5,04	5,03	4,92	4,96	5,39
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	7,88	6,37	6,17	5,93	5,84	5,77	5,62
w tym pieczywo w kg.....	5,71	4,22	4,08	3,81	3,57	3,53	3,36
Mięso w kg	5,08	5,33	5,32	5,18	5,08	5,05	5,05
Ryby i owoce morza w kg	0,47	0,51	0,47	0,44	0,38	0,36	0,37
Mleko w l	4,22	3,05	3,00	2,98	3,04	2,88	2,89
Jogurty w kg.....	0,80	0,70	0,72	0,70	0,66	0,66	0,64
Sery i twarogi w kg	0,90	1,09	1,08	1,09	0,93	0,94	0,97
Jaja w szt.	13,48	12,30	12,25	11,92	11,70	11,76	11,50
Oleje i tłuszcze w kg.....	1,42	1,25	1,23	1,20	1,12	1,10	1,08
Owoce w kg	4,29	3,86	3,72	3,77	3,92	4,18	4,24
Warzywa w kg.....	11,34	8,90	8,87	8,43	8,05	8,33	8,29
w tym ziemniaki w kg	6,59	3,88	3,74	3,49	3,05	3,12	3,07
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	1,78	1,48	1,42	1,42	1,69	1,65	1,60
Kawa, herbata i kakao w kg	0,29	0,28	0,27	0,27	0,26	0,25	0,25
Wody mineralne lub źródlane w l	1,62	4,56	4,62	4,85	4,75	4,88	5,16

Tablica 10. Przeciętne miesięczne spożycie ilościowe wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	7,82	5,73	5,54	5,52	5,45	5,14	4,94
w tym pieczywo w kg.....	5,49	3,61	3,45	3,41	3,17	2,91	2,73
Mięso w kg	5,00	4,68	4,67	4,57	4,36	4,30	4,19
Ryby i owoce morza w kg	0,47	0,48	0,45	0,46	0,37	0,35	0,35
Mleko w l	4,01	2,87	2,86	2,75	2,80	2,70	2,59
Jogurty w kg.....	1,00	0,81	0,75	0,75	0,71	0,69	0,63
Sery i twarogi w kg	1,15	1,32	1,30	1,29	1,11	1,10	1,07
Jaja w szt.	13,10	11,10	10,99	11,15	10,81	10,72	10,34
Oleje i tłuszcze w kg.....	1,36	1,10	1,08	1,09	1,02	0,97	0,93
Owoce w kg	5,04	4,24	4,00	4,20	4,19	4,34	4,37
Warzywa w kg.....	10,42	8,15	8,24	8,34	7,84	7,69	7,48
w tym ziemniaki w kg	5,28	3,03	3,02	2,96	2,61	2,50	2,31
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	1,80	1,43	1,36	1,36	1,56	1,52	1,49
Kawa, herbata i kakao w kg	0,27	0,27	0,25	0,24	0,25	0,23	0,23
Wody mineralne lub źródlane w l	2,41	5,98	5,88	6,10	5,84	5,84	6,18
Wieś							
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	10,50	8,00	7,59	7,40	7,23	6,96	6,71
w tym pieczywo w kg.....	7,58	5,39	5,13	5,01	4,78	4,51	4,28
Mięso w kg	5,84	5,93	5,78	5,71	5,51	5,53	5,57
Ryby i owoce morza w kg	0,40	0,42	0,39	0,38	0,31	0,30	0,30
Mleko w l	6,76	4,13	3,92	3,92	3,77	3,64	3,55
Jogurty w kg.....	0,32	0,40	0,40	0,40	0,39	0,38	0,40
Sery i twarogi w kg	0,75	0,79	0,78	0,80	0,70	0,69	0,71
Jaja w szt.	15,93	13,79	13,43	13,28	12,86	12,58	12,29
Oleje i tłuszcze w kg.....	1,69	1,45	1,41	1,40	1,31	1,29	1,23
Owoce w kg	3,92	3,03	2,87	3,10	3,00	3,08	3,08
Warzywa w kg.....	15,06	11,20	10,97	10,54	9,86	9,72	9,28
w tym ziemniaki w kg	9,00	5,89	5,69	5,26	4,88	4,71	4,38
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	2,55	2,06	1,90	1,93	2,10	2,13	2,05
Kawa, herbata i kakao w kg	0,27	0,27	0,26	0,25	0,24	0,24	0,23
Wody mineralne lub źródlane w l	0,54	2,72	2,91	3,02	3,11	3,21	3,62

Tablica 11. Dynamika przeciętnego miesięcznego spożycia ilościowego wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
	Ogółem							
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	97,4	98,3	95,7	97,8	97,7	97,1	96,8	66,2
w tym pieczywo w kg.....	97,2	96,7	95,7	97,6	94,3	95,4	94,9	56,6
Mięso w kg	98,4	101,1	98,4	98,2	97,0	100,6	99,6	96,3
Ryby i owoce morza w kg	116,2	100,0	93,5	97,7	81,0	97,1	100,0	76,7
Mleko w l	93,4	100,6	97,5	99,1	98,2	97,3	96,6	58,4
Jogurty w kg.....	94,9	114,9	100,0	96,3	98,1	98,0	100,0	89,3
Sery i twarogi w kg	96,5	103,3	100,0	100,0	87,4	98,8	101,2	100,0
Jaja w szt.	96,9	99,3	98,0	98,8	97,4	98,8	97,8	80,4
Oleje i tłuszcze w kg.....	98,7	99,3	97,1	99,2	93,9	98,4	95,0	73,7
Owoce w kg	108,5	91,8	95,7	104,2	99,4	104,7	100,0	87,6
Warzywa w kg	99,4	97,9	99,2	96,2	94,1	99,6	96,6	65,4
w tym ziemniaki w kg	100,6	96,3	98,0	92,1	91,6	97,3	94,1	47,2
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	87,1	96,7	94,4	100,0	113,2	100,0	96,8	84,7
Kawa, herbata i kakao w kg	100,0	100,0	92,9	100,0	96,2	96,0	100,0	88,9
Wody mineralne lub źródlane w l	109,9	115,2	103,1	102,3	100,5	102,0	109,6	411,7
	Miasta razem							
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	96,2	99,2	96,3	98,1	97,9	97,5	97,1	68,2
w tym pieczywo w kg.....	96,1	97,5	96,0	97,5	93,5	96,2	95,2	57,0
Mięso w kg	97,6	101,7	99,3	97,8	97,3	100,6	98,8	97,1
Ryby i owoce morza w kg	112,5	102,1	95,8	95,7	81,8	97,2	97,1	75,6
Mleko w l	91,8	101,9	99,4	98,4	99,7	98,0	96,3	64,7
Jogurty w kg.....	92,2	112,7	101,6	95,2	96,7	98,3	98,2	78,9
Sery i twarogi w kg	96,7	104,0	100,0	100,0	86,7	98,9	101,1	103,4
Jaja w szt.	95,9	100,4	98,3	98,9	97,6	99,4	98,0	83,1
Oleje i tłuszcze w kg.....	98,7	100,0	97,7	98,4	94,4	98,3	94,8	74,8
Owoce w kg	103,7	95,9	96,3	101,9	100,8	105,9	99,7	92,9
Warzywa w kg	98,5	98,0	100,3	96,1	94,4	100,4	97,4	68,7
w tym ziemniaki w kg	100,0	94,8	99,1	91,9	90,4	98,0	95,0	46,0
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	85,3	97,5	96,2	99,3	115,9	99,4	97,1	88,0
Kawa, herbata i kakao w kg	96,4	100,0	96,4	96,3	100,0	96,2	100,0	92,6
Wody mineralne lub źródlane w l	105,7	115,0	101,5	101,7	99,4	101,5	108,1	347,7
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	95,5	98,7	95,7	99,4	97,8	98,7	98,2	69,5
w tym pieczywo w kg.....	95,7	96,8	95,3	99,3	94,8	97,8	96,0	59,2
Mięso w kg	95,4	103,0	99,7	97,9	96,5	101,3	99,6	102,4
Ryby i owoce morza w kg	113,5	97,8	104,5	95,7	77,3	97,1	100,0	78,6
Mleko w l	88,2	104,3	95,9	99,1	97,5	102,5	95,1	61,5
Jogurty w kg.....	90,3	112,8	98,1	98,1	98,0	94,0	108,5	91,1
Sery i twarogi w kg	95,1	107,1	102,2	98,9	85,9	96,2	105,3	103,9
Jaja w szt.	94,8	98,2	99,8	100,2	98,1	98,3	97,4	84,1
Oleje i tłuszcze w kg.....	96,8	99,3	97,8	100,0	93,4	99,2	93,7	77,6
Owoce w kg	105,2	91,5	100,3	102,1	98,3	105,9	98,3	91,2
Warzywa w kg	93,9	100,7	98,1	97,9	92,0	100,2	98,1	68,2
w tym ziemniaki w kg	94,5	100,0	95,4	92,9	89,2	98,5	97,4	48,5
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	84,0	98,8	96,5	100,6	113,9	101,6	96,9	90,7
Kawa, herbata i kakao w kg	96,3	100,0	96,4	92,6	104,0	96,2	104,0	100,0
Wody mineralne lub źródlane w l	106,2	108,7	104,7	100,8	101,8	101,5	112,9	517,4

Tablica 11. Dynamika przeciętnego miesięcznego spożycia ilościowego wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 20–99 tys. mieszkańców								
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	95,9	97,6	97,4	97,2	97,1	98,9	96,2	68,4
w tym pieczywo w kg.....	96,4	95,8	97,5	96,9	93,0	97,7	94,9	58,1
Mięso w kg	97,4	100,7	99,6	98,0	98,4	102,2	97,4	101,1
Ryby i owoce morza w kg	112,5	102,1	91,8	97,8	79,5	97,1	97,1	73,3
Mleko w l	91,5	99,7	101,8	98,2	99,1	97,5	94,9	65,0
Jogurty w kg.....	91,2	114,0	103,5	91,5	98,1	101,9	94,4	82,3
Sery i twarogi w kg	95,2	104,3	101,0	97,0	89,6	100,0	101,2	108,8
Jaja w szt.	95,3	100,2	97,9	97,6	97,2	100,4	97,5	84,1
Oleje i tłuszcze w kg.....	98,1	99,3	98,5	97,7	93,8	100,8	94,3	76,8
Owoce w kg	102,3	96,3	96,4	101,4	100,6	107,8	97,2	94,0
Warzywa w kg	98,5	95,8	102,6	93,3	95,6	101,1	96,3	67,9
w tym ziemniaki w kg	100,7	91,2	104,0	88,2	93,5	97,4	94,2	47,0
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	84,7	95,3	97,6	98,1	114,6	101,1	97,8	89,4
Kawa, herbata i kakao w kg	96,4	100,0	96,6	96,4	96,3	100,0	100,0	96,3
Wody mineralne lub źródlane w l	104,3	115,4	101,6	99,1	102,7	102,4	107,6	406,6
Miasta 100–199 tys. mieszkańców								
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	96,0	102,0	93,6	99,2	96,9	96,0	98,6	69,1
w tym pieczywo w kg.....	94,8	101,6	93,3	98,6	92,0	93,4	96,9	58,2
Mięso w kg	98,9	105,0	96,1	98,5	98,1	99,4	101,2	95,5
Ryby i owoce morza w kg	112,2	102,0	94,1	93,8	75,6	102,9	97,1	73,9
Mleko w l	89,5	100,3	100,7	100,3	100,3	96,0	99,3	66,9
Jogurty w kg.....	87,8	115,7	101,7	96,7	96,6	96,4	98,1	81,5
Sery i twarogi w kg	96,6	102,0	100,0	101,0	86,5	98,9	104,5	109,4
Jaja w szt.	95,6	105,3	94,4	98,4	98,1	97,9	103,2	82,6
Oleje i tłuszcze w kg.....	98,0	102,3	93,3	99,2	95,2	98,3	97,4	76,5
Owoce w kg	100,7	101,6	92,0	99,7	103,2	104,2	104,6	95,6
Warzywa w kg	103,6	100,0	98,6	95,6	95,5	98,2	97,7	63,6
w tym ziemniaki w kg	106,6	96,1	97,9	92,5	90,6	96,3	93,1	42,0
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	83,7	100,6	91,8	99,3	121,4	96,6	95,9	88,1
Kawa, herbata i kakao w kg	100,0	100,0	90,0	103,7	92,9	100,0	100,0	89,7
Wody mineralne lub źródlane w l	112,6	119,5	101,6	99,8	97,8	100,8	108,7	317,1
Miasta 200–499 tys. mieszkańców								
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	97,4	100,8	96,9	96,1	98,5	98,8	97,4	71,3
w tym pieczywo w kg.....	96,3	99,8	96,7	93,4	93,7	98,9	95,2	58,8
Mięso w kg	98,3	101,9	99,8	97,4	98,1	99,4	100,0	99,4
Ryby i owoce morza w kg	117,5	104,1	92,2	93,6	86,4	94,7	102,8	78,7
Mleko w l	96,6	104,1	98,4	99,3	102,0	94,7	100,3	68,5
Jogurty w kg.....	95,2	114,8	102,9	97,2	94,3	100,0	97,0	80,0
Sery i twarogi w kg	98,9	102,8	99,1	100,9	85,3	101,1	103,2	107,8
Jaja w szt.	97,2	99,5	99,6	97,3	98,2	100,5	97,8	85,3
Oleje i tłuszcze w kg.....	99,3	99,2	98,4	97,6	93,3	98,2	98,2	76,1
Owoce w kg	107,0	97,0	96,4	101,3	104,0	106,6	101,4	98,8
Warzywa w kg	102,2	98,1	99,7	95,0	95,5	103,5	99,5	73,1
w tym ziemniaki w kg	103,9	94,2	96,4	93,3	87,4	102,3	98,4	46,6
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	86,8	99,3	95,9	100,0	119,0	97,6	97,0	89,9
Kawa, herbata i kakao w kg	103,6	100,0	96,4	100,0	96,3	96,2	100,0	86,2
Wody mineralne lub źródlane w l	107,3	117,2	101,3	105,0	97,9	102,7	105,7	318,5

Tablica 11. Dynamika przeciętnego miesięcznego spożycia ilościowego wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców								
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	96,7	98,8	96,7	99,6	98,7	94,3	96,1	63,2
w tym pieczywo w kg.....	95,8	97,6	95,6	98,8	93,0	91,8	93,8	49,7
Mięso w kg	98,2	99,6	99,8	97,9	95,4	98,6	97,4	83,8
Ryby i owoce morza w kg	114,6	102,1	93,8	102,2	80,4	94,6	100,0	74,5
Mleko w l	93,3	101,4	99,7	96,2	101,8	96,4	95,9	64,6
Jogurty w kg.....	95,2	119,1	92,6	100,0	94,7	97,2	91,3	63,0
Sery i twarogi w kg	99,1	104,8	98,5	99,2	86,0	99,1	97,3	93,0
Jaja w szt.	96,5	101,4	99,0	101,5	97,0	99,2	96,5	78,9
Oleje i tłuszcze w kg.....	98,6	98,2	98,2	100,9	93,6	95,1	95,9	68,4
Owoce w kg	104,3	95,7	94,3	105,0	99,8	103,6	100,7	86,7
Warzywa w kg	96,7	96,8	101,1	101,2	94,0	98,1	97,3	71,8
w tym ziemniaki w kg	96,0	93,2	99,7	98,0	88,2	95,8	92,4	43,8
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	84,5	97,9	95,1	100,0	114,7	97,4	98,0	82,8
Kawa, herbata i kakao w kg	96,4	103,8	92,6	96,0	104,2	92,0	100,0	85,2
Wody mineralne lub źródlane w l	105,7	115,4	98,3	103,7	95,7	100,0	105,8	256,4
Wieś								
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	98,8	97,0	94,9	97,5	97,7	96,3	96,4	63,9
w tym pieczywo w kg.....	98,4	95,4	95,2	97,7	95,4	94,4	94,9	56,5
Mięso w kg	99,3	99,8	97,5	98,8	96,5	100,4	100,7	95,4
Ryby i owoce morza w kg	125,0	95,5	92,9	97,4	81,6	96,8	100,0	75,0
Mleko w l	94,5	98,6	94,9	100,0	96,2	96,6	97,5	52,5
Jogurty w kg.....	103,2	111,1	100,0	100,0	97,5	97,4	105,3	125,0
Sery i twarogi w kg	96,2	101,3	98,7	102,6	87,5	98,6	102,9	94,7
Jaja w szt.	98,2	97,7	97,4	98,9	96,8	97,8	97,7	77,2
Oleje i tłuszcze w kg.....	99,4	97,3	97,2	99,3	93,6	98,5	95,3	72,8
Owoce w kg	117,0	84,9	94,7	108,0	96,8	102,7	100,0	78,6
Warzywa w kg	100,3	97,2	97,9	96,1	93,5	98,6	95,5	61,6
w tym ziemniaki w kg	101,2	97,2	96,6	92,4	92,8	96,5	93,0	48,7
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg	91,4	95,4	92,2	101,6	108,8	101,4	96,2	80,4
Kawa, herbata i kakao w kg	103,8	100,0	96,3	96,2	96,0	100,0	95,8	85,2
Wody mineralne lub źródlane w l	138,5	117,7	107,0	103,8	103,0	103,2	112,8	670,4

Tablica 12. Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane przedmioty trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w % gospodarstw domowych						
Ogółem							
Odbiornik telewizyjny	98,8	98,5	98,4	97,9	97,1	96,7	96,8
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	33,0	43,0	52,7	66,5	74,4	80,2
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	48,1	64,6	67,7	69,4	66,3	65,9	66,5
Odtwarzacz DVD.....	.	54,1	51,6	48,1	45,2	40,7	37,7
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	49,2	49,7	49,4	50,8	50,6	48,8
Komputer osobisty	14,3	64,6	66,3	68,3	71,5	73,1	74,2
w tym z dostępem do Internetu	5,1	59,2	61,9	64,7	68,8	71,2	72,8
Drukarka	8,8	41,0	39,8	37,2	35,8	35,6	34,9
Telefon stacjonarny	72,5	55,4	51,5	46,8	44,6	39,6	35,5
Telefon komórkowy	17,1	88,9	90,4	92,0	93,5	94,4	95,2
w tym smartfon.....	.	.	.	.	21,5	32,9	45,4
Automat pralniczy.....	70,9	89,9	91,2	92,3	93,2	94,0	95,5
Kuchenka mikrofalowa	17,0	52,4	53,2	54,3	56,2	56,9	58,9
Zmywarka do naczyń	1,8	15,5	17,5	19,5	22,3	24,7	27,2
Rower (bez dziecięcego).....	60,1	63,9	62,5	62,4	62,2	62,3	62,2
Samochód osobowy.....	47,2	59,5	60,2	60,1	61,2	62,0	62,8
Miasta razem							
Odbiornik telewizyjny	99,0	98,2	98,0	97,4	96,3	95,9	95,8
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	36,0	46,5	55,7	68,1	75,6	81,5
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	60,2	69,5	71,6	73,2	70,6	70,6	71,8
Odtwarzacz DVD.....	.	54,7	51,9	47,9	45,0	40,9	37,8
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	52,2	52,1	51,5	53,0	52,6	50,5
Komputer osobisty	18,6	67,0	68,6	70,3	73,8	75,3	76,0
w tym z dostępem do Internetu	6,9	63,2	65,3	67,5	71,8	73,7	74,8
Drukarka	11,5	42,0	40,5	37,4	35,6	35,6	34,8
Telefon stacjonarny	81,7	54,7	50,5	45,3	43,0	37,8	33,8
Telefon komórkowy	20,6	90,1	91,4	93,2	94,5	95,4	96,0
w tym smartfon.....	.	.	.	.	24,4	36,1	47,9
Automat pralniczy.....	81,1	93,3	94,1	95,0	95,5	96,1	97,1
Kuchenka mikrofalowa	19,6	52,4	52,9	54,2	55,3	56,0	57,7
Zmywarka do naczyń	2,2	16,9	18,8	20,4	23,3	25,6	28,0
Rower (bez dziecięcego).....	49,5	55,1	54,0	53,9	54,1	54,4	54,0
Samochód osobowy.....	45,0	55,4	56,2	55,7	56,5	57,3	58,2
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
Odbiornik telewizyjny	99,4	99,4	99,5	99,1	98,7	98,8	98,6
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	33,4	43,9	53,8	68,8	76,7	82,0
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	52,2	69,7	72,3	75,6	70,9	68,6	69,9
Odtwarzacz DVD.....	.	55,0	51,5	48,7	46,1	41,9	37,1
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	46,0	47,3	46,6	48,7	48,5	44,8
Komputer osobisty	14,4	62,4	63,6	65,2	69,0	70,7	71,1
w tym z dostępem do Internetu	4,4	57,2	59,7	61,5	66,5	68,4	69,1
Drukarka	9,2	41,3	39,6	35,7	34,5	33,8	32,4
Telefon stacjonarny	73,9	55,6	51,4	45,7	44,0	37,9	33,5
Telefon komórkowy	15,6	88,2	90,0	92,2	93,3	94,1	95,2
w tym smartfon.....	.	.	.	.	18,3	29,2	39,3
Automat pralniczy.....	76,2	91,6	93,2	94,4	94,6	95,1	96,5
Kuchenka mikrofalowa	19,6	56,7	57,5	58,8	59,8	61,5	63,3
Zmywarka do naczyń	1,8	15,5	17,6	18,4	21,5	23,6	24,7
Rower (bez dziecięcego).....	67,0	70,0	68,0	68,3	67,4	66,9	64,9
Samochód osobowy.....	47,4	59,5	59,7	58,6	59,6	62,5	62,6

Tablica 12. Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane przedmioty trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w % gospodarstw domowych						
Miasta 20–99 tys. mieszkańców							
Odbiornik telewizyjny	99,2	99,3	99,1	98,9	98,4	98,5	98,6
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	36,0	45,7	54,8	69,9	78,5	84,4
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	60,5	71,5	73,1	74,7	73,4	73,6	75,0
Odtwarzacz DVD.....	.	56,6	51,7	48,5	46,6	42,2	39,3
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	50,0	48,7	49,2	51,3	50,4	49,0
Komputer osobisty	15,6	65,1	65,5	67,6	71,5	72,5	73,9
w tym z dostępem do Internetu	4,8	61,1	61,9	64,7	69,2	70,8	72,8
Drukarka	8,9	41,4	38,5	36,3	35,4	35,1	33,2
Telefon stacjonarny	80,4	53,1	49,0	42,5	40,7	36,4	31,8
Telefon komórkowy	16,9	90,6	91,1	92,7	94,5	95,2	95,7
w tym smartfon.....	.	.	.	.	21,7	30,7	43,9
Automat pralniczy.....	79,7	93,4	93,5	94,6	95,3	96,3	96,9
Kuchenka mikrofalowa	18,8	54,7	54,1	56,6	57,5	57,8	59,8
Zmywarka do naczyń	1,7	14,8	16,6	18,5	22,6	24,7	25,9
Rower (bez dziecięcego).....	56,9	60,5	58,4	58,5	59,2	60,6	60,1
Samochód osobowy.....	46,9	56,2	57,0	56,6	58,1	59,3	59,0
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
Odbiornik telewizyjny	99,0	99,0	98,7	98,2	97,1	96,3	96,1
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	36,6	49,7	58,8	68,7	76,2	81,7
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	63,8	72,3	72,8	71,8	69,6	69,1	68,7
Odtwarzacz DVD.....	.	55,5	55,6	51,0	45,7	40,1	38,8
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	51,3	54,2	52,1	52,3	51,5	49,5
Komputer osobisty	18,1	66,8	69,8	70,7	75,0	74,5	75,7
w tym z dostępem do Internetu	7,7	63,5	66,4	68,0	73,4	73,0	74,9
Drukarka	11,1	38,5	37,7	36,1	33,3	32,9	32,2
Telefon stacjonarny	80,5	52,4	49,2	40,6	38,3	35,7	34,2
Telefon komórkowy	19,4	90,3	91,8	94,1	94,9	95,8	96,7
w tym smartfon.....	.	.	.	.	19,2	35,0	45,6
Automat pralniczy.....	83,4	94,4	95,4	95,8	95,5	96,0	97,6
Kuchenka mikrofalowa	23,5	51,6	53,8	55,0	56,3	56,4	53,9
Zmywarka do naczyń	2,2	16,9	18,5	19,6	20,7	23,9	27,1
Rower (bez dziecięcego).....	45,7	49,5	46,8	45,4	45,8	45,8	45,7
Samochód osobowy.....	45,7	55,2	56,6	54,7	55,4	56,8	57,8
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
Odbiornik telewizyjny	98,6	98,1	98,1	97,2	96,3	95,3	95,4
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	36,3	46,4	55,0	66,3	74,2	80,3
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	60,6	69,4	73,5	75,1	71,1	71,0	72,0
Odtwarzacz DVD.....	.	54,2	52,6	47,3	43,0	39,9	37,4
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	53,7	54,6	52,1	51,8	52,8	51,8
Komputer osobisty	19,5	68,4	71,8	72,2	74,9	77,4	77,5
w tym z dostępem do Internetu	7,1	64,8	68,8	69,5	73,1	76,4	76,5
Drukarka	11,7	42,5	42,2	38,0	34,4	35,4	36,9
Telefon stacjonarny	84,5	54,5	48,1	46,7	47,1	41,2	37,3
Telefon komórkowy	21,3	90,8	92,5	93,3	94,0	95,3	96,2
w tym smartfon.....	.	.	.	.	23,6	36,9	50,7
Automat pralniczy.....	82,7	94,9	94,3	94,2	95,5	96,5	96,8
Kuchenka mikrofalowa	16,5	47,5	48,8	49,8	48,3	49,2	52,3
Zmywarka do naczyń	2,6	15,8	18,2	20,9	23,0	24,4	25,9
Rower (bez dziecięcego).....	39,2	45,4	45,3	45,7	45,9	45,9	46,0
Samochód osobowy.....	40,3	51,6	53,6	53,2	53,1	52,0	54,0

Tablica 12. Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane przedmioty trwałego użytkownika według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w % gospodarstw domowych						
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
Odbiornik telewizyjny	98,8	95,0	94,8	93,6	90,8	89,8	89,8
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	37,9	48,4	57,3	65,7	71,3	78,0
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	64,7	65,1	67,2	68,3	66,6	68,7	70,8
Odtwarzacz DVD.....	.	52,0	49,7	45,2	42,9	39,4	36,2
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	60,3	58,2	58,3	60,6	59,7	57,1
Komputer osobisty	26,4	73,0	74,5	76,9	79,7	81,8	82,2
w tym z dostępem do Internetu	11,6	70,0	72,0	74,9	78,4	81,0	81,4
Drukarka	17,7	45,0	44,6	40,5	39,1	39,5	39,1
Telefon stacjonarny	89,5	57,4	54,0	50,6	45,4	38,2	33,9
Telefon komórkowy	30,8	90,5	92,2	94,1	95,9	96,6	96,7
w tym smartfon.....	.	.	.	.	37,5	49,7	60,5
Automat pralniczy.....	84,9	93,0	94,9	96,0	96,6	96,4	97,6
Kuchenka mikrofalowa	20,8	49,4	49,5	49,5	52,4	53,5	56,1
Zmywarka do naczyń	3,1	21,9	23,5	24,9	27,5	30,7	35,6
Rower (bez dziecięcego).....	32,7	44,6	45,8	45,6	45,8	46,0	46,8
Samochód osobowy.....	43,2	53,3	53,6	54,1	54,7	54,1	56,4
Wieś							
Odbiornik telewizyjny	98,4	99,1	99,1	99,0	98,8	98,5	98,7
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	27,0	35,7	46,6	63,1	71,9	77,5
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	25,9	54,5	59,7	61,8	57,4	56,3	55,6
Odtwarzacz DVD.....	.	52,7	50,9	48,3	45,5	40,2	37,5
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	43,1	44,6	45,1	46,2	46,3	45,5
Komputer osobisty	6,5	59,5	61,6	64,2	66,8	68,6	70,5
w tym z dostępem do Internetu	1,8	51,0	54,8	58,7	62,7	65,8	68,5
Drukarka	3,9	39,0	38,2	37,0	36,1	35,6	35,0
Telefon stacjonarny	55,7	56,9	53,5	49,7	47,8	43,4	39,1
Telefon komórkowy	10,7	86,5	88,3	89,5	91,3	92,3	93,5
w tym smartfon.....	.	.	.	.	15,5	26,3	40,0
Automat pralniczy.....	52,2	82,9	85,2	86,9	88,6	89,7	92,1
Kuchenka mikrofalowa	12,3	52,5	53,9	54,5	58,1	58,8	61,3
Zmywarka do naczyń	1,0	12,7	15,0	17,5	20,4	22,8	25,7
Rower (bez dziecięcego).....	79,5	82,1	80,2	80,0	79,0	78,7	79,1
Samochód osobowy.....	51,4	68,1	68,4	69,1	70,9	71,6	72,1

Tablica 13. Dynamika wyposażenia gospodarstw domowych w wybrane przedmiot trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
	Ogółem							
Odbiornik telewizyjny	100,0	100,0	99,9	99,5	99,2	99,6	100,1	98,0
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	146,8	130,1	122,6	126,2	111,9	107,8	531,1 ^a
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	104,8	107,1	104,8	102,5	95,5	99,4	100,9	138,3
Odtwarzacz DVD.....	.	104,6	95,4	93,2	94,0	90,0	92,6	322,2 ^b
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	108,0	101,0	99,4	102,8	99,6	96,4	265,2 ^c
Komputer osobisty	124,3	106,2	102,7	103,0	104,7	102,2	101,5	518,9
w tym z dostępem do Internetu	.	110,8	104,6	104,5	106,3	103,5	102,2	1427,5
Drukarka	139,7	102,3	97,0	93,5	96,2	99,4	98,0	396,6
Telefon stacjonarny.....	110,5	91,3	92,9	90,9	95,3	88,8	89,6	49,0
Telefon komórkowy	.	102,8	101,7	101,8	101,6	101,0	100,8	556,7
w tym smartfon.....	.	.	.	.	.	153,0	138,0	211,2 ^d
Automat pralniczy.....	101,0	101,0	101,4	101,2	101,0	100,9	101,6	134,7
Kuchenka mikrofalowa	122,3	104,7	101,5	102,1	103,5	101,2	103,5	346,5
Zmywarka do naczyń	163,6	126,2	112,8	111,4	114,4	110,8	110,1	1511,1
Rower (bez dziecięcego).....	99,8	100,0	97,8	99,8	99,7	100,2	99,8	103,5
Samochód osobowy.....	103,1	103,7	101,1	99,8	101,8	101,3	101,3	133,1
	Miasta razem							
Odbiornik telewizyjny	99,9	100,1	99,8	99,4	98,9	99,6	99,9	96,8
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	143,3	129,2	119,8	122,3	111,0	107,8	500,0 ^a
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	103,3	104,2	103,0	102,2	96,4	100,0	101,7	119,3
Odtwarzacz DVD.....	.	104,0	94,8	92,3	93,9	90,9	92,4	271,9 ^b
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	106,7	99,8	98,8	102,9	99,2	96,0	234,9 ^c
Komputer osobisty	122,4	104,7	102,3	102,5	105,0	102,0	100,9	408,6
w tym z dostępem do Internetu	.	107,9	103,4	103,4	106,4	102,6	101,5	1084,1
Drukarka	136,9	100,4	96,5	92,3	95,2	100,0	97,8	302,6
Telefon stacjonarny.....	106,5	90,4	92,3	89,7	94,9	87,9	89,4	41,4
Telefon komórkowy	.	102,4	101,5	102,0	101,4	101,0	100,6	466,0
w tym smartfon.....	.	.	.	.	.	148,0	132,7	196,3 ^d
Automat pralniczy.....	100,7	100,4	100,9	101,0	100,5	100,6	101,0	119,7
Kuchenka mikrofalowa	123,3	103,3	101,0	102,5	102,0	101,3	103,0	294,4
Zmywarka do naczyń	157,1	126,2	111,2	108,5	114,2	109,9	109,4	1272,7
Rower (bez dziecięcego).....	99,4	100,2	98,0	99,8	100,4	100,6	99,3	109,1
Samochód osobowy.....	104,4	103,9	101,5	99,1	101,4	101,4	101,6	129,3
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
Odbiornik telewizyjny	100,4	99,9	100,1	99,6	99,6	100,1	99,8	99,2
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	139,0	131,6	122,6	127,9	111,5	106,9	535,9 ^a
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	105,7	101,6	103,7	104,6	93,8	96,8	101,9	133,9
Odtwarzacz DVD.....	.	102,6	93,7	94,6	94,7	90,9	88,5	322,6 ^b
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	104,9	102,9	98,5	104,5	99,6	92,4	266,7 ^c
Komputer osobisty	133,3	102,5	101,9	102,5	105,8	102,5	100,6	493,8
w tym z dostępem do Internetu	.	105,4	104,4	103,0	108,1	102,9	101,0	1570,5
Drukarka	173,6	101,4	95,9	90,2	96,6	98,0	95,9	352,2
Telefon stacjonarny.....	112,3	92,9	92,4	88,9	96,3	86,1	88,4	45,3
Telefon komórkowy	.	101,5	102,0	102,4	101,2	100,9	101,2	610,3
w tym smartfon.....	.	.	.	.	.	159,6	134,6	214,8 ^d
Automat pralniczy.....	104,1	99,8	101,8	101,3	100,2	100,5	101,5	126,6
Kuchenka mikrofalowa	117,4	104,6	101,4	102,3	101,7	102,8	102,9	323,0
Zmywarka do naczyń	200,0	126,1	113,5	104,5	116,8	109,8	104,7	1372,2
Rower (bez dziecięcego).....	100,0	101,8	97,2	100,4	98,7	99,3	97,0	96,9
Samochód osobowy.....	107,2	102,1	100,3	98,2	101,7	104,9	100,2	132,1

Tablica 13. Dynamika wyposażenia gospodarstw domowych w wybrane przedmiot trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 20–99 tys. mieszkańców								
Odbiornik telewizyjny	99,9	100,0	99,8	99,8	99,5	100,1	100,1	99,4
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	145,2	126,9	119,9	127,6	112,3	107,5	558,9 ^a
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	101,9	102,5	102,3	102,2	98,3	100,3	101,9	124,0
Odtwarzacz DVD.....	.	105,3	91,3	93,8	96,1	90,6	93,1	304,7 ^b
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	106,9	97,3	101,0	104,3	98,2	97,2	260,6 ^c
Komputer osobisty	123,8	105,7	100,6	103,2	105,8	101,4	101,9	473,7
w tym z dostępem do Internetu	.	110,1	101,3	104,5	107,0	102,3	102,8	1516,7
Drukarka	148,3	102,0	93,0	94,3	97,5	99,2	94,6	373,0
Telefon stacjonarny.....	106,1	90,8	92,2	86,7	95,8	89,4	87,4	39,6
Telefon komórkowy	.	103,0	100,6	101,8	101,9	100,7	100,5	566,3
w tym smartfon.....	.	.	.	.	.	141,5	143,0	202,3 ^d
Automat pralniczy.....	100,9	100,6	100,1	101,2	100,7	101,0	100,6	121,6
Kuchenka mikrofalowa	121,3	100,6	98,9	104,6	101,6	100,5	103,5	318,1
Zmywarka do naczyń	154,5	127,3	112,4	111,4	122,2	109,3	104,9	1523,5
Rower (bez dziecięcego).....	96,8	97,8	96,6	100,2	101,2	102,4	99,2	105,6
Samochód osobowy.....	103,5	103,3	101,4	99,3	102,7	102,1	99,5	125,8
Miasta 100–199 tys. mieszkańców								
Odbiornik telewizyjny	100,1	100,4	99,7	99,5	98,9	99,2	99,8	97,1
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	146,2	135,9	118,3	116,8	110,9	107,2	552,0 ^a
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	100,6	109,2	100,7	98,6	96,9	99,3	99,4	107,7
Odtwarzacz DVD.....	.	107,0	100,3	91,7	89,6	87,7	96,8	320,7 ^b
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	108,7	105,7	96,1	100,4	98,5	96,1	229,2 ^c
Komputer osobisty	119,9	106,4	104,5	101,3	106,1	99,3	101,6	418,2
w tym z dostępem do Internetu	.	109,2	104,5	102,4	107,9	99,5	102,6	972,7
Drukarka	129,1	98,2	98,0	95,8	92,2	98,8	97,9	290,1
Telefon stacjonarny.....	105,2	90,4	93,9	82,5	94,3	93,2	95,8	42,5
Telefon komórkowy	.	103,1	101,6	102,5	100,9	100,9	100,9	498,5
w tym smartfon.....	.	.	.	.	.	182,3	130,3	237,5 ^d
Automat pralniczy.....	100,6	100,6	101,1	100,4	99,7	100,5	101,7	117,0
Kuchenka mikrofalowa	138,2	103,3	104,4	102,2	102,4	100,2	95,6	229,4
Zmywarka do naczyń	169,2	124,3	109,4	105,9	105,6	115,5	113,4	1231,8
Rower (bez dziecięcego).....	102,9	102,9	94,6	97,0	100,9	100,0	99,8	100,0
Samochód osobowy.....	111,7	106,6	102,5	96,6	101,3	102,5	101,8	126,5
Miasta 200–499 tys. mieszkańców								
Odbiornik telewizyjny	99,4	99,6	100,0	99,1	99,1	99,0	100,1	96,8
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	138,5	127,9	118,5	120,5	111,9	108,2	441,2 ^a
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	102,7	106,2	105,9	102,2	94,7	99,9	101,4	118,8
Odtwarzacz DVD.....	.	101,1	97,1	89,9	90,9	92,8	93,7	259,7 ^b
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	104,8	101,7	95,4	99,4	101,9	98,1	222,3 ^c
Komputer osobisty	121,1	102,9	104,9	100,6	103,7	103,3	100,1	397,4
w tym z dostępem do Internetu	.	104,7	106,1	101,0	105,2	104,5	100,1	1077,5
Drukarka	127,2	97,9	99,3	90,0	90,5	102,9	104,2	315,4
Telefon stacjonarny.....	107,6	87,6	88,3	97,1	100,9	87,5	90,5	44,1
Telefon komórkowy	.	102,0	101,9	100,9	100,8	101,4	100,9	451,6
w tym smartfon.....	.	.	.	.	.	156,4	137,4	214,8 ^d
Automat pralniczy.....	98,6	101,9	99,4	99,9	101,4	101,0	100,3	117,0
Kuchenka mikrofalowa	123,1	101,1	102,7	102,0	97,0	101,9	106,3	317,0
Zmywarka do naczyń	173,3	116,9	115,3	114,8	110,0	106,1	106,1	996,2
Rower (bez dziecięcego).....	101,0	94,9	99,9	100,9	100,4	100,0	100,2	117,3
Samochód osobowy.....	102,0	102,7	104,0	99,3	99,8	97,9	103,8	134,0

Tablica 13. Dynamika wyposażenia gospodarstw domowych w wybrane przedmiot trwałego użytkowania według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców								
Odbiornik telewizyjny	100,0	100,3	99,8	98,7	97,0	98,9	100,0	90,9
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	146,1	127,9	118,4	114,7	108,5	109,4	428,6 ^a
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	105,4	104,7	103,2	101,6	97,5	103,2	103,1	109,4
Odtwarzacz DVD.....	.	105,0	95,7	90,9	94,9	91,8	91,9	201,1 ^b
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	108,3	96,5	100,2	103,9	98,5	95,6	205,4 ^c
Komputer osobisty	120,0	105,9	102,1	103,2	103,6	102,6	100,5	311,4
w tym z dostępem do Internetu	.	109,2	102,8	104,0	104,7	103,3	100,5	701,7
Drukarka	127,3	100,7	99,1	90,8	96,5	101,0	99,0	220,9
Telefon stacjonarny.....	103,3	89,4	94,1	93,7	89,7	84,1	88,7	37,9
Telefon komórkowy	.	102,0	101,9	102,1	101,9	100,7	100,1	314,0
w tym smartfon.....	.	.	.	.	.	132,5	121,7	161,3 ^d
Automat pralniczy.....	100,1	99,7	102,0	101,2	100,6	99,8	101,2	115,0
Kuchenka mikrofalowa	119,5	107,8	100,2	100,0	105,9	102,1	104,9	269,7
Zmywarka do naczyń	134,8	130,2	107,5	106,0	110,4	111,6	116,0	1148,4
Rower (bez dziecięcego).....	96,7	104,7	102,7	99,6	100,4	100,4	101,7	143,1
Samochód osobowy.....	99,5	105,9	100,6	100,9	101,1	98,9	104,3	130,6
Wieś								
Odbiornik telewizyjny	100,1	100,0	100,0	99,9	99,8	99,7	100,2	100,3
w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy	.	156,7	132,5	130,5	135,4	113,9	107,8	605,5 ^a
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	118,8	115,3	109,5	103,5	92,9	98,1	98,8	214,7
Odtwarzacz DVD.....	.	105,4	96,6	94,9	94,2	88,4	93,3	520,8 ^b
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	.	110,8	103,5	101,1	102,4	100,2	98,3	382,4 ^c
Komputer osobisty	144,4	109,8	103,5	104,2	104,0	102,7	102,8	1084,6
w tym z dostępem do Internetu	.	119,1	107,5	107,1	106,8	104,9	104,1	3805,6
Drukarka	185,7	106,6	97,9	96,9	97,6	98,6	98,3	897,4
Telefon stacjonarny.....	126,3	93,2	94,0	92,9	96,2	90,8	90,1	70,2
Telefon komórkowy	.	103,7	102,1	101,4	102,0	101,1	101,3	873,8
w tym smartfon.....	.	.	.	.	.	169,7	152,1	258,1 ^d
Automat pralniczy.....	104,0	102,2	102,8	102,0	102,0	101,2	102,7	176,4
Kuchenka mikrofalowa	125,5	107,9	102,6	101,1	106,6	101,2	104,3	498,4
Zmywarka do naczyń	166,7	125,2	118,6	116,7	116,6	111,8	112,7	2570,0
Rower (bez dziecięcego).....	98,8	99,8	97,7	99,8	98,8	99,6	100,5	99,5
Samochód osobowy.....	101,0	103,4	100,5	101,0	102,6	101,0	100,7	140,3

^{a)} Dynamika wyliczona w stosunku do 2008 r.

^{b)} Dynamika wyliczona w stosunku do 2004 r.

^{c)} Dynamika wyliczona w stosunku do 2006 r.

^{d)} Dynamika wyliczona w stosunku do 2013 r.

Tablica 14. Wybrane warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Ogółem						
Charakterystyka użytkowanego mieszkania							
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	63,48	73,24	73,52	72,99	74,45	75,76	76,71
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	20,35	26,08	26,18	26,02	26,52	26,98	27,37
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	2,55	2,82	2,82	2,82	2,88	2,92	2,94
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	1,22	1,00	1,00	0,99	0,97	0,96	0,95
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)							
Wodociąg	95,4	99,2	99,2	99,3	99,4	99,4	99,3
Ustęp splukiwany	87,6	95,3	95,7	95,8	96,3	96,7	97,4
Łazienka	86,3	94,7	95,0	95,2	95,8	96,2	96,4
Ciepła woda bieżąca	84,4	94,3	94,8	94,9	95,3	96,1	96,4
Gaz	91,9	92,1	92,0	91,6	91,1	91,1	91,5
Centralne ogrzewanie	68,1	82,1	81,9	82,8	84,0	83,4	85,1
Piece	31,7	17,7	18,0	17,1	15,9	16,3	14,8
	Miasta razem						
Charakterystyka użytkowanego mieszkania							
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	57,69	63,03	63,13	62,01	63,24	64,74	65,80
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	19,90	24,86	24,89	24,47	24,94	25,54	25,96
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	2,46	2,60	2,60	2,58	2,62	2,66	2,69
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	1,18	0,97	0,97	0,98	0,97	0,95	0,94
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)							
Wodociąg	98,9	99,8	99,7	99,7	99,8	99,8	99,7
Ustęp splukiwany	94,7	97,7	97,7	97,7	97,9	98,0	98,4
Łazienka	92,2	96,7	96,7	96,8	97,2	97,5	97,5
Ciepła woda bieżąca	91,5	96,4	96,6	96,7	96,9	97,5	97,6
Gaz	94,8	91,7	91,3	91,0	90,1	90,0	90,3
Centralne ogrzewanie	74,6	84,3	83,4	84,3	85,3	85,7	86,7
Piece	25,3	15,6	16,5	15,6	14,6	14,1	13,3
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców						
Charakterystyka użytkowanego mieszkania							
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	64,17	74,91	74,30	70,27	71,62	74,49	74,53
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	20,19	26,66	26,72	25,72	25,95	26,18	26,98
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	2,63	2,93	2,90	2,80	2,84	2,94	2,92
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	1,21	0,96	0,96	0,98	0,97	0,97	0,94
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)							
Wodociąg	97,9	99,7	99,6	99,9	99,6	99,6	99,6
Ustęp splukiwany	91,4	96,9	97,4	97,3	97,8	97,9	98,5
Łazienka	88,8	96,1	96,2	95,9	96,7	97,1	97,7
Ciepła woda bieżąca	86,6	95,4	95,0	95,6	96,1	96,8	97,1
Gaz	93,5	95,2	94,4	93,5	94,2	94,2	95,3
Centralne ogrzewanie	68,1	82,9	81,5	83,6	84,6	83,3	85,3
Piece	31,6	16,8	18,4	16,2	15,2	16,5	14,6

Tablica 14. Wybrane warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasta 20–99 tys. mieszkańców							
Charakterystyka użytkowanego mieszkania							
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	59,70	63,97	65,05	64,24	65,10	68,07	67,62
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	19,74	24,03	24,59	24,15	24,63	25,93	25,61
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	2,55	2,68	2,70	2,68	2,71	2,80	2,78
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	1,19	0,99	0,98	0,99	0,98	0,94	0,95
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)							
Wodociąg	98,8	99,8	99,6	99,5	99,7	99,9	99,7
Ustęp splukiwany	95,4	97,9	97,9	97,5	97,9	98,2	98,2
Łazienka.....	93,2	96,9	97,0	96,9	97,3	97,7	97,3
Ciepła woda bieżąca	91,3	96,5	96,9	96,1	96,4	97,0	97,3
Gaz	94,1	93,4	93,8	93,4	91,9	92,9	92,5
Centralne ogrzewanie	76,1	85,2	85,5	84,2	85,7	86,4	87,6
Piece	23,8	14,7	14,4	15,7	14,2	13,4	12,4
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
Charakterystyka użytkowanego mieszkania							
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	56,14	60,26	62,28	60,13	59,29	61,35	64,63
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	19,45	23,78	24,02	23,36	23,21	24,25	25,30
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	2,44	2,57	2,61	2,51	2,52	2,59	2,68
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	1,18	0,99	0,99	1,03	1,02	0,98	0,95
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)							
Wodociąg	99,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,8
Ustęp splukiwany	94,5	97,0	96,2	97,0	97,4	97,1	97,8
Łazienka.....	92,2	95,3	95,1	96,2	97,5	97,1	97,1
Ciepła woda bieżąca	92,5	95,1	95,7	97,2	97,0	97,2	97,8
Gaz	93,8	91,9	90,8	91,9	90,9	89,8	92,1
Centralne ogrzewanie	76,0	80,9	81,1	81,1	80,6	79,8	79,2
Piece	23,8	19,0	18,8	18,7	19,4	19,6	20,7
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
Charakterystyka użytkowanego mieszkania							
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	54,58	58,85	57,94	58,71	60,43	59,06	60,23
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	19,57	24,23	23,91	24,02	24,68	24,62	24,89
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	2,38	2,48	2,47	2,50	2,55	2,51	2,55
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	1,17	0,98	0,98	0,98	0,96	0,96	0,95
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)							
Wodociąg	99,2	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,7
Ustęp splukiwany	95,2	98,3	98,6	98,2	98,7	99,0	99,0
Łazienka.....	91,9	97,2	97,4	96,8	97,4	98,4	97,9
Ciepła woda bieżąca	91,7	96,7	96,7	96,5	97,1	98,3	97,8
Gaz	95,5	92,1	89,5	89,3	90,7	88,6	88,6
Centralne ogrzewanie	71,9	85,5	84,0	85,9	89,7	91,2	89,7
Piece	27,9	14,5	15,9	14,1	10,1	8,6	10,2

Tablica 14. Wybrane warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
Charakterystyka użytkowanego mieszkania							
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	52,09	55,31	54,55	55,04	57,43	57,62	60,17
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	20,39	25,26	24,66	24,74	25,69	25,75	26,63
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	2,27	2,3	2,30	2,33	2,39	2,37	2,45
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	1,13	0,95	0,96	0,95	0,94	0,94	0,92
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)							
Wodociąg	99,2	99,6	99,7	99,8	99,8	99,8	99,5
Ustęp splukiwany	96,7	98,0	97,9	98,2	97,6	97,7	98,8
Łazienka.....	94,4	97,3	97,4	97,8	97,2	97,2	97,8
Ciepła woda bieżąca	95,7	97,8	98,1	98,5	98,3	98,3	98,1
Gaz	97,1	85,7	86,7	85,9	83,0	83,4	82,8
Centralne ogrzewanie	79,7	85,3	83,3	85,6	85,1	86,4	89,0
Piece	20,2	14,4	16,5	14,3	14,9	13,4	11,0
Wieś							
Charakterystyka użytkowanego mieszkania							
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	74,09	94,36	94,99	95,70	97,65	98,57	99,29
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	21,03	27,97	28,18	28,43	28,98	29,23	29,57
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	2,72	3,27	3,27	3,33	3,43	3,44	3,47
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	1,30	1,03	1,03	1,01	0,98	0,98	0,97
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)							
Wodociąg	89,0	98,0	98,1	98,4	98,5	98,6	98,4
Ustęp splukiwany	74,6	90,5	91,6	92,0	93,0	93,8	95,1
Łazienka.....	75,4	90,5	91,5	91,8	92,8	93,6	94,1
Ciepła woda bieżąca	71,5	89,9	91,1	91,0	91,8	93,2	93,8
Gaz	86,5	93,0	93,4	93,0	93,2	93,5	94,0
Centralne ogrzewanie	56,4	77,7	78,7	79,8	81,4	78,7	82,0
Piece	43,4	22,1	21,2	20,1	18,5	21,1	18,0

Tablica 15. Dynamika wybranych warunków mieszkaniowych gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Ogółem								
Charakterystyka użytkowanego mieszkania								
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	101,6	103,6	100,4	99,3	102,0	101,8	101,3	120,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	103,3	104,4	100,4	99,4	101,9	101,7	101,4	134,5
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	100,4	102,9	100,0	100,0	102,1	101,4	100,7	115,3
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	97,6	97,1	100,0	99,0	98,0	99,0	99,0	77,9
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)								
Wodociąg	99,9	100,1	100,0	100,1	100,1	100,1	99,8	104,0
Ustęp splukiwany	100,2	101,4	100,4	100,2	100,5	100,4	100,7	111,1
Łazienka.....	100,9	101,2	100,4	100,1	100,6	100,5	100,2	111,7
Ciepła woda bieżąca	100,2	101,2	100,5	100,1	100,4	100,9	100,3	114,2
Gaz	100,0	99,1	99,9	99,6	99,5	100,0	100,4	99,5
Centralne ogrzewanie	99,0	102,3	99,7	101,1	101,5	99,3	102,0	125,0
Piece	101,9	90,4	101,6	94,9	92,8	103,0	90,6	46,7
Miasta razem								
Charakterystyka użytkowanego mieszkania								
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	102,1	104,0	100,2	98,2	102,0	102,4	101,6	114,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	102,9	106,3	100,1	98,3	101,9	102,4	101,6	130,5
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	100,8	102,4	100,0	99,2	101,6	101,5	101,1	109,3
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	98,3	95,1	100,0	101,0	99,0	97,9	98,9	79,7
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)								
Wodociąg	100,0	100,1	99,9	100,0	100,0	100,1	99,8	100,8
Ustęp splukiwany	100,4	100,6	100,0	100,0	100,2	100,1	100,4	103,9
Łazienka.....	101,2	100,7	100,1	100,1	100,4	100,3	100,0	105,8
Ciepła woda bieżąca	100,5	100,6	100,2	100,2	100,2	100,6	100,1	106,7
Gaz	99,8	98,2	99,6	99,6	99,1	99,8	100,4	95,2
Centralne ogrzewanie	100,0	100,9	99,0	101,0	101,2	100,5	101,1	116,2
Piece	100,0	95,6	105,6	94,9	93,5	96,3	94,5	52,5
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców								
Charakterystyka użytkowanego mieszkania								
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	103,8	105,5	99,2	94,6	101,9	104,0	100,1	116,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	101,8	108,1	100,2	96,3	100,9	100,9	103,1	133,6
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	101,9	103,5	99,0	96,6	101,4	103,5	99,3	111,0
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	100,0	94,1	100,0	102,1	99,0	100,0	96,9	77,7
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)								
Wodociąg	100,3	100,1	100,0	100,2	99,7	99,9	100,1	101,8
Ustęp splukiwany	100,2	100,2	100,5	99,9	100,5	100,2	100,6	107,8
Łazienka.....	100,5	100,3	100,1	99,6	100,9	100,5	100,5	110,0
Ciepła woda bieżąca	99,9	99,9	99,6	100,6	100,5	100,7	100,3	112,1
Gaz	98,9	100,7	99,2	99,0	100,7	100,0	101,2	101,9
Centralne ogrzewanie	97,8	99,8	98,3	102,7	101,1	98,5	102,4	125,3
Piece	104,3	100,2	109,4	88,1	94,0	108,1	88,5	46,2

Tablica 15. Dynamika wybranych warunków mieszkaniowych gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (cd.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 20–99 tys. mieszkańców								
Charakterystyka użytkowanego mieszkania								
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	101,9	103,4	101,7	98,8	101,3	104,6	99,3	113,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	102,7	105,6	102,3	98,2	102,0	105,3	98,8	129,7
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	100,4	102,7	100,7	99,3	101,1	103,3	99,3	109,0
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	99,2	95,2	99,0	101,0	99,0	95,9	101,1	79,8
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)								
Wodociąg	100,2	100,2	99,8	99,9	100,3	100,2	99,8	100,9
Ustęp splukiwany	100,7	102,0	100,0	99,5	100,5	100,3	100,0	102,9
Łazienka.....	101,3	101,5	100,1	99,9	100,4	100,5	99,5	104,3
Ciepła woda bieżąca	99,8	102,2	100,5	99,2	100,3	100,6	100,3	106,6
Gaz	99,6	98,7	100,5	99,5	98,4	101,0	99,6	98,3
Centralne ogrzewanie	98,6	103,1	100,3	98,5	101,8	100,8	101,4	115,1
Piece	104,4	85,8	98,0	109,1	90,4	94,8	91,9	51,9
Miasta 100–199 tys. mieszkańców								
Charakterystyka użytkowanego mieszkania								
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	100,7	104,5	103,4	96,5	98,6	103,5	105,3	115,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	103,5	105,8	101,0	97,3	99,4	104,5	104,3	130,1
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	100,4	104,0	101,6	96,2	100,4	102,8	103,5	109,8
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	96,7	95,2	100,0	104,0	99,0	96,1	96,9	80,5
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)								
Wodociąg	99,9	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	99,8	100,2
Ustęp splukiwany	99,8	99,2	99,1	100,9	100,4	99,7	100,7	103,5
Łazienka.....	101,9	98,7	99,8	101,2	101,4	99,6	100,0	105,3
Ciepła woda bieżąca	104,2	99,2	100,7	101,5	99,8	100,2	100,7	105,8
Gaz	99,3	97,7	98,7	101,2	98,9	98,8	102,6	98,2
Centralne ogrzewanie	103,4	99,1	100,2	100,1	99,3	99,0	99,2	104,2
Piece	89,8	103,8	98,7	99,8	103,6	100,7	106,0	87,1
Miasta 200–499 tys. mieszkańców								
Charakterystyka użytkowanego mieszkania								
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	100,9	102,7	98,5	101,3	102,9	97,7	102,0	110,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	104,4	106,8	98,7	100,5	102,7	99,8	101,1	127,2
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	100,4	101,2	99,6	101,2	102,0	98,4	101,6	107,1
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	95,9	95,15	100,0	100,0	98,0	100,0	99,0	81,2
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)								
Wodociąg	99,6	100,3	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,5
Ustęp splukiwany	101,3	100,7	100,3	99,6	100,5	100,4	100,0	104,0
Łazienka.....	102,1	101,2	100,1	99,4	100,6	101,1	99,5	106,5
Ciepła woda bieżąca	100,7	100,4	100,0	99,8	100,6	101,2	99,5	106,7
Gaz	101,1	98,9	97,1	99,8	101,6	97,6	100,0	92,8
Centralne ogrzewanie	101,1	101,9	98,2	102,2	104,4	101,6	98,4	124,8
Piece	96,5	89,8	110,0	88,5	72,1	85,0	118,4	36,6

Tablica 15. Dynamika wybranych warunków mieszkaniowych gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015 (dok.)

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców								
Charakterystyka użytkowanego mieszkania								
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	101,6	102,6	98,6	100,9	104,3	100,3	104,4	115,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	102,7	104,7	97,6	100,3	103,8	100,2	103,4	130,6
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	100,4	101,3	100,0	101,3	102,6	99,2	103,4	107,9
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	99,1	96,9	101,1	99,0	98,9	100,0	97,9	81,4
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)								
Wodociąg	99,7	99,7	100,1	100,1	100,0	100,1	99,7	100,3
Ustęp splukiwany	100,1	100,1	99,9	100,4	99,4	100,1	101,1	102,1
Łazienka.....	100,6	100,6	100,1	100,5	99,4	100,0	100,6	103,6
Ciepła woda bieżąca	100,5	100,0	100,3	100,4	99,8	100,1	99,8	102,5
Gaz	100,0	94,6	101,2	99,1	96,6	100,4	99,4	85,3
Centralne ogrzewanie	100,5	99,3	97,7	102,8	99,4	101,6	103,0	111,6
Piece	98,1	103,9	114,3	86,4	104,3	90,0	81,9	54,3
Wieś								
Charakterystyka użytkowanego mieszkania								
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ²	99,9	103,3	100,7	100,7	102,0	100,9	100,7	134,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ²	103,8	101,4	100,8	100,9	101,9	100,9	101,2	140,6
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe	99,6	103,2	100,0	101,8	103,0	100,3	100,9	127,6
Przeciętna liczba osób na 1 pokój.....	97,0	99,0	100,0	98,1	97,0	100,0	99,0	74,6
Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)								
Wodociąg	100,0	100,2	100,1	100,3	100,1	100,1	99,8	110,6
Ustęp splukiwany	100,7	102,9	101,2	100,5	101,0	100,9	101,4	127,5
Łazienka.....	101,2	102,5	101,2	100,3	101,1	100,8	100,6	124,9
Ciepła woda bieżąca	100,7	102,3	101,3	99,9	100,8	101,6	100,7	131,2
Gaz	100,7	100,9	100,4	99,6	100,2	100,3	100,5	108,6
Centralne ogrzewanie	98,1	105,5	101,2	101,4	102,1	96,7	104,1	145,3
Piece	102,1	84,7	96,0	94,8	91,7	114,2	85,2	41,4

Tablica 16. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata						
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015
w % gospodarstw domowych							
Ogółem							
bardzo dobra	0,8	2,7	2,2	2,0	2,1	8,6	10,0
dobra	10,3	22,6	21,1	20,4	20,6	18,5	18,5
przeciętna	52,5	55,1	55,8	56,6	56,8	55,2	55,8
raczej zła	21,7	13,4	14,2	14,4	14,3	12,6	11,3
zła	14,7	6,2	6,7	6,5	6,2	5,1	4,4
Miasta razem							
bardzo dobra	1,0	3,3	2,7	2,5	2,6	10,3	11,7
dobra	12,3	24,7	22,9	22,1	22,3	19,5	19,5
przeciętna	52,9	53,0	53,9	55,1	54,9	52,9	53,5
raczej zła	19,9	12,5	13,9	13,6	13,8	12,1	10,9
zła	13,9	6,4	6,7	6,7	6,5	5,3	4,5
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
bardzo dobra	0,5	2,3	1,5	1,3	1,3	7,9	8,0
dobra	10,1	21,8	21,4	19,8	20,7	19,1	18,5
przeciętna	52,5	55,8	56,6	57,8	57,1	54,7	57,8
raczej zła	22,0	13,9	13,9	14,6	14,7	13,6	11,5
zła	15,0	6,3	6,6	6,5	6,3	4,8	4,2
Miasta 20–99 tys. mieszkańców							
bardzo dobra	0,7	2,5	2,1	2,0	2,2	8,6	10,0
dobra	10,4	22,8	20,9	19,9	19,8	19,1	19,1
przeciętna	53,2	55,0	55,0	56,6	57,9	54,8	55,6
raczej zła	20,8	12,6	14,9	14,6	14,0	12,0	10,6
zła	15,0	7,0	7,1	7,0	6,2	5,4	4,7
Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
bardzo dobra	1,0	3,4	2,9	1,3	1,9	9,8	11,7
dobra	14,1	24,6	22,7	22,1	21,8	19,1	17,9
przeciętna	51,7	54,2	53,7	55,8	54,5	51,7	53,3
raczej zła	18,2	12,3	15,1	13,6	15,7	13,7	12,1
zła	15,1	5,5	5,6	7,3	6,2	5,7	5,0
Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
bardzo dobra	1,0	3,5	3,1	2,9	2,7	11,5	12,6
dobra	14,4	26,5	23,6	23,3	22,8	19,3	20,1
przeciętna	55,0	50,5	53,2	53,2	54,4	52,5	51,2
raczej zła	18,9	13,1	13,3	13,8	13,6	11,9	11,6
zła	10,7	6,4	6,8	6,7	6,6	4,8	4,5
Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
bardzo dobra	1,9	5,2	4,2	4,9	4,8	14,1	16,6
dobra	14,7	28,5	26,5	26,5	27,2	20,8	21,5
przeciętna	51,8	49,1	50,7	51,5	49,3	49,7	48,3
raczej zła	18,7	10,8	12,0	11,1	11,7	9,9	9,5
zła	12,9	6,4	6,5	6,0	7,0	5,6	4,1
Wieś							
bardzo dobra	0,3	1,5	1,2	1,0	1,0	5,0	6,4
dobra	6,4	18,4	17,4	16,9	17,2	16,4	16,5
przeciętna	51,9	59,5	59,7	59,9	60,7	59,9	60,6
raczej zła	25,0	15,1	15,0	16,1	15,3	13,8	12,2
zła	16,4	5,6	6,7	6,1	5,8	4,9	4,3

Tablica 17. Dynamika subiektywnej oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych według klasy miejscowości zamieszkania w roku 2000 i w latach 2010–2015

Wyszczególnienie	Lata							
	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015
	rok poprzedni = 100							rok 2000 = 100
	Ogółem							
bardzo dobra	133,3	119,8	81,6	91,9	102,9	409,0	116,3	1246,4
dobra	98,1	105,6	93,1	97,0	100,9	89,7	100,0	179,6
przeciętna	97,4	98,2	101,2	101,5	100,2	97,2	101,1	106,3
raczej zła	99,1	97,9	106,6	101,0	99,2	88,5	89,6	52,2
zła	112,2	95,1	108,0	97,6	96,1	82,3	86,1	30,1
	Miasta razem							
bardzo dobra	125,0	116,8	81,2	93,9	104,0	391,0	113,4	1167,3
dobra	100,0	104,4	92,7	96,8	100,7	87,5	99,9	158,4
przeciętna	98,5	97,9	101,7	102,1	99,6	96,4	101,1	101,0
raczej zła	96,6	97,2	110,6	98,0	101,5	87,6	90,2	54,7
zła	110,3	99,6	103,3	100,4	96,5	81,4	85,6	32,4
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców							
bardzo dobra	250,0	142,2	66,7	87,6	100,5	596,2	100,9	1592,7
dobra	106,3	109,0	98,0	92,7	104,2	92,3	97,1	183,5
przeciętna	97,9	97,6	101,4	102,1	98,8	95,8	105,8	110,2
raczej zła	94,0	93,3	100,3	104,9	100,5	92,7	84,4	52,1
zła	112,8	97,9	105,9	98,1	96,6	76,3	87,5	28,0
	Miasta 20–99 tys. mieszkańców							
bardzo dobra	116,7	114,9	82,3	95,1	110,2	395,0	115,7	1424,5
dobra	91,2	103,5	91,6	95,1	99,5	96,8	99,6	183,3
przeciętna	98,0	99,1	100,0	102,9	102,3	94,8	101,5	104,6
raczej zła	97,2	95,3	118,1	97,7	95,8	86,2	88,0	51,0
zła	122,0	100,2	101,4	98,4	88,6	86,3	88,2	31,6
	Miasta 100–199 tys. mieszkańców							
bardzo dobra	125,0	120,1	84,9	46,1	143,5	520,7	119,1	1171,0
dobra	102,2	105,9	92,4	97,0	98,6	87,6	93,8	126,8
przeciętna	102,0	99,8	99,1	103,9	97,7	94,9	103,2	103,1
raczej zła	92,9	92,8	122,3	89,7	115,7	87,7	87,8	66,4
zła	100,7	86,7	101,6	130,2	85,0	91,8	88,5	33,3
	Miasta 200–499 tys. mieszkańców							
bardzo dobra	166,7	116,0	87,8	92,2	93,9	426,0	109,9	1260,4
dobra	123,1	103,6	89,0	99,1	97,7	84,5	104,1	139,3
przeciętna	97,5	96,1	105,3	100,0	102,1	96,5	97,5	93,1
raczej zła	95,5	102,0	101,6	104,0	98,2	87,8	97,4	61,4
zła	92,2	106,3	106,9	98,7	97,4	74,0	93,6	42,4
	Miasta 500 tys. i więcej mieszkańców							
bardzo dobra	95,0	109,8	81,6	114,9	99,9	291,3	117,4	872,6
dobra	93,6	102,3	93,0	100,0	102,7	76,5	103,4	146,2
przeciętna	99,2	96,6	103,3	101,6	95,6	100,8	97,3	93,2
raczej zła	102,2	103,9	111,0	92,6	105,1	84,6	96,3	51,0
zła	108,4	103,6	101,8	91,8	116,8	79,1	73,9	31,8
	Wieś							
bardzo dobra	150,0	134,8	83,4	82,8	97,4	508,4	128,6	2149,9
dobra	91,4	108,6	94,3	97,5	101,4	95,5	100,3	257,1
przeciętna	95,6	98,7	100,4	100,3	101,4	98,6	101,2	116,8
raczej zła	102,9	99,3	99,8	106,8	95,2	90,2	88,5	48,8
zła	116,3	85,8	119,4	91,6	95,1	84,2	87,3	26,0

SŁOWNIK PODSTAWOWYCH TERMINÓW

GRUPY SPOŁECZNO-EKONOMICZNE

pracowników

na stanowiskach robotniczych

na stanowiskach nierobotniczych

rolników

pracowników użytkujących gospodarstwo rolne

pracujących na własny rachunek poza
gospodarstwem rolnym

emerytów i rencistów

emerytów

rencistów

utrzymujących się z niezarobkowych źródeł

DOCHODY

Dochód rozporządzalny

w tym dochód do dyspozycji

Dochód z pracy najemnej

Dochód z pracy na własny rachunek poza
gospodarstwem rolnym

Dochód z gospodarstwa indywidualnego
w rolnictwie

Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych

w tym:

emerytury

renty z tytułu niezdolności do pracy

Dochód z pozostałych świadczeń społecznych

Pozostałe dochody

WYDATKI

Wydatki ogółem

Towary i usługi konsumpcyjne

żywność i napoje bezalkoholowe

napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe
i narkotyki

odzież i obuwie

użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki
energii

w tym nośniki energii

GLOSSARY OF BASIC TERMS

SOCIO-ECONOMIC GROUPS

employees

manual position

non-manual position

farmers

employee – farmers

self-employed

retirees and pensioners

retirees

pensioners

living on unearned sources

INCOMES

Available income

of which disposable income

Income from hired work

Income from self-employment other than private
farm in agriculture

Income from private farm in agriculture

Income from social security benefits

of which:

retirement pays

pensions resulting from inability to work

Income from other social benefits

Other income

EXPENDITURES

Total expenditures

Consumer goods and services

food and non-alcoholic beverages

alcoholic beverages, tobacco and narcotics

clothing and footwear

housing, water, electricity, gas and other fuels

in which electricity, gas and other fuels

wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego

zdrowie

transport

łączyność

rekreacja i kultura

edukacja

restauracje i hotele

inne towary i usługi

kieszonkowe

Pozostałe wydatki

SPOŻYCIE

Pieczywo i produkty zbożowe w kg

w tym pieczywo w kg

Mięso w kg

Ryby i owoce morza w kg

Mleko w l

Jogurty w kg

Sery i twarogi w kg

Jaja w szt.

Oleje i tłuszcze w kg

Owoce w kg

Warzywa w kg

w tym ziemniaki w kg

Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze w kg

Kawa, herbata i kakao w kg

Wody mineralne lub źródlane w l

WARUNKI MIESZKANIOWE

Charakterystyka używanego mieszkania

Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m²

Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m²

Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe

Przeciętna liczba osób na 1 pokój

furnishing household equipment and routine maintenance of the house

health

transport

communication

recreation and culture

education

restaurants and hotels

miscellaneous goods and services

pocket-money

Other expenditures

CONSUMPTION

Bread and cereals in kg

of which bread in kg

Meat in kg

Fish and seafood in kg

Milk in l

Yogurt in kg

Cheese and curd in kg

Eggs in unit

Oil and fats in kg

Fruit in kg

Vegetables in kg

of which potatoes in kg

Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery in kg

Coffee, tea and cocoa in kg

Mineral and spring waters in l

DWELLING CONDITIONS

Characteristic of occupied dwelling

Average usable floor space occupied by household in sq. m.

Average usable floor space occupied by household per 1 person in sq. m.

Average number of rooms occupied by household

Average number of persons per 1 room

Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne (w % gospodarstw domowych)

Wodociąg

Ustęp spłukiwany

Łazienka

Ciepła woda bieżąca

Gaz

Centralne ogrzewanie

Piece

WYPOSAŻENIE W DOBRĄ TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA

Odbiornik telewizyjny

w tym ciekłokrystaliczny lub plazmowy

Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej

Odtwarzacz DVD

Cyfrowy aparat fotograficzny

Komputer osobisty

w tym z dostępem do Internetu

Drukarka

Telefon stacjonarny

Telefon komórkowy

w tym smartfon

Automat pralniczy

Kuchenka mikrofalowa

Zmywarka do naczyń

Rower (bez dziecięcego)

Samochód osobowy

SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTWA DOMOWEGO

bardzo dobra

dobra

przeciętna

raczej zła

zła

Level of dwelling equipment in technical and sanitary installations (in % of households)

Water supply

Flushing toilet

Bathroom

Running hot water

Gas

Central heating

Stoves

EQUIPMENT WITH DURABLE GOODS

Television set

of which LCD or plasma TV

Satellite or cable television equipment

DVD recorder

Digital camera

Personal computer

of which with access to the Internet

Printer

Landline phone

Mobile phone

of which smartphone

Automatic washing machine

Microwave oven

Dishwasher

Bicycle (excl. children's)

Passenger car

SUBJECTIVE EVALUATION OF MATERIAL SITUATION OF HOUSEHOLD

very good

good

average

rather bad

bad

Objaśnienia znaków umownych

Kreska (-) - zjawisko nie wystąpiło.

Znak x - wypełnienie pozycji, ze względu na układ tablicy, jest niemożliwe lub niecelowe.

Kropka (.) - oznacza brak informacji.

"W tym" - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

Explanation of symbols

Dash (-) - the phenomenon did not occur.

x - it is impossible or inappropriate to fill in the item because of the table arrangement.

Dot (.) - data not available.

"Of which" - not all the components of the sum are included.

Przy publikowaniu danych GUS - prosimy o podanie źródła.

When publishing the CSO data - please indicate the source.